

Št. 148 (21.081) leto LXX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 7786339

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 356320, fax 0481 356329

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

SOBOTA, 28. JUNIJA 2014

Primorski mobile

Spletne novice
Primorskega dnevnika
vedno s seboj

Snemi aplikacijo
s spletne trgovine

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
Poste Italiane s.p.a. - Spedizione in
Abbonamento Postale - D.L. 353/2003
(convertito in Legge 27/02/2004
n° 46) art. 1, comma 1, NE/TS

1,20 €

9 771124 666007

Končno povratek na goriški skupni trg

DUŠAN UDOVIČ

Čez dober teden bo v Redipulji veliki spominski koncert ob stoletnici velike vojne, z dirigentom Riccardom Mutijem in predsedniki sosednjih držav. To bo vrhunec letošnjih slovesnosti v spomin na prvo svetovno vojno, ki se je začela prav na današnji dan pred stotimi leti v Sarajevu. Pravzaprav je papež Francišek nepričakovano dodal svečanostim še drugi vrhunec, ko je za jesen napovedal tudi svoj obisk v Redipulji.

Čeprav program obiska predsednikov sosednjih držav na koncertu še vedno ni dodelan do potankosti, je zdaj že jasno, da se bosta Napolitano in Pahor srečala sredi skupnega trga obeh Goric na severni postaji. Roke si bosta podala prav na tistem Vecchietovem mozaiku, ki simbolizira pred desetimi leti odpadlo mejo med državama.

Dober je občutek, da se nekaj kar pogosto prisotni državniki spet vračajo na ta trg, da poudarijo njegovo močno simboliko. To smo že nekaj časa pogrešali, saj Gorici tega unikatnega kraja po kratki začetni evforiji ob padcu meje sploh nista bili sposobni ali voljni izkoristiti. Pri čemer očitke leti bolj na »staro« Gorico in njene upravitelje.

Dober je tudi občutek, da se ob srečanju Napolitana in Pahorja napoveduje poudarek na vlogi manjšin v obeh državah. Sicer pa si, glede na znane težave, ki jih doživljamo, lahko tudi želimo, da ne ostane vse zgolj pri simboliki.

EU - Proti njegovi kandidaturi za predsednika komisije le Velika Britanija in Madžarska

Evropski voditelji izbrali Junckerja

Podpisali sporazume o krepitvi vezi z Ukrajino, Moldavijo in Gruzijo

Sarajevo, 28. junij 1914

Na današnji dan mineva sto let od atentata, v katerem sta bila v Sarajevu ubita prestolonaslednik avstro-ogrške monarhije, nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga Sofija. Mesec kasneje je Avstro-ogrška napovedala vojno Srbiji, vojna pa se je kmalu razširila na večino evropskih držav. To je bila vojna, ki je korenito vplivala na življenje vsaj treh generacij.

Na 11., 12., 13. in 14. strani

FOSSALON Avtomobilist umrl v kanalu

Facchinetti je bil star 47 let

FOSSALON - Pri Fossalonu se je včeraj okrog zgodila prometna nesreča s smrtnim izidom. 47-letni Fiorenzo Facchinetti iz Gradeža je okrog 13.30 v nepojasnjenih okoliščinah zapeljal s pokrajinske ceste št. 19 v drevo, nakar je kakih trideset metrov brez nadzora vozil po robu namakalnega kanala ob cesti. Naposled je vozilo padlo v dokaj globok kanal, voznik pa je ostal ujet v njem. Skoraj istočasno se je prometna nesreča zgodila tudi pri Devetakih, kjer sta trčila avtomobil in motor. 28-letni motorist je bil ranjen, njegovo zdravstveno stanje pa naj ne bi bilo zaskrbljujoče.

Na 16. strani

BRUSELJ - Voditelji članic EU so včeraj v Bruslju za predsednika Evropske komisije predlagali Luksemburžana Jean-Clauda Junckerja, ob nasprotovanju Velike Britanije in Madžarske. O preostalih vodilnih položajih v EU bodo razpravljali na izrednem vrhu, ki bo predvidoma 16. julija.

Poleg tega je vrh pričakovano blagoslovil vstop Litve v območje evra s 1. januarjem prihodnje leto in dodelitev statusa kandidatke Albaniji ter potrdil nujne ukrepe za zmanjšanje energetske odvisnosti in pripravil teren za sprejetje odločitev o srednje- in dolgoročnih ukrepih v oktobru.

Voditelji EU so včeraj v Bruslju tudi podpisali sporazume o krepitvi političnih in gospodarskih vezi z Ukrajino, Moldavijo in Gruzijo, pri čemer so se kritično obregnili ob rusko politiko do Kijeve.

Na 23. strani

Evroposlanka Kyenge na obisku v Zgoniku

Na 5. strani

Arteden v Lonjerju: prepletanje jezikov in likovnih govoric

Na 6. strani

V Sovodnjah bodo kmalu uredili park

Na 15. strani

Enricu Gherghetti se je predsedstvo izmuznilo

Na 15. strani

BRIŠČIKI - Po oceni organizatorjev na koncertu vsaj 13 tisoč ljudi

Glasbenik Manu Chao privabil na Kras morje ljudi

BRIŠČIKI - Pravo morje ljudi je preplavilo območje blizu Briščikov, kjer je bil sinoči pričakovani koncert francosko-španskega glasbenika Manu Chao. Oboževalci in ljubitelji njegove glasbe so se predstavili pred blagajno oziroma vstopu na prizorišče dogodka že 10 ur prej, popoldne in proti večeru pa so se njihove vrste stalno krepile. Proti večeru je bila med drugim na pokrajinski cesti za Briščike vsaj kilometer dolga vrsta avtomobilov. Organizatorji so izračunali, da je sledilo koncertu najmanj 13 tisoč ljudi iz Italije in iz različnih držav, od Slovenije do Hrvaške, Avstrije, Nemčije, Madžarske, Ukrajine, Izraela, Kanade in Brazilije.

Na 3. strani

DOBAVA IN MONTAŽA

Leseni podi
Okna in okvirji
Notranja vrata
Blindirana vhodna vrata

leseni podi

blindirana vhodna vrata

notranja vrata

pvc okna in okvirji

GIOMA - Ulica Remis 50 - San Vito al Torre (UD)
Tel. in faks 0432 997154

info@giomapavimenti.it - www.giomapavimenti.it

7. JULIJA - Po nedeljskem koncertu v Redipulji v ponedeljek srečanju v Gorici in na Sveti gori

Napolitano in Pahor na skupnem trgu

Giorgio Napolitano ANSA

RIM / LJUBLJANA - V pričakovanju na 6. julij, dan velikega koncerta z Riccardom Mutijem, ki se ga bodo v Redipulji udeležili predsedniki najmanj treh sosednjih držav v počastitev stoletnice prve svetovne vojne, si sledijo različne informacije o tem, kako bo potekal program prireditve. Kvirinal in predsedstvo Republike Slovenije podrobno programa še vedno usklajujeta, v teku včerajšnjega dne pa smo po preverjanju številnih virov prišli do precej verjetnega scenarija.

Program srečanja bo potekal v nedeljo, 6. julija in v ponedeljek, 7. julija. Italijanski predsednik Giorgio Napolitano

Trg pred severno postajo v Gorici

BUMBACA

naj bi na ronškem letališču pristal v nedeljo, 6. julija v poznih popoldanskih urah. Pred udeležbo na večernem koncertu v Redipulji zaenkrat ni predvideno nobeno drugo formalno srečanje v Trzinu, kot so pisali nekateri mediji. Po koncertu se bodo predsedniki zadržali na skupni večerji, verjetno v Krminu ali Go-

rici.

V ponedeljek, 7. julija, se bosta predsednika Giorgio Napolitano in Borut Pahor predvidoma ob 10.15 srečala na skupnem Trgu Transalpina pred goriško severno postajo. Predvidena sta nagovora predsednikov, prisotni pa bodo tudi predstavniki obeh manjšin, slovenske v

Borut Pahor ANSA

Italiji in italijanske v Sloveniji. Srečanje naj bi imelo izrazit poudarek na sožitju ob nekdanji meji in na desetletnici vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Srečanje bo javno, sredi trga, ki bo dostopen za prebivalce obeh Goric.

Po srečanju na trgu je predviden odhod predsednikov na Sveto goro, kjer naj bi odkrila spominsko obeležje v slovenskem in italijanskem jeziku. Zaenkrat ni še znano, kaj bo pisalo na plošči, vendar naj bi šlo za spravno besedilo. Zatem bo Napolitano na kosilu gost slovenskega kolega Pahorja, s tam pa naj bi bil obisk zaključen.

T. BLAŽINA Tudi manjšina v reformi senata

MINISTER MARIA ELENA BOSCHI

ANSA

POSLANKA TAMARA BLAŽINA

KROMA

RIM - Pri snovanju osnutka reforme Senata je vključeno tudi vprašanje zastopanosti slovenske manjšine. O tem se je poslanka Tamara Blažina pogovarjala na srečanju z ministrico Mario Eleno Boschi, kateri je ponovno izpostavila pomembnost manjšinske zastopanosti v reformirani veji parlamenta. Ministrica je sicer izpostavila dokaj kompleksno proceduro in živahna soočanja med strankami o reformi Senata in V. poglavja Ustave. V teh tednih je bilo veliko razprave in napetosti, tudi znotraj Demokratske stranke glede prvotnega besedila vlade. Najbolj viden znak te zapletene situacije je visoko število predstavljenih popravk - približno 4000. Prav zaradi tega se med vlado in posameznimi skupinami išče dogovor, ki bi omogočil bolj pospešen postopek in čimprejšnjo razpravo v skupščini. V tem sklopu je že prišlo do nekaterih bistvenih sprememb: znižanje skupnega števila senatorjev na 100, drugačna sestava med deželnimi svetniki in župani, nova določitev kompetenc idr. Kot znano je senator DS Russo na predlog Tamare Blažina že predložil amandma, ki predvideva za FJK eno dodatno mesto, namenjeno predstavniku slovenske manjšine v Italiji. Način izvolitve pa se prepušča - kar velja tudi za ostale člane senata - poznejšemu zakonu. Tako nastavljen predlog je bil tudi dogovorjen na skupnem predstavnstvu.

Vsled zmanjšanja števila senatorjev, od katerih naj bi naši deželi pripadali trije, pa se porajajo pri vladi dvomi glede predstavljenega amandmaja. Sicer se pojavljajo problemi tudi glede zastopanosti Tridentinske in Gornjega Poadižja, kot sta Blažinovi potrdila predstavnik SVP senator Palermo in poslanec Alfreider, saj bi za nemško manjšino ostajal le en sedež. V tem smislu so se nemška parlamentarca in posl. Blažina dogovorili, da bodo v prihodnjih dneh skupaj nastopili pri vladi, da se poišče najbolj možna rešitev.

Blažina je o teh težavah spregovorila tudi z drugimi predstavniki Demokratske stranke, od Debore Serracchiani do vladnega podtajnika Bresse in z drugimi. Vsi so soglašali, da je potrebno udejaniti 26. člen zaščitnega zakona in zato naj bi se istočasno vzela v pretres reformo senata in nov volilni zakon za poslansko zbornico.

TRČMUN - Spominska maša ob 60-letnici smrti buditelja beneških Slovencev

V spomin na Ivana Trinko

TRČMUN - Skromno a občuteno smo se včeraj v trčmunski cervi in kasneje na pokopališču spomnili mons. Ivana Trinko ob 60-letnici njegove smrti. Bil je intelektualce, vsestranski umetnik in politik a v prvi vrsti duhovnik, je poudaril domači župnik Božo Zuanella, ki je somaševal z lieškimi duhovnikom in menihom iz Stare gore. Tranko je bil 50 let profesor filozofije v videnskem semenišču, imel pa je tesne stike s slovenskimi duhovniki Nadiških dolin in jih branil posebno v fašističnem obdobju, a brez uspeha, saj jih ni takratna videnska cerkev podpirala. Ob svojem godu je v semenišču zbiral okrog sebe slovenske klerike in semenišnike in skozi nje je učil naše ljudi, je nadaljeval Zuanella, naj ostanejo zvesti svojemu rodu, svojemu jeziku in kulturi, ki so tesno povezani z vero.

Tranko ni bil sovražnik nikogar, je dejal Zuanella, imel pa je mnogo sovražnikov med italijanskimi in žal tudi domačimi nacionalisti. Posebno po vojni, ko je na beneškem prostoru odigrala veliko vlogo organizacija Gladio, ki je preganjala vse, kar je slovenskega. Zuanella ni omenjal pritiskov in konfliktov do katerih je prišlo celo na Trankovem pogrebu, povedal pa je, da so celih dvajset let po njegovi smrti orožniki sledili vsako leto mašo ob njegovi obletnici in preverjali, kaj se je dogajalo, predvsem pa strašili ljudi.

Spominsko slovensko mašo je s svojim ubranim petjem oplemenitil mešani pevski zbor Pod lipo, ki je pod vodstvom dirigenta Nina Specogne zapel tudi pesmi, ki jih je Tranko uglasbil. Med njimi tudi pesem Iz globočine, ki jo je zbor zapel na Trankovem grobu.

Slovenski se je na začetku udeležil tudi predsednik deželnega sveta Franco Iacop, prisotni pa so bili še deželni svetnik Stefano Pustetto, pokrajinski svetnik Fabrizio Dorbolob ter župan iz Sovodnje Germano Cendou. (NM)

Msgr. Ivan Tranko

Svečanost na pokopališču v Trčmuni

NM

LJUBLJANA - V 87. letu starosti

Umrl je novinar in publicist Viktor Blažič, urednik Perspektiv

LJUBLJANA - V 87. letu starosti je umrl novinar in publicist Viktor Blažič, poročajo mediji. Novembra lani ga je predsednik republike zaradi njegovega novinarskega dela odlikoval z redom za zasluge. Blažič se je pri šestnajstih letih pridružil partizanom, po vojni pa je postal novinar. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je bil član uredniškega odbora Perspektiv. Leta 1968 je v Delu na noge postavil založniški oddelek, a so ga

ukinili zaradi ponatisa spominov vohuna Vladimirja Vauhnik, Blažiča pa premestili na redaktorsko mesto v centralni redakciji, poročajo mediji.

Leta 1976 je bil aretiran in zaradi «verbalnega delikta» po zloglasnem 133. členu obsojen na dve leti zapora. V času slovenske demokratizacije je bil član odbora za varstvo človekovih pravic, nato med ustanovitelji slovenskega krščanskega socialnega gibanja, iz

katerega je nastala stranka krščanskih demokratov (SKD) in v okviru katere se je zavzemal tudi za plebiscit za samostojno Slovenijo. Ves čas je bil ploden publicist.

Novembra lani ga je predsednik republike Borut Pahor odlikoval z redom za zasluge za novinarski in publicistični prispevek pri vzpostavljanju svobodnih in demokratičnih temeljev slovenske družbe in njenega medijskega prostora.

BRIŠČIKI - Vsaj 13 tisoč navdušencev z vsega sveta
je včeraj preplavilo Kras

Manu-manija

Pravo morje ljudi je preplavilo območje blizu Briščikov, kjer je bil sinoči pričakovani koncert francosko-španskega glasbenika Manu Chaa. Oboževalci in ljubitelji njegove glasbe so se predstavili pred blagajno oziroma vstopu na prizorišče dogodka že 10 ur prej, popoldne in proti večeru pa so se njihove vrste stalno krepile. Organizatorji so izračunali, da je sledilo koncertu najmanj 13 tisoč ljudi, točnejši podatki pa naj bi bili znani danes.

Mrzlično pričakovanje za večerni koncert je bilo zaznavno že sredi dneva in je nato stalno naraščalo. Nekateri navdušeni privrženci so prišli pred blagajno že ob 12. uri in se niso od tam premaknili kljub soncu in vročini. Blagajne oziroma vhoda pa takrat še niso odprli, saj je Manu Chao, ki je prišel v Trst dan prej, vadil na odru s svojo glasbeno skupino.

Dostop do odra so obiskovalcem omogočili ob 15.30. Zlasti tisti, ki so čakali

v prvih vrstah pred vhodom so takoj stekli pod oder in zasedli strateške položaje, ki jih niso več zapustili; kar zadeva sončno pripeko, niso imeli težav, saj so razpolagali s kopalnimi brisačami, na katere so se ulegli pod odrom in se sončili v kopalkah.

Sicer so prireditelji zabeležili prihod ljudi poleg iz severne Italije iz različnih držav, od Slovenije do Hrvaške, Avstrije, Nemčije, Madžarske, Ukrajine ter Kanade in Brazilije. Koncertu je sledila tudi starejša gospa iz Izraela, ki je prišla v Trst obiskat hčerko. Ali je to bila pretveza za udeležbo na koncertu, ni bilo dano vedeti.

Koncerta so se namreč udeležili ljubitelji glasbe vseh starosti. Organizatorji so nam povedali, da so šle mimo blagajne osebe vseh starosti, od 20 do 60 let. Številni so torej bili tudi starejši »alternativci«. Mnogi so izkoristili posebne vožnje avtobusov iz Trsta v Briščike in nazaj. Avtobusno povezavo so organizatorji nudili v sodelovanju s

tržaškimi prevoznimi podjetjem Trieste Transporti, prodali pa so najmanj 1.400 vozovnic. Naval ljudi ni pojenjal do večera, okrog 21. ure pa je bila na pokrajinski cesti za Briščike vsaj kilometer dolga vrsta parkiranih avtomobilov.

Sicer so se številni udeleženci v pričakovanju na začetek koncerta šli nogometa na parkirišču, mnogi drugi pa so se okrepčali na kioskih. Od poznih popoldanskih ur so lahko sledili koncertu prve predskupine, se lahko sledili koncertu prve predskupine, se pravi skupine Playa Desnuda. Temu je sledil koncert slovenske rok skupine Elvis Jackson, ki je dobro segrela zbrano občinstvo. Koncert tretjega benda Makako Jump pa je bil napovedan po koncertu Manu Chaa, in sicer na manjšem odru pod šotorom.

Manu Chao se je na odru pojavil okrog 22. ure, prve pesmi na programu pa so bile »Mister Bobby«, »Dia luna dia pena« in »Por el suelo«. Več o koncertu v jutrišnji številki. **A.G.**

atrio

Molteni & C

TRŽIČ, ul. C.A. Colombo 14, Tel. 0481.40540 • Faks 0481.40929 • e-mail: atriointerni@hotmail.it

POKRAJINA TRST - V sodelovanju z Lokalno akcijsko skupnostjo Kras

Promocijske poti kraških okusov

Sinočnja predstavitev treh pobud za promocijo tržaškega ozemlja, njenih naravnih, kulturnih in zgodovinskih značilnosti ter njenih pridelkov, združena pod skupnim naslovom Poti in okusi Krasa, je - predvsem z zaključnim posegom podpredsednika tržaške pokrajine Igorja Dolenc - ponudila priložnost za razmislek.

Lahko pridelala najboljša vina, najboljše olje, najboljši sir, najboljši med na tem svetu, a če te nihče ne pozna, si v sodobnem svetu z njimi ne moreš kdove kako pomagati. Komunikacija in promocija morata stopati vstric s kvalitativnimi pridelki, z ozemljem, na katerem se rojevajo, in z ljudmi, ki znajo tiste pridelke tako kakovostno pridelati. Njihova koordinacija, skupno nastopanje, predstavlja tisto dodano vrednost, ki zagotavlja uspeh na vse bolj zahtevnem gospodarskem tržišču.

Lokalna akcijska skupnost Kras je bila ustanovljena pred šestimi leti prav z namenom financiranja projektov za promocijo kraškega ozemlja. Nastala je iz želje in volje, da se na Krasu strukturira mreža za promocijo ozemlja in njenih proizvodov, je poudaril predsednik LAS Kras Franc Fabec. Sadovi njegovega delovanja so bili vidni včeraj, na predstavitvi izpopolnjenega vodnika Gemina - Poti podeželskega Krasa, dopolnjenega Zemljevida okusov Tržaškega Krasa in posodobljenega multimedijskega vodnika Tržaške pokrajine.

Po pozdravu predsednice Pokrajine Trst Marie Tereze Bassa Poropat je vse tri promocijske instrumente predstavila Chiara Boscarol. Predvsem multimedijski vodnik Tržaške pokrajine je stopil v korak s sodobnim turističnim časom. Z njim bo obiskovalec iz tujine po spletu dobil vse možne informacije o naravnih, kulturnih, zgodovinskih in enogastronomskih značilnosti ozemlja, vključno s kraji, naslovi, elektronskimi poštom, tele-

fonskimi številkami (191 zanimivih točk, 197 enogastronomskih ponudb, 573 fotografij).

Robert Starec, predstavnik konzorcija oljkarjev Tergeste Dop, je izpostavil novost vodnika-zemljevida okusov Tržaške pokrajine. V pokrajini delujejo številni konzorciji pridelovalcev (vina, olja, medu, sira), ki so doslej predstavljali svoje pridelke samostojno. V štirijezičnem zemljevidu se »ponujajo«
zdrženo. Skupno jih je kar 61, prava armada najboljšega, kar Tržaško ozemlje zmore ponuditi.

Dolenc je nakazal hibe dosedanjega »trženja«
tržaškega ozemlja: pomanjkljiv izobraževalni pristop, premajhna od-

prtost prebivalstva, pomanjkljiv tržni pristop. Mnogokrat smo ocenjevali ozemlje in njegov potencial izključno z naše-ga zornega kota, ni pa rečeno, da tudi drugi, na primer turisti, uporabljajo enaka merila. Zato so potrebni prilagodljivost, dinamični pristop in predvsem sistemski nastop. Skratka: ponuditi je treba jasno turistično sliko Krasa in Brega ter vsega, kar tu živi in dela.

Posodobljeni multimedijski vodnik stopa v to smer. Pa tudi LAS Kras se pripravljajo na nove projekte za obdobje 2013-2020. V korist celotnemu kraškemu ozemlju, kot je poudaril predsednik Fabec.

M.K.

Sinočnja promocijska vizitka Krasa

FOTODAMJ@N

SDGZ - Tudi letos tradicionalna pobuda za ovrednotenje kraške kuhinje in tipičnih proizvodov

Okusi Krasa 2014

Sodelovali bodo gostinski obrati, pekarnice, trgovine z živili, bari in vinoteke - Nova spletna stran Okusov Krasa - Prijave do 10. julija

Pri letošnji izdaji Okusov Krasa bodo sodelovali lastniki gostinskih obratov, pekarn, trgovin živil, barov in vinotek

Slovensko deželno gospodarsko združenje prireja tudi letos pobudo Okusi Krasa 2014 za ovrednotenje kraške kuhinje in tipičnih proizvodov. Pri letošnji izdaji bodo sodelovali gostinski obrati, pekarnice, trgovine z živili, bari in vinoteke. Večina pobud bo potekalo od 10. oktobra do 9. novembra, ko bodo gostilne in restavracije nudile posebne menije, jedilniki pa bodo na voljo tudi pozneje po naročilu. Ob značilnih jedilnikih bodo pekarnice, trgovine jestvin, bari in vinoteke nudili tipične kraške proizvode. V sklopu pobude bodo pri sodelujočih obratih tudi različni kulturni in enogastronomski dogodki.

Tradicionalna prireditelj žanje vsako leto velik uspeh, saj se vsi sodelujoči in organizatorji trudijo, da se pri vsaki izdaji prirejejo posebni večeri. Obenem si v okviru vsake izdaje zamislijo različno temo, na podlagi katere se oblikujejo jedilniki. Okuse Krasa si je Slovensko deželno gospodarsko združenje zamislilo za ovrednotenje in promocijo kraške kuhinje ter proizvodov edinstvenega območja. Pobuda obenem vsako leto pripomore k vse večji prepoznavnosti kraške kuhinje, proizvodov, izdelkov in krajev.

Letos se je SDGZ odločil še za okrepitev prisotnosti na svetovnem spletu s pomočjo nove spletne strani www.okusikrasa.net in aplikacije za pametne telefone in tablice iKRAS - iCARSO, ki jo SDGZ razvija v sklopu projekta iCON, sofinanciranega v okviru evropskega programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 z denarjem Evropskega sklada za regionalni razvoj in iz nacionalnih sredstev. Informacije o Okusih Krasa bodo na voljo tudi na socialnih omrežjih Facebook in Twitter. Obenem si je SDGZ zagotovil stojnico v okviru regate Barcolane, kjer se bodo predstavili letošnji Okusi Krasa.

Dodatne informacije so na voljo na spletni strani www.okusikrasa.net, e-naslovu info@ures.it in telefonski številki 0406724824. Prijave sprejemajo do 10. julija.

OBČINA TRST - Odobritev mestne skupščine

Obračun 2013

Tržaški občinski svet je pred dnevi z glasovi levosredinske večine odobril obračun poslovanja v letu 2013, medtem ko je opozicija glasovala proti.

Finančni dokument je predstavil odbornik za proračun Matteo Montesano, v razpravo pa je posegel tudi predsednik občinske komisije za proračun, svetnik Slovenske skupnosti Igor Švab. Poslovanje se je zaključilo s presežkom v višini 16 milijonov 164 tisoč evrov, kar je nekoliko manj kot leto prej. Državni prenosnosti so znašali 6 milijonov 300 tisoč evrov, deželni 129 milijonov 732 tisoč evrov, to je kakih 12 milijonov več kot lani, kar pa je odvisno od doplačila v višini 18 milijonov 600 tisoč evrov zaradi nižjega donosa davka na nepremičnine Imu.

Tržaška občina je krila z lastnimi, državnimi in deželnimi sredstvi nekaj več kot 60 odstotkov stroškov za jasli, 75 odstotkov stroškov za domove za ostarele, 29 odstotkov stroškov za športne objekte, 40 odstotkov stroškov za šolska kosila in 42 odstotkov stroškov za trge.

IGOR ŠVAB

Posegi na socialnem področju so bili vredni 92,5 milijona evrov, občinska uprava je šolskemu sektorju namenila 33,8 milijona evrov, kulturnim dejavnostim neka več kot 16 milijonov evrov, okolju pa 44,2 milijona evrov.

Konec lanskega leta je imela tržaška občina 2.778 uslužbencev; strošek za osebje je znašal 99,9 milijona evrov. Tudi Švab je izpostavil dohodek, ki ga je občina prejela od dividend podjetja Hera, katere delničar je: 6 milijonov in pol. Pozitivno pa je ocenil dejstvo, da občina spoštuje roke za izplačevanje opravljenih del.

OBISK - Slovenski maturanti iz Argentine

Spoznali so Trst, Kras in Sosljanski zaliv

Slovenski maturanti iz Argentine - Roj abiturientov srednješolskega tečaja (RAST XLIII), ki so prišli na enomesečni obisk v Slovenijo, so dva dneva preživeli tudi na Goriškem in Tržaškem. Med obiskom tržaške pokrajine (o goriškem poročamo na 17. strani) so si dopoldne ogledali Repentabor, kasneje pa središče Trsta, Grič sv. Justa in Miramar. Na kosilo so se nato podali v kmečki turizem Pijan v Mavhinhah, kjer so med drugim tudi zaplesali (na sliki), popoldan pa je bil čas za kopanje v Sosljanskem zalivu. Obisk argentinskih slovenskih maturantov v Gorici in Trstu je bil v organizaciji tržaške knjižnice Dušana Černeta.

ZGONIK - Na županstvu o sodelovanju in preureditvi nekdanjih vojašnic

Evropska poslanka Kyenge srečala krajevne upravitelje

Obljuba dela dolg. Med majsko volilno kampanjo je kandidatka Demokratske stranke za evropski parlament Cecile Kyenge prispela v Zgonik in se sestala z županskimi kandidati Renzijeve stranke na občinskih volitvah, da bi izvedela za njihove volilne programe in za potrebe, ki bi jim lahko zadostili s posredovanjem v evropskem parlamentu. Takrat je obljubila, da se bo - v primeru izvolitve - vrnila na Kras, da bi поблиže spoznala tukajšnje stvarnost in po svojih močeh prispevala za rešitev nekaterih konkretnih krajevnih vprašanj.

Nekdanja ministrica v Lettovi vladi je bila konec maja izvoljena v evropski parlament; včeraj se je vrnila v Zgonik, da bi izpolnila obljubo.

Na županstvu je ni pričakala le nova županja Monica Hrovatin (s člani svoje uprave), temveč so se srečanja udeležili tudi predstavniki ostalih občin tržaške pokrajine: devinsko-nabrežinski župan Vladimir Kukanja, repentabrski podžupan Miro Cibi, tržaški občinski odbornik Edi Kraus in miljska občinska odbornica Loredana Rossi (dolinski župan Sandy Klun je imel druge institucionalne obveznosti).

Predstavniki občin iz tržaške pokrajine so evropski poslanki najprej predstavili projekt Carso-Kras, v katero so občine vključene v dokaz tesnega medsebojnega delovanja in sodelovanja ter sodelovanja z obmejnimi občinami sosednje Slovenije. Govor je bil nato tudi o zapuščenih vojaških objektih, kot so vojašnice, kasarne, smodnišnice in druge nepremičnine, ki jih je italijanska vojska - po padcu železne zaves - opustila. Taki objekti se nahajajo na ozemlju domala vsake občine ob meji in jih je zob časa že čvrsto načel. Poslanka Kyenge je menila, da bi morali te površine vrniti občinam, saj so sestavni del njihovega ozemlja. Pred tem pa bi jih morali - ker gre za zapuščene površine, na katerih so opravljali vojaške dejavnosti - sanirati in primerno obnoviti. Evropska parlamentarka je

Evropska poslanka Cecile Kyenge z zgoniškiimi upravitelji med ogledom območja nekdanje vojašnice Dardi

ALJOŠA GABROVEC

spomnila, da se s podobnimi težavami soočajo tudi v drugih evropskih državah, predvsem tistih ob nekdanji železni zavesi. Ker gre za evropski »problem«, bo Evropska unija po vsej verjetnosti namenila ustrežna finančna sredstva za njegovo rešitev in izdala razpis za njihovo koriščenje. Kyengejeva je tržaškimi občinskimi upraviteljem zagotovila, da bo pozorno sledila zadevi in bo občine obvestila o izdaji morebitnih razpisov.

Evropska poslanka Demokratske stranke je nato z zgoniško županjo Monico Hrovatin in člani njene uprave obiskala območje nekdanje vojašnice Dardi, ki je postalo za časa zadnje Sardočeve uprave spet last zgoniške občine, ogledala pa si je tudi letališče pri Briščikih. Ob tem je bila prijetno presenečena, ko je izvedela, da je postala gmajna, ki so jo še pred nekaj desetletji orale gosence tankov, prizorišče koncertov in družabnosti za mlade. Priprave na sinočnji koncert Manu Chaa so bile tudi zanjo znak, da se je na Krasu s prizadevanjem domačih upraviteljev marsikaj spremenilo.

M.K.

VELIKI TRG - Župan Cosolini

Carmina Burana: občina išče 200 stolov

Vse kaže, da ostaja še kanček upanja za namestitev dvesto dodatnih stolov na Velikem trgu za ponedeljkov koncert Carmina Burana, kot so preprosto poimenovali gostovanje Festivala Ljubljana v Trstu.

Tržaški župan Roberto Cosolini je včeraj sporočil, da »občina išče dodatnih 200 stolov, s katerimi naj bi vsaj nekoliko zadostila velikemu povpraševanju občanov. Nove stole pa je težko dobiti, ker so vsi, ki jih je imela občina na razpolago, že »oddani.« Na odru bo nameščenih 300 stolov za glasbenike in pevce. Na Velikem trgu bodo postrojili skoraj 2 tisoč stolov: 1.600 za občane, ostalo za goste iz Slovenije, Italije in drugih držav. »Na Velikem trgu bi lahko namestili še kakih 500 stolov, a smo jih morali postaviti na trg pred gledališčem Verdi, ker tam poteka filmski festival Maremetraggio. Tistih stolov ne moremo instant premakniti,« je včeraj pojasnil župan Cosolini.

Prvi občan je potrdil, da bo občina skušala iztakniti nove stole. Če ji bo uspelo, bo takoj sporočila, kdaj se bo začelo brezplačno razdeljevanje vstopnic za ta dodatna sedišča, vsak prosilec pa bo lahko dobil le dve karti in ne štiri, kot je veljalo za vstopnice za 1.600 sedišč, ki so jih v pičlih petnajstih minutah porazdelili v sredo popoldne. Takrat se je med tistimi čakajočimi, ki niso dočakali vstopnic, vsilil dvom, da pri blagajni gledališča Verdi niso porazdelili vseh 1.600 vstopnic. Cosolini je včeraj ovrgel te domneve. Izrecno je poudaril, da je bilo občinstvu namenjenih vseh 1.600 predvidenih mest, saj so gostom namenili druge sedeže.

M.K.

V Muzeju D. de Henriqueza igra o 1. svetovni vojni

Danes in jutri bosta v prostorih bodočega Muzeja vojne za mir Diega de Henriqueza na sporedu gledališka večera o začetku prve svetovne vojne z naslovom A Sarajevo il 28 giugno (V Sarajevu 28. junija). Besedilo je po zamisli Paola Rumiza spisal Gilberto Forte, na oder pa postavil Franco Però; med nastopajočimi so Ariella Reggio, Antonio Salines, Fulvio Falzarano, Paolo Fagiolo, Ester Galazzi, Gualtiero Giorgini, Adriano Giraldi, Riccardo Maranzana in Maurizio Zacchigna. Predstava pripoveduje o včerajšnjem svetu, kakršen je bil v trenutku, ko se je začel njegov konec, z besedami ljudi iz različnih dežel, ki so ta trenutek doživeli. Večera prireja Občina Trst v sodelovanju z Deželnim stalnim gledališčem.

Zaključni koncert zborov Skala Slovan in Anakrousis

V Domu Skala v Gropadi bo drevi ob 20.30 zaključni koncert z zboroma MePz Skala Slovan in Anakrousis, ki ju vodi dirigent Jari Jarc. Predvajali bodo tudi fotografije z letošnjega štiridnevnega izleta na Slovaškem.

Slike Alessandra Calligarisa

V galeriji Bottega dell'immagine v Ul. S. Giustina 11/d bodo danes ob 18. uri odprli razstavo tržaškega slikarja Alessandra Calligarisa Attraverso il tempo (Skozi čas). Razstava, ki jo je uredil Luigi Marocchi, bo na ogled do 12. julija.

Razstava mehiške umetnice

V prostorih Postaje Rogers na nabrežju bodo drevi ob 19. uri odprli umetniški projekt Luciane Esqueda Psycho.Vision. Razstava se uvršča v niz spremnih dogodkov predstavitev mehiških umetnikov v Trstu Mex Pro.

Koncert bretonske skupine

Na Frnedu (Bošketu) se danes ves danes nadaljujejo prireditve keltskega festivala Triskell. Ob 11. in 16. uri bodo »poroke« po keltskem obredu, popoldne si bodo sledile delavnice in druge dejavnosti v keltskem duhu, višek pa bo zvečer, ko bo ob 22. uri nastopil bretonski ansambel Oubert s poskočno irsko, škotsko in bretonsko glasbo.

MATURE - Pred objavo izidov zadnja izpraševanja na Zoisu

Geometer in soška fronta

Na oddelku za geometre samo trije maturantje - Prvi je pred komisijo stopil Mihael Lavrenčič

Ravno na dan pred tistim 28. junijem, ko so v Sarajevu odjeknili strelji, ki so sprožili prvo svetovno vojno, je na tehniškem zavodu Žiga Zois ... odmevala soška fronta. Maturantu Mihaelu Lavrenčiču, ki je pred komisijo stopil nekaj minut po 8. uri, je namreč izbirni geometrijskega študija navkljub posebno pri srcu

zgodovina prve svetovne vojne. Najbrž zato, ker je fronta potekala nedaleč od njegovega doma. Mihael živi namreč v Doberdobi, za tržaško višjo šolo pa se je odločil, ker slovenske šole v nekoliko bližnji Gorici nimajo geometrske smeri; v Trst in v šolo se je vsak dan peljal z vlakom.

Soška fronta torej: Mihael je sicer profesorici slovenščine in zgodovine priznal, da Vorančevega romana Doberdobi ni prebral do konca, zato pa rad sega po knjigah Vasje Klavore. Pred komisijo je, tako kot že v pisni nalogi, spregovoril o dvanajstih soških bitkah, med katerimi je najbolj znana ravno dvanajsta: med Slovenci poznana kot čudež pri Kobaridu, med Italijani pa »la disfatta di Caporetto« ...

Izpraševanje pa seveda ni moglo obiti tudi ostalih predmetov in vsebin. Mihael je predstavil svoj projekt novogradnje - dvonadstropne kraške hiše. Spregovoril, zdaj prepričljivo zdaj nekoliko negotovo, o stremenih in betonskih ploščah, radiju in vzdolžnih prerezi terena, komplementarnih vrednostih, integralih in ploščinah ... v katerih se je tudi nevesča avtorica teh vrstic nekoliko izgubila.

V dobri uri trajajočem izpraševanju pa je bilo še nekaj časa tudi za italijansko književnost: Mihaelu sicilski pisatelj Giovanni Verga ni ležal, zato pa se je s pesnikom Ungarettijem ponovno vrnil na domača tla. Profesorici je predstavil pesem San Martino del Carso, ki pripoveduje o soški fronti. Krog je bil sklenjen, Mihaelova višješolska izkušnja tudi. (pd)

Mihael Lavrenčič (desno) s sošolko Sanjo Sossi in sošolcem Gregorjem Vizintinom

FOTODAMJ@N

MATURE - Tehniški zavod Zois

Vsi maturantje izdelali, ena dijakinja s stotico

Za dijake državnega tehniškega zavoda Žiga Zois je mature konec. Potem ko so dopoldne ustni del državnega izpita uspešno izpeljali še trije dijaki smeri za geometre, so v prvih popoldanskih urah na steklena vrata šole v parku nekdanje umobolnice pri Svetem Ivanu že razobesili končne izide. Med njimi je tudi stotica.

Pravno gospodarska podjetniška smer

Giulia Bagedda 64/100, Karin Čok 80/100, Martina Debetti 60/100, Rudi Kanter 90/100, Erika Legiša 76/100, Mara Mura 83/100, Sara Preprost 75/100, Andrea Riosa 64/100, Martina Zubalic 100/100

Smer za geometre:

Mihael Lavrenčič 65/100, Sanja Sossi 90/100, Gregor Vizintin 70/100

LONJER - Prihodnji teden bo zaživel letošnji, 14. Arteden

Prepletali se bodo jeziki in različne likovne govornice

Arteden je umetniški dogodek, pravzaprav mednarodna umetniška delavnica, med potekom katere postane Lonjer za teden dni središče umetniškega dogajanja našega prostora, to pa v najširšem smislu. Artedna se udeležujejo umetniki, številni Lonjerci, organizatorji in člani društva SKD Lonjer - Katinara, otroci in ljubitelji umetnosti. Dvanajsto izvedbo sodobnega umetniškega dogodka so predstavili v četrtek v Lonjerju med dogodkom, ki ga je v celoti oblikoval domači pevski zbor Tončka Čok. Med petjem ljudskih in avtorskih pesmi so člani skupine dvojezično predstavili občinstvu letošnji Arteden, ki se bo začel v ponedeljek, trajal pa bo do naslednjega petka.

V Lonjerju bo letos gostovalo pet umetnikov: španska video-umetnica z Majorke s švedskimi koreninami Sandra Christiansen, slikarka iz Trsta Francesca Germani, književnik iz Walesa Llyr Titus, vizualni umetnik iz Galicije Ismael Teira in lutkarica iz Ljubljane, rojena v Trstu, Irena Zubalič. Vsi bodo ustvarjali v ateljejih od ponedeljka, 30. junija, do petka, 5. julija. Vsak dan ob 18. uri bodo na Artednu srečanja z umetniki.

Dogajanje v Lonjerju bo nadvse navduhujoče tudi v dopoldanskih in popoldanskih urah. Vsak dan bodo namreč med 9. in 12. uro potekale otroške delavnice pod mentorstvom umetnikov. Ob tem pa je že v teku večerna delavnica digitalne fotografije za začetnike, ki je nastala v sodelovanju s krožkom Foto Video Trst 80. V četrtek, 3. julija, bo Jasna Merku vodila umetniško delavnico za mlade v sodelovanju s kulturnim društvom za umetnost Kons.

Sodelovanja vsako leto dodatno odlikujejo lonjerski projekt. V ponedeljek bo v sodelovanju s Slovenskim klubom potekal literarno-glasbeni večer ob predstavitvi prve antologije sodobne manjšinske in priseljenske književnosti v Sloveniji Iz jezika v jezik. V sredo bo na vrsti celovečerni koncert zboru Jacobus Gallus, v četrtek pa bo Jasna Merku vodila srečanje s sodobno umetnostjo z naslovom Saksida

slikar pravljicar. Niz gostovanj bo v petek zaključil nastop srbske folklorne skupine Vuk Karadžić iz Trsta. Vsi večeri se bodo začeli ob 20. uri.

Osrednji dogodek Artedna pa bo v soboto, 5. julija, ko se bodo ob 20. uri publiki predstavili gostujoči umetniki s svojimi performansmi.

Lanski Arteden je vrata odprl vsem umetniškim panogam, saj so v Lonjerju poleg likovnikov in fotografov ustvarjali tudi glasbenik, plesalka in pesnik. Letos se bo pot nadaljevala v to smer, obenem pa gre poudariti, da so se letos Lonjerci povrnili k prvim smernicam, in sicer k mladim in evropskim jezikovnim manjšinam.

Sodobna umetnost, številna sodelovanja, odprti pogledi so le tri od nešteti razlogov za obisk Lonjerja naslednji teden. (mlis)

Na predstavitvi Artedna je zapel domači pevski zbor Tončka Čok

FOTODAMJ@N

IZOBRAŽEVANJE - Na Ad Formandumu podelili 27 diplom

Novi kuharji in natakari

Kvalifikacija nudi ugodne možnosti zaposlitve v gostinskem sektorju in kmečko-turističnem sektorju

V prazničnem vzdušju so letele privedke pridobljene kuharske kape ...

FILM - Do 5. julija Nocoj začetek festivala Maremetraggio

V kavarni gledališča Verdi bodo danes ob 20. uri uradno odprli 15. mednarodni festival kratkega filma Maremetraggio, ki bo na Verdijevem trgu potekal do 5. julija. Ob 21.30 pa bodo tu začeli vrtili kratkometražne filme režiserjev vsega sveta. Projekcije si bodo sledile vsak večer, na sporedu bo več desetnih filmčkov.

V gledališču Miela pa bodo tudi letos vrteli najboljše celovečerne prvence italijanskih režiserjev. Tu bo tudi potekal »homaž« igralci Francesci Neri, saj bo vsak večer ob 19. uri na sporedu film, v katerem je nastopila. Danes bo to Sud režiserja Gabrieleja Salvatoresa. Ob 21. uri bo sledil film L'arbitro, prvenec, ki ga je posnel režiser Paolo Zucca, ob 22.45 pa Fat Cat (r. Michele Fiascaris).

Jutrišnji spored bo v Mieli uvedel Il dolce rumore della vita (Giuseppe Bertolucci), ob 20.45 bodo zavrteli L'arte della felicità režiserja Alessandra Raka, ob 20.15 pa Il Sud è niente (režija Fabio Mollo).

Ob koncu letošnjega šolskega leta so na gostinski šoli Ad Formandumu priredili slavnostni večer, na katerem so podelili diplome dijakom, ki so zaključili triletni študij smeri Gostinski delavec in tako postali kuharji in natakari. Diplomno je prejelo 17 kuharjev in 10 natakarjev. Prireditev želi biti naša popotnica za vašo uspešno bodočnost, je v kratkem nagovoru dijakom povedal direktor zavoda Massimiliano Iacono. Pokrajinski tajnik Kmečke zveze Erik Masten je izpostavil pomen izobraževanja skozi vse življenje in dejal, da se »kuharji in natakari po večini zaposlijo v gostinskem sektorju. Tudi kmetijstvo in z njim povezano sprejemanje gostov in turistov na turističnih kmetijah nudi tema dvema poklicema dodatno možnost zaposlitve«.

Letos so kuharsko kapo izročili tudi tečajnikom enoletnega programa poklicne kvalifikacije Operater v gostinstvu - kuhar. Na tečaj se je prijavilo na 80 kandidatov, med katerimi so izbor prestali v šestnajstih. Tečaj je namenjen odraslim brezposelnim osebam in ima kot glavni cilj poklicno prekvalifikacijo za ponovno vključitev v svet dela. To se je z udeleženci tečaja letos tudi zgodilo v resnici: ob zaključku tečaja jih polovica že dela v restavracijah v Trstu in okolici.

Prijeten večer ob koncu šolskega leta se je sklenil s pogostitvijo, ki so jo starejšim vrstnikom pripravili dijaki prvega in drugega letnika gostinske šole. Za zdravico je vino podarila kmetija Martin Košuta iz Križa.

SINDIKAT - Protest in zahteva kovinarjev Fiom-Cgil

Družba Fincantieri naj zaposli delavce bivše tovarne Gurian

Skupina Fincantieri naj zaposli 40 bivših uslužbencev tovarne Gurian, ki so po stečaju družbe imeli pravico do dopolnilne blagajne. Ta se bo namreč zaključila 17. julija, nekdanji zaposleni in njihove družine pa bodo takrat ostali na cesti.

Na dramatičen položaj bivših zaposlenih je opozoril pokrajinski tajnik sindikata kovinarjev Fiom-Cgil Stefano Borini v okviru demonstracije, ki je bila včeraj popoldne pred sedežem družbe Fincantieri. Ladjedelniško družbo čaka v kratkem kotacija na borzi, toda odprtih je še mnogo vprašanj, začenši z dogajanjem v Trziču, je povedal Borini. Družba, ki je kotirana na borzi, si ne more namreč privoščiti, da se v tržiški ladjedelnici izvajajo nezakonito novačenja delavcev (it. »caporalato«) in druge protizakonite dejavnosti, ki povzročajo med drugim stečaj drugih podjetij, vezanih na Fincantieri.

Med temi je bila družba Gurian, ki se je v tržiški industrijski coni več desetletij ukvarjala z načrtovanjem, proizvodnjo in nameščanjem hladilnih in zamrzovalnih naprav. Dolgo

Protest sindikata Fiom-Cgil pred sedežem družbe Fincantieri

FOTODAMJ@N

let je sodelovala z družbo Fincantieri, dokler ni šla v stečaj, je spomnil Borini. Glede na dejstvo, da bo moralo vodstvo Fincantierija na osnovi drugih

sindikálnih pogajanj zaposliti v Trstu 45 novih ljudi, bi morali pomisliti tudi na uslužbence podjetja Gurian, je menil Borini.

OPČINE - SKD Tabor Magija in glasba na Poletju pod kostanjem

Na Opčinah je vse pripravljeno za začetek desete izvedbe Poletja pod kostanjem. Tudi tokrat so se pri openskem društvu Tabor potrudili, da ponudijo pestro in kvalitetno ponudbo poletnih večerov. V naslednjih tednih se bodo pod kostanjem pir Prosvetnem domu zvrstili štiri četrtekovi večeri v znamenju glasbe in magije. V četrtek, 3. julija, bosta prvič pri nas gostovala slovenska televizijska zvezdnika, odlična komedijanta, imitatorja in glasbenika, Jure Godler in Tilen Artač z glasbeno gledališko predstavo »GodArt - live«, ki je v Sloveniji doživela več kot osemdeset ponovitev in je vselej razprodana.

10. julija bodo Prosvetni dom obiskali člani Mednarodne operne akademije Križ, ki bodo z gosti iz Rusije oblikovali večer Belcanto v mednarodnem duhu.

17. julija bo nastopila glasbena skupina Jari in Jarci, ki za svoj prvi celovečerni koncert v naših krajih obljublja blues in prvinski rokenrol, pomešan z rockabilijem, zvokom ameriškega juga in slovenske ljudske pesmi. Skupino sestavljajo: bobnar Blaž Grm, kontrabasist Boštjan Benčič, kitarista Ivo Tull in Robert Slanič ter harmonikar in pevec Jari Jarc.

Za magičen zaključek niza bodo 24. julija poskrbeli številni gostje na večeru MAGIC COCKTAIL - Sestavine: magija, iluzija in ščepec fantazije. Večer bodo pričarali čarovniki in čarodeji: Compagnia Lanutti & Corbo, Karly Ann, Magic Wladimir, Vikj, Eva & Tanja. Organizatorji si seveda želijo, da bi znali pričarati tudi ugodno vreme sicer v slučaju slabega vremena večeri ne bodo odpadli, ampak bodo potekali v dvorani.

Vsak večer bo deloval kiosk, ki ga bodo upravljali člani Openskega mladinskega krožka pri Skd Tabor. Ambiciozno zasnovano prireditev so omogočili: ZKB, Rajonski svet za vzhodni Kras, Conad - Nova srl, in številni drugi openski trgovski obrati, katerim se prireditelji iskreno zahvaljujejo. Za podrobnejše informacije je na razpolago spletna stran www.skdtabor.it.

TREBČE POD ZVEZDAMI - Nocoj Večer afriških plesov in tolkal

Nocoj bo ob 21. uri na vrtu Ljudskega doma v Trebčah nastopila plesna in glasbena skupina pod mentorstvom Donatelle Bolognini, ki deluje v okviru tržaškega društva Officine Artistiche.

Društvo je bilo ustanovljeno v Trstu septembra leta 2004. Kot glavni namen so si zastavili ponudbo tečajev, delavnic in stažev, ki bi članom omogočili približevanje tako teoretičnemu kot praktičnemu znanju in poznavanju afriških plesov in glasbe ter s tem povezanih veščin. Cilj društva je tudi ta, da ponuja priložnosti, v katerih se različne discipline stekajo v nov, izviren način komunikacije.

V teku let je društvo priredilo več tečajev, stažev in gledaliških delavnic na temo balijskih plesov, akrobacij na svili, plesa in petja, afriško-kubanskih delavnic in delavnic izdelovanja gledali-

ških kostumov.

Izkušnja z društvom Officine Artistiche je privedla do nastanka skupine plesalk in glasbenikov, ki v skladu s ciljem društva eksperimentira iz razvija lastno izrazno govorico. Pot do cilja je potekala preko letnih delavnic, ki so jih vodili tako notranji kot zunanji učitelji. Te so bile posvečene študiju različnih disciplin, kot so sodobni afriški ples, sodobni ples, afrojazz, improvizacija s posneto glasbeno spremljavo ali pa v živo.

Sad dela v delavnicah je plesno-gledališki performans, ki se razkriva v zaključni prireditvi tečajnikov društva, a ne samo: izkazali se bodo namreč tudi v številnih drugih predstavah.

V primeru slabega vremena bo predstava v dvorani Ljudskega doma v Trebčah.

MAČKOLJE - Nov pevski sestav Dekliška skupina se je predstavila

Članice novoustanovljene Dekliške pevске skupine Primorsko FOTODAMI@N

Zaključek pevske sezone v Mačkolljah je ponudil odlično priložnost, da se je domačemu občinstvu uradno predstavila novoustanovljena Dekliška skupina Primorsko. Slednja je bila priložnostno ustanovljena oktobra lanskega leta, z namenom, da se popestri kulturni program na spominski svečanosti ob 70-letnici požiga vasi. Od takrat pa se je pevsko udejstvovanje dekliške skupine le še krepilo in nabralo se je kar nekaj pevskega repertoarja, ki so ga navdušene punce iz Mačkollj in bližnje okolice predstavile publikli v domači Srenjski hiši. Pod večim in

izkušenim vodstvom zborovodje Aleksandre Pertot je Dekliška skupina presenetila s pestrim repertoarjem skladb in razgibanim ter svernim nastopom.

Prvi del koncerta je pripadal Nonetu Primorsko, ki je ob tej priložnosti predstavil sklop pesmi na temo prve svetovne vojne pod geslom Oblaki so rudeči. Svoj pozdrav so novoustanovljeni dekliški skupini prinesli bivša županja občine Dolina Fulvia Premolin, novoizvoljeni župan Sandy Klun in podpredsednik Zveze slovenskih kulturnih društev Martin Lisjak (LS).

šagra LUNA
športni center **Padriče**
SPECIALITETE
NA ŽARU
27., 28., 29. JUNIJ
Danes igra ansambel **OASI**

Včeraj danes

Danes, **SOBOTA, 28. junija 2014**

HOTIMIR

Sonce vzide ob 5.18 in zatone ob 20.59 - Dolžina dneva 15.41 - Luna vzide ob 6.31 in zatone ob 21.25.

Jutri, **NEDELJA, 29. junija 2014**

PETER, PAVEL

VREME VČERAJ: temperatura zraka 21,3 stopinje C, zračni tlak 1013,3 mb ustaljen, vlaga 58-odstotna, veter 5 km na uro jugovzhodnik, nebo spremenljivo, morje skoraj mirno, temperatura morja 21,1 stopinje C.

Lekarne

Danes, **28. junija 2014:**
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Combi 17 - 040 302800, Ul. Fabio Severo 122 - 040 571088, Žavljje - Ul. Flavia 39/C - 040 232253, Fernetiči - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte
tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Combi 17, Ul. Fabio Severo 122, Ul. Mazzini 43, Žavljje - Ul. Flavia 39/C, Fernetiči - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Mazzini 43 - 040 631785.

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.
Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnice: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnice in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Kino

AMBASCIATORI - 16.30, 18.15, 20.00, 21.40 »Big wedding«.

ARISTON - 17.00, 19.00, 21.00 »Un isolito naufrago nell'inquieto mare d'oriente«.

CINEMA DEI FABBRI - 18.15, 21.30 »The summit K2«; 20.00 »Era meglio domani«.

FELLINI - 17.00 »Gool!«; 18.45, 21.00 »Synecdoche, New York«.

GIOTTO MULTISALA 1 - 16.30, 18.45, 20.00, 21.30 »Jersey boys«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.30, 18.15, 20.00, 22.15 »Quel che sapeva Maisie«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.30, 18.15, 22.00 »Thermae Romae«.

KOPER - PLANETTUŠ - 16.05 »Hiša ve-

likega čarodeja«; 14.10 »Hiša velikega čarodeja 3D«; 14.00, 16.20, 17.50 »Kako izuriti svojega zmaja 2«; 14.30, 16.00, 18.25 »Kako izuriti svojega zmaja 3D«; 18.10, 20.25 »Kako ne umreti na Zahodu«; 18.05 »Na robu jutrišnjega dne 3D«; 16.00, 19.55 »Občudovani«; 18.00, 20.00 »Sosed«; 16.40, 19.45, 20.30 »Transformerji«; 20.15 »Zlohotnica 3D«; 14.15, 16.10 »Zlohotnica«.

LJUDSKI VRT - 21.15 »Noah«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 18.00 »X-Men - Giorni di un futuro passato«; 16.30 »Il magico mondo di Oz«; Dvorana 2: 16.30, 18.20, 20.15, 22.10 »Tutte contro lui«; 20.15 »Edge of tomorrow - Senza domani«; Dvorana 3: 16.30, 20.15 »Le week-end«; Dvorana 4: 16.30, 18.15, 20.00, 21.40 »Disney's Maleficent«; 16.30, 18.45, 21.00, 22.10 »La citta' incantata«; 18.10, 22.00 »Instructions not included«.

SUPER - Film prepovedan mladim izpod 18. leta starosti.

THE SPACE CINEMA - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Disney's Maleficent«; 15.00, 16.00, 17.00, 18.00 »Il magico mondo di Oz«; 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »Tutte contro lui«; 18.50, 21.30 »Jersey boys«; 16.15, 18.10, 20.05, 22.00 »The big wedding«; 15.00, 17.25, 19.50, 22.15 »Instructions not included«; 16.00, 18.50, 21.40 »The amazing Spiderman 2«; 20.00, 22.15 »Edge of tomorrow«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 17.50, 20.00, 22.15 »Big wedding«; Dvorana 2: 17.30, 19.50, 22.10 »Jersey boys«; Dvorana 3: 18.00 »Disney's Maleficent«; 19.50, 22.00 »Thermae Romae«; Dvorana 4: 17.50, 20.00, 22.10 »Tutte contro lui«; Dvorana 5: 17.45 »Piccola patria«; 20.00, 22.10 »Synecdoche, New York«.

Prireditve

KRIŽ - ŽUPNIJSKA SKUPNOST in Slomškovo društvo vabita na »Teden kriških zavetnikov«. Danes, 28. junija, Vigilija sv. Petra in Pavla, v župnijski cerkvi ob 20.00 slovesna evharistija. V nedeljo, 29. junija, slovesnost sv. Petra in Pavla, ob 9.30 v župnijski cerkvi slovesna evharistija, sledi tradicionalna procesija po vaških ulicah in družabnost. V slučaju neprimernega vremena procesija odpade.

MEPZ SKALA SLOVAN organizira danes, 28. junija, koncert ob zaključku sezone. Ob 20.30 bosta v Domu Skala v Gropadi nastopila MePZ Skala Slovan in mladinski zbor Anakrousus.

NŠK IN ZSKD - Razstavi Mario Magajna - Evropski fotograf in Razstava portretov slovenskih pesnikov in pisateljev iz Trsta, bosta na ogled v atriju Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani (Turjaška 1) do danes, 28. junija. Na ogled bosta od 9. do 14. ure.

VEČER AFRIŠKIH PLESOV IN TOLKAL v okviru pobude Trebče pod zvezdami, v organizaciji SKD Primorec, bo danes, 28. junija, ob 21. uri na vrtu Ljudskega doma v Trebčah. Nastopajo plesalke in glasbeniki društva Associazione Officine Artistiche. V primeru slabega vremena bo pobuda v dvorani Ljudskega doma v Trebčah.

DRUŠTVO MARIJ KOGOJ iz Trsta vabi ob praznovanju farnege zavetnika sv. Ivana na celovečerni koncert DPZ Kraški Slavček - Krasje, ki ga vodi Petra Grassi. Med pavzo nastopa harfistka Paola Gregoric v nedeljo, 29. junija, ob 20.30 v župnijski cerkvi pri Sv. Ivanu v Trstu.

GODBENO DRUŠTVO PROSEK, v sklopu 110. obletnice delovanja sporoča, da bo v nedeljo, 29. junija, s pričetkom ob 17. uri »Slavnostni mimohod« godb po Proseku. Sodelovalne bodo vse zamejske godbe. Mimohod se bo zaključil na B'lanču, kjer bo vsaka godba imela krajši nastop. Sledil bo ples z ansamblom Domači zvoki. Delovali bodo dobro založeni kioski s hrano in pijačo.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽEN-CEV in založba Mladika vabita na sklepni večer letošnje sezone v Peterlinovi dvorani, v Donizettijevi ulici 3, v ponedeljek, 30. junija, ko bodo srečanje posvetili zdravniku, planincu, pisatelju in družbenemu delavcu, dr. Rafku Dol-

harju, ob njegovi osemdesetletnici. Ob izidu njegovega himalajskega dnevnika bo na ogled tudi video z njegove odprave v Himalajo. Začetek ob 20.30.

SKD LIPA vabi na predavanje igranega filma »Vstala Primorska«, ki ga bo predstavil scenarist Jadran Strle v ponedeljek, 30. junija, ob 20.30 na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici. V slučaju slabega vremena bo predavanje v dvorani.

SKD F. PREŠEREN iz Boljunca vabi v torek, 1. julija, ob 21. uri na dvorišče društvenega bara, na ogled komedije »Zgodilo se je v vili ob morju«. Vabljeni!

SKD TABOR prireja in vabi na »Poletje pod kostanjem« v Prosvetnem domu v četrtek, 3. julija, GodArt (Jure Godler in Tilen Artač); v četrtek, 10. julija, nastopa Mednarodna Operna Akademija iz Križa z gosti iz Rusije; v četrtek, 17. julija, Jari in Jarci, v četrtek, 24. julija, Magic cocktail z Compagnia Lanutti & Corbo, Karly Ann, Magic Wladimir, Vikj, Eva & Tanja. Začetek ob 21. uri. Več info na www.skdtabor.it.

KD SKALA iz Gropade prireja v soboto, 19. julija, v Združenem domu Skala v Gropadi koncertno-plesno večerjo s kantavtorjem Igorjem Mikoličem - Lija (istrski Mlakar). Vpis do 5. julija na tel. št.: 328-3923792 ali 331-1711096 (v večernih urah).

ŠKD CEROVLJE - MAVHINJE, Jus Cerovlje, Jus Mavhinje, Jus Medjevas, Jus Vižovlje in SŠKD Timava Medjvas - Štivan vabijo v nedeljo, 6. julija, ob 20.00 na osrednjo proslavo v Mavhinje ob priliki 70-letnice požiga štirih vasi (Cerovlje, Mavhinje, Medjevas in Vižovlje). Nastopajo godbeno društvo Nabrežina, dramska skupina ŠKD Cerovlje - Mavhinje in TPPZ Pinko Tomazič s koncertom.

Prispevki

Ob 2. obletnici smrti Gojmirja Demšarja darujeta Elda in Maja 100,00 evrov za Glasbeno matico.

V spomin na Jasno Jurečič darujeta Nadja in Miloš 20,00 evrov za ASK Kras. Ob slavu 110-letnice delovanja Godbenega društva Prosek in v spomin na draga starša Ivane in Vojka ter na prijatelja Desi in Silvia Veronese darujeta Drago in Sonja Ukmar 100,00 evrov za Godbeno društvo Prosek. Ob 29. obletnici smrti drage mame Brede Rauber darujeta Jasna in Nataša 60,00 evrov za OD Bor.

Ob 110-letnici Godbenega Društva Prosek in ob 36. obletnici smrti očeta Franca Kapuna daruje Miranda z družino 50,00 evrov za Godbeno Društvo Prosek.

V spomin na dragega prijatelja Mirota Paolija iz Mester daruje Ada Počkar 15,00 evrov za Center za rakasta obolenja.

V spomin na prijatelja Alda Stefanija daruje Ada Počkar 15,00 evrov za VZPI ANPI Dolina, Prebened, Mačkollje. Namesto cvetja na grob strica Bogdana Šturmana darujeta Nataša in Vesna Smotlak 30,00 evrov za Sklad Mitja Čuk.

Pogrebno podjetje

ONORANZE FUNEBRI
ALABARDA
od leta 1999

na Opčinah, v Boljuncu,
v Nabrežini, v Miljah, v Trstu
in na Istrski ulici
nasproti pokopališča sv. Ane

Tel. 040 21 58 318

Nudimo prevoz pokojnika
24 ur na 24
Informacije: 392 7372323

SLOVENIJA TA TEDEN

Nacionalni interes v hrvaških rokah

DARJA KOCBEK

V tem tednu je bila sklenjena prodaja družbe Mercator, največje trgovske družbe v Sloveniji. Njen kupec je regionalni konkurent Agrokor, največje podjetje na Hrvaškem. Prodaja Mercatorja se je zaradi vmešavanja politike vlekla devet let, pogajanja s sedanjim konzorcijem prodajalcev so trajala do bro leto dni.

Zgodba s prodajo Mercatorja se je v bistvu začela davnega leta 2005. Takrat sta paradržavna sklada kapitalska in odškodninska družba delnice trgovske družbe, ki sta jih dobila z lastninjenjem družbenega premoženja, prodala družbama Istrabenz in Pivovarna Laško. Dogovor o tej prodaji je bil domnevno sklenjen na sestanku pri predsedniku takratne desnosredinske vlade Janezu Janši. S prodajo Mercatorjevih delnic Pivovarna Laško, ki je lastnica največje časopisne hiše Delo, naj bi si Janševa vlada zagotovila vpliv na uredniško politiko dnevnika Delo. Janez Janša je večkrat zanikal, da bi bil on sam ali njegova vlada vpletena v posel s prodajo Mercatorja.

Potem je izbruhnila kriza in banke upnice so lastnikom Mercatorja zaradi nezmožnosti odplačevanja kreditov zasegle delnice trgovske družbe in jih nato ponudile v prodajo. V začetku leta 2010 je ponudbo za njihov odkup prvič oddal tudi hrvaški Agrokor. Takrat je za delnico ponudil 195 evrov. Ta prodaja ni uspela, pa tudi naslednje ne - ne samo zato, ker je politika Mercator razglasila za nacionalni interes, ki ne sme pasti v roke tujcem, ampak tudi zato, ker Agrokorju ni uspelo zbrati potrebnega denarja, čeprav je vmes ceno za delnico dvignil na 221 evrov.

Konzorcij 12 največjih lastnikov v katerem so tudi podržavljeni banki Nova ljubljanska banka (NLB) in Nova kreditna banka Maribor (NKBM), pa Sku-

pina Pivovarna Laško, je sedaj za delnico dobil 86 evrov. To pomeni, da jim je Agrokor za večinski 53-odstotni delež Mercatorja nakazal 172 milijonov evrov. Največ, 75,6 milijona evrov, je od tega dobila Skupina Pivovarna Laško, vendar se ji bo finančni dolg na ta račun znižal le za okoli 20 odstotkov. NLB je prejela 34,8 milijona evrov, a se ji bo s tem sprostil le med 3 in 4 milijoni evrov kapitala.

Agrokor je lani za delnico Mercatorja ponujal še 120 evrov. Prodajalci so v zameno za to, da so v začetku leta sprejeli novo ponudbo 86 evrov za delnico in se tako odpovedali tretjini kupnine, dobili zelo malo oziroma nič, ugotovljajo novinarji časopisa Dnevnik. V treh delovnih dneh mora Agrokor objaviti še namero za prevzem preostalih 47 odstotkov delnic Mercatorja po ceni 86 evrov za delnico. Te delnice ima v lasti dobrih 11 tisoč manjših in malih delničarjev, med njimi so največji hrvaški pokojninski skladi.

Odzivi na prodajo Mercatorja Agrokorju so znani in pričakovani. Največja sindikalna centrala Zveza svobodnih sindikatov opozarja na delovna mesta v Mercatorju, saj po njenih podatkih v prodajnih pogodbah ni zaveza, da Agrokor ne bo odpustil zaposlenih. Sindikat kmetov izpostavlja katastrofalne posledice za slovenske kmete, saj utegne Agrokor s polic Mercatorjevih trgovin umakniti slovenske proizvode in jih nadomestiti s hrvaškimi. V Zbornici kmetijskih in živilskih podjetij razlagajo, da dobavitelje skrbi dolgi plačilni roki družbe Agrokor.

Da lahko pričakujemo precejšnje spremembe in to zelo hitro, ker bo Agrokor poskušal Mercator konsolidirati in ta prevzem plačati, je prepričan agrarni ekonomist Aleš Kuhar. »Zelo jasno je,

da je nakup financiran po modelu, kjer v igri ni svež kapital, ampak je že načrtovano, da bo prevzemnik izčrpal oziroma finančno prevzem s procesi v tarči,« je razložil za tiskovno agencijo STA.

Ker gre za kombinacijo dveh precejšnjih bolnikov, saj je tudi Agrokor močno zadolžen, bo pritiskov v smislu brutalnega prestrukturiranja, iskanja nekkih stroškovnih rezerv in izčrpanja finančnega toka za financiranje prevzema več kot je običajno v takih procesih. Mercator bo iz procesa zelo verjetno izšel bolj vitek, podjetje bo delovalo učinkoviteje. »Samo podjetje bo tako verjetno pridobilo, dobavitelji in zaposleni pa bodo v procesu izgubljali,« ocenjuje Kuhar.

Od domačih slovenskih dobaviteljev Mercator sedaj na leto odkupi za približno eno milijardo evrov blaga. Okoli 80-odstotni delež teh dobav mu zagotavlja približno 400 podjetij, v katerih je zaposlenih približno 1300 ljudi in so od njega ekonomsko odvisna. V celotni mreži Mercatorjevih dobaviteljev je zaposlenih med 23.000 do 32.000 ljudi. Vrednost celotne prodaje Mercatorjeve mreže znaša od 8 do 10 odstotkov bruto domačega proizvoda Slovenije. V skupini Mercator je v Sloveniji zaposlenih okrog 11.000 ljudi.

Prodaja Mercatorja bo vsekakor ena od tem na soočenjih predstavnikov političnih strank pred izrednimi parlamentarnimi volitvami. Volivci pa že na podlagi dosedanjih odzivov strankarskih veljakov vedo, da nihče za nič ne bo kriv, nihče za nič ne bo prevzel odgovornosti. Krivdo bodo valili drug na drugega, čeprav so vsi v podjetjih v državni lasti le kadrovski, nihče pa ni spravljal skupaj nikakršne uporabne strategije za njihov dolgoročni razvoj.

PISMA UREDNIŠTVU

Slovenska imena ulic v Trstu

Odprtje proste luke leta 1719 je privabilo v Trst množico ljudi tako iz zaledja kot iz bolj oddaljenih dežel. Med temi ni manjkalo Slovencev. Že v 18. stoletju so po nekaterih od njih dobile ime ulice (contrada) in zagata (androna). Teh poimenovanj ni določila oblast, ki se je omejila na to, da je zabeležila imena v ljudski rabi.

Ta imena so bila Brajnink (Brainek), Bric (Britz), Golavka (Golauca), Jazbica (Jasbizza), Kováč (Kovaz ali Covaz) in Materica (Materizza). Ostala so v rabi do leta 1888, ko so nastopili duhovni predniki nasprotnikov slovenskih uličnih imen 20. in 21. stoletja.

Občinski odbor (delegazione municipale) je obravnaval ukinitve teh imen na sejah 30. novembra 1888 in 7. decembra 1888. Postopek je imel protokolno številko 15634. Na prvi seji je bil sprejet sklep, da »Golauca« dobi ime »via San Zenone«, medtem ko naj bi spremembo ostalih imen preučila komisija. Na drugi seji je občinski odbor določil, da »via Briz« postane »via della Torre Cucherna«, »via Brainek« postane »via dei Verzieri«, »androna della Iasbizza« postane »androna delle Pancogole« in »via Matterizza« postane »via Carpison«.

Golavka je ostala živa v v ljudskem izrazu »ma cossa, te son de Galauca?«.

Narodnostna nestrpnost, ki jo izpričuje ukrep občinske uprave iz leta 1888, je preživela obe svetovni vojni in je živa še v 21. stoletju kljub multikulturni Evropi.

Ko je postal prvi slovenski tržaški občinski odbornik Dušan Hreščak, se je zdelo, da bo prišlo do pomembnih sprememb. Padla je odločitev, da bodo na Opčinah tri ulice poimenovane po Igu Grudnu, Dragotinu Ketteju in Srečku Kosovelu. Pripravljen je bil predlog, katere openske ulice naj bi bile poimenovane po treh pesnikih, pa se je izkazalo, da so Opčine preveč pomemben kraj, da lahko bile tam ulice poimenoivane po slovenski pesnikih. Tako je občinski svet 16. julija 1968 sklenil, da bo ulica Iga Grudna v Bazovici (sklep št. 687), in šele 9. februarja 1969 je sklenil, da bosta v Bazovici tudi ulici Dragotina Ketteja in Srečka Kosovela (sklep št. 179). Ko so postavili table z imeni treh pesnikov, ni bilo pojmljivo, da bi bil na njih samostalnik »ulica«.

Nadaljnji razvoj vprašanja slovenskih uličnih imen je vprašanje naših dni. Izgledi niso v skladu z načeli, na katera se sklicujejo javne uprave. Če je Žiga Zois, gospodarstvenik, tehnik, mecen, literat, botanik (Zoisova zvončnica) in mineralog (zoisit), dobil le »klanc« na obrobju Opčin, bi moralo biti vsakomur jasno, kakšna je kulturna raven naprednega Trsta.

Trst, 21. junija 2014

Samo Pahor

Še o deželni podporah za slovenske organizacije

Da je pri financiranju kulturnih dejavnosti naše skupnosti nekaj narobe, je opaziti že nekaj časa. Kriza je hudo udarila kar čez vse: čez tiste, ki so v preteklosti

varčevali kakor po tistih, ki so v prejšnjih letih zapravljali. Obema je zdaj hudo: prvi bi morali varčevati še bolj, drugi, vajeni živeti na dolgi nogi, so zdaj v težavah.

Dejstvo ostaja: sredstva so že dolga leta več ali manj ista, letos pa so se za en del manjšinskih organizacij zmanjšala, predvsem zato ker so nekaterim koristnikom prispevke znatno zvišali. V primerjavi z letom 2011 so se letos nekaterim ustanovam (upoštevajoč prispevke iz Slovenije in Italije) sredstva znižala tudi za trideset procentov in več. To zmanjšanje trdo občutijo predvsem tiste organizacije, ki imajo uslužbenca. V primeru SSO v Trstu sta to Slovenska prosveta in založba Mladika.

Slovenska prosveta ne more več kot prej financirati nekaterih dejavnosti svojih članic, Mladika pa mora kljub prostovoljnemu in zastojanskemu delu sodelavcev varčevati in omejevati svoje izdaje. To lahko počne pri knjižnih izdajah (nekateri čakajo, da pridejo na vrsto tudi leta) ne more pa varčevati pri mesečniku, ki skuša izhajati kolikor toliko redno, čeprav ga večina naših medijev ignorira in skoraj ne recenzira ob izidu, kot da bi imeli v zamejstvu nič koliko kulturnih revij in ne eno samo.

To omaloževanje se očitno kaže tudi v raznih komisijah, ki odločajo o delitvi finančnih sredstev. Vsi glasno govorijo o težavah informativnih medijev (od dnevnika do raznih tednikov), kot da je informiranje edina oblika kulturnega izživeljanja med Slovenci v zamejstvu. Nihče nima nič proti informativnim časopisom, ne proti gledališču ne proti glasbenemu šolstvu ne proti športu. A vse te podpore morajo biti uravnotežene in premišljene. Založba Mladika se trudi že skoraj 60 let, da s svojim mesečnikom in drugimi izdajami in pobudami ohranja slovensko kulturo v zamejstvu nič manj kot slovenski športniki, glasbeniki, gledališčniki in drugi.

Toda koliko je tržaškimi Slovincem resnično do slovenske kulture, smo dokazali ob zaprtju edine slovenske knjigarne v mestu!

Ne vem, kako je uravnotežena posvetovalna komisija pri delitvi vladi in kako so v njej zastopane kulturne ustanove, tudi ni znano, kakšni so objektivni kriteriji za delo komisije pri delitvi podpor. Dejstvo pa je, da se je odbornik Torrenti v svoji izjavi skliceval na soglasnost posvetovalne komisije.

Če je bil šport doslej podhranjen, ne moremo tega popraviti tako, da jemljemo tistim, ki že desetletja živijo z istim budžetom in istimi prispevki. Treba bi bilo poskusiti nova sredstva. Žal imamo vtis, da člani komisije in tudi deželni odbor niso presojali samo po potrebah slovenske kulture, ampak predvsem, v iskanju širšega konsenza. To je bilo razumeti tudi v polemikah, ki so sledile letošnji delitvi sredstev.

Marij Maver

TA TEDEN EDINOST PRED 100 LETI

Pri Sv. Jakobu je potekal prvi nastop šentjakobskega Sokola. Pomemben dogodek je spremljala res številna množica. V večernih urah pa je pred telovadnico eksplodirala bomba. »Bilo je okrog enajste ure ponoči, ko so zagledali nekateri udeležniki veselice nekaj ognjen trak, ki se je naenkrat pojavil v zraku na zdolnjem koncu veselicega prostora. Takoj nato pa se je začel silen pok. Obenem pa je zažvižgalo preko veselicega protsora, kakor bi letele kroglice iz puške. »Bomba! Bomba!« Kakor bi bila strela udarila v občinstvo, je bilo vse naenkrat pokonci!

Dosedaj so nas napadali po ulicah s palicami, kamenjem, noži, in mi smo trpeli vse to in nismo storili ničesar drugega, nego, da smo branili svoje življenje. Slovensko besedo na javni ulici je moral že marsikateri tržaški Slovenec plačati s krvavo glavo. Vendar pa laška zločinska poulična drhal še ni šla tako daleč, da bi poskušala svoja zločinstva na tak grozen način nad nami, kakor se je to zgodilo tokrat. Napadali so posameznike, šli so tako daleč, da so celo naskočili naše dame ob cvetličnih

dnevi, a tokrat je laško zverinstvo doseglo vrhunec: moriti so hoteli kar v neštetihi masah, moške in ženske in deco!

Ob tem strahovitem dogodku nas navdaja le ena misel. Če tržaško italijanstvo skuša s takimi obupnimi sredstvi brniti italijanstvo Trsta, naše slovenske »invazije«, kakor imenujejo naš neustavljivi napredek, potem moremo reči le eno: Naj bi bila tekla pri Sv. Jakobu nedolžna slovenska kri, naj bi bili padli pod zločinsko laško, z bombo oboroženo roko naši možje, naj bi bile žrtve laškega zverinstva naše slovenske žene, naj bi bila polila tržaška tla s svojo krvjo naša slovenska deca: bi bila ta zločinsko prelita kri le seme, iz katerega bi vzklikli tisti, ki bi masčevali vstajajoče slovenstvo na propadajočem, propalem tržaškem Italijanstvu.

Šentjakobski Sokol je praznoval slavnost prvega svojega nastopa. Tržaško Italijanstvo je hotelo zaznamovati ta nastop s krvavo morijo: naj se ta pekleno zlobna nakana izpremeni v blagoslov, ki naj spremlja napredek našega naroda na slovenskih tržaških tleh!«

TATEDEN PRIMORSKI DNEVNIK PRED 50 LETI

V Trstu so ob prisotnosti ministra za znanstvene raziskave Arnaudija odprli mednarodni center za teoretsko fiziko. V glavni dvorani tržaške univerze je najprej spregovoril rektor prof. Origone in poudaril, »da se s to slovesnostjo začinja življenje ene najvažnejših mednarodnih znanstvenih ustanov. Za njim je pozdravil prisotne dr. Franzil, ki je izrazil zadovoljstvo mesta, da mu je bila priznana tako velika vloga mostu med različnimi narodi in civilizacijami. Predsednik deželne skupščine dr. de Rinaldini pa je v svojem pozdravnem govoru dejal, da novi center predstavlja v bistvu odločujoči prispevek za združitev naporov ljudi, ki vodijo bitko na svetovnem znanstvenem področju. Po pozdravih krajevnih predstavnikov je spregovoril minister za znanstvene raziskave Arnaud, ki je poudaril, da se niso morda nikoli razne težave in formalnosti tako hitro premostile kot ob priliki priprav za ustanovitev centra za teoretsko fiziko. To ni samo znak dobre vo-

lje in želja vseh držav, članic mednarodne atomske agencije, ampak je tudi znak daljnovidnosti znanstvenikov v bodočnost sveta. Še enkrat, je dejal minister, je znanost prekosila politiko in pokazala pot, ki vodi v napredek in bratstvo med ljudmi. Minister je zaključil svoj govor z obljubo, da Italija ne bo štedila s svojimi napori, da bo imelo to žarišče znanosti in civilizacije na razpolago vsa potrebna sredstva za razvoj v izključno korist utrjevanja bratstva med narodi.

Generalni ravnatelj mednarodne agencije z Dunaja prof. Eklund je podal glavne vloge centra in sicer vzgoja študentov iz nerazvitihi držav, poglobitev študija teoretske fizike v omenjenih državah, izvajanje raziskav s pomočjo docentov, znanstvenikov – gostov in študentov in točka za mednarodno srečanje, na katerem bodo omogočeni osnovni osebni stiki na področju raziskav teoretske fizike.«

Prej do novice na naši spletni strani

www.primorski.eu

20. PRIMORSKI POLETNI FESTIVAL - Predstavi iz Kikinde in iz Splita

Pretresljiva čustva staršev in burkaška Mirandolina

Festival se bo sklenil jutri z Držičevo Dundo Maroje v Luki Koper

Gostujoči gledališki predstavi, ki sta bili v okviru Primorskega poletnega festivala na sporedu v sredo in četrtek, 25. in 26. junija, in sicer Mirandolina velikega italijanskega komediografa Carla Goldonija in Ta otrok sodobnega francoskega gledališkega ustvarjalca Joëla Pommerata, sta bili načrtovani za uprizoritev na prostem, a je žal ves dan trajajoči naliv prvo s koprškega Titovega trga spodil v dvorano le nekaj metrov oddaljenega gledališča, česar je bilo nastopajočim resnično žal: komedija, ki jo je režijsko postavila Katja Pegan, med drugim tudi direktorica Gledališča Koper, je namreč konec maja sklenila letošnjo sezono Narodnega gledališča Kikinda z uprizoritvami na dvorišču Narodne knjižnice, vsekakor pa je primerna tudi za odre na pokritem.

Nasprotno je Pommeratova drama, ki jo je za festival Splitsko poletje in HNK režijsko postavila Nenni Delmestre, zaživela v presenetljivi vključitvi v zeleno okolje kopališča Adria v Ankaranu s scenografijo, ki je domiselno zgrajena v dveh nivojih okoli resničnega drevesa: scenografka je Lina Vengoechea, ki je tudi avtorica koncepta zvoka in glasbenega izbora.

V drami Ta otrok (Cet enfant) se Joël Pommerat loteva čustev, večkrat namenoma zamolčanih, ki prežemajo odnose med starši in otroki in v katerih so starši še največkrat šibkejša stran, denimo v prizoru, ko deklica neprizadeto pove očetu, s katerim ne živi, da sploh ni žalostna, ker se ne bosta več videla, ali ko skuša mama desetletnemu dečku preprečiti, a bi šel v šolo, ker se boji, da se bo navezal na druge ljudi. Gre za vrsto tematsko različnih prizorov, ki jih v postavitvi Nenni Delmestre povezuje začetni in sklepni monolog najstniške nosečnice, katera v še nerodenem otroku v bistvu vidi uresničevanje lastne identitete. V čustveno močno sporočilni predstavi nastopajo Zoja Odak, Snežana Sinovič Šiskov, Trpimir Jurkič, Marko Petrič, Lara Živilič in Pere Eranovič.

Nasprotno je Mirandolina v odčitavi Katje Pegan za Narodno gledališče Kikinda poudarjeno burkaško obarvana, verjetno zelo močno preko mere, kakršno si jo je zamislil Carlo Goldoni, vsekakor pa je bila koprške-

Prizor iz drame Ta otrok Joëla Pommerata, ki jo je za festival Splitsko poletje in HNK režijsko postavila Nenni Delmestre in je zaživela v zelenem okolju kopališča Adria v Ankaranu

mu občinstvu kar všeč, po smehu in aplavzih sodeč. Kakorkoli že, šarm in modra treznost podjetne krčmarice kot tudi po svoje naivni napuh njenih občudovalcev, ki ji zaman dvorijo, pride tudi tokrat polno do izraza. Premeteno Mirandolino igra Jelena Šneblić, viteza, ki mrzi ženske, Đorđe Marković, obubožanega markiza Dragan Ostojić, bogatega in razsipnega grofa Branislav Knežević, ljubosumnega natakara Fabricija, ki ga Mirandolina vzame za moža, Miljan Davidović, radoživ igralki Hortenzijo in Dejaniro Marina Vodeničar in Marija Ostojić.

Sicer ima Primorski poletni festival tudi glasbeno plat, denimo četrtkov koncert Brazilska glasba v preobleki Big Banda RTV Slovenija in drevišnji Poklon Tartiniju v Piranu.

Festivalsko dogajanje bo jutri, 29. junija, ob 21.00 v Luki Koper sklenila komedija Marina Držiča Dundo Maroje, tokrat v postavitvi srbskega Kruševskega gledališča. (bov)

DRAGA 2014 - Napoved sporeda

Študijski dnevi bodo letos konec avgusta

Draga 2014 se letos odpoveduje tradiciji, ki je skoraj postala pravilo: študijski dnevi DSI so se doslej odvijali skoraj vedno prvi konec tedna v septembru, tokrat pa pa bodo zadnji konec tedna v avgustu. Tako se je odločil pripravljalni odbor za Drago 2014, da bi se izognil soupadanju z drugimi pomembnimi prireditvami, ki so napovedane za nedeljo 7. septembra.

49. Draga se bo torej začela v petek 29. avgusta z okroglo mizo o študijskih in zaposlitvenih problemih mladih, ki v skrbi za svojo prihodnost odhajajo na tuje. Nastopili bodo Alenka Stanič, Valentin Inzko in David Bandelj. O razmerah v matici in manjšini ter njihovih odnosih bo v so-

boto podal svoje osebne poglede koroški raziskovalec in publicist Fabjan Hafner. Nedeljsko dopoldne bo posvečeno problemu, ki danes povzroča največja razhajanja v slovenski družbeni zavesti: to je nesposobnost umirjenega razmišljanja o lastni preteklosti. Ali je možen korak naprej? O tem bosta govorila zgodovinarica Marta Verginella in sociolog Urban Vehovar.

Pogled v svet slovenske znanosti in tehnologije bo podal novi predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Tadej Bajda, ki bo v nedeljo popoldne zaključil Drago 2014. Program letošnjih študijskih dnevov bosta obogatila počastitev 90-letnice pisatelja Alojza Rebule in podelitev Peterlinove nagrade.

ŠTEVERJAN - Srednjeveška glasba

Dvorska lirika in plesi v Goriških Brdih

V torek, 1. julija, bo na števerjanskem gradu Formentini večer srednjeveške in renesančne glasbe v okviru festivala ECHOS - Čezmejni odmevi 2014. Program dvorske lirike, glasbe in plesa z naslovom Nepopolnjava pesem bodo v historičnih kostumih oblikovali Ansambel za renesančno glasbo in ples Cortesia, priznana slovenska poustvarjalca Ljuba Jenče in Domen Marinčič ter zasedba Alta Capella Carniola pod vodstvom Janeza Jocića.

Kulturno umetniško društvo Cortesia je nastalo leta 2004 in združuje slovenske, avstrijske in slovaške plesalce, pevce in izvajalce, ki so si temeljito glasbeno izobrazbo pridobili doma in na tujem. Njihovo delovanje obsega preučevanje in rekonstrukcijo starih virov, z nastopi in delavnicami pa oživljajo evropsko plesno in glasbeno dediščino od poznega srednjega veka do 19. stoletja. Ustanoviteljica društva, mag. Lidija Podlesnik Tomášiková, predava tudi na Univerzi v Ljubljani v sklopu predmeta Glasba in gib.

Jedro večera je izbor ljubezenskih pesmi od 12. do 15. stoletja, v katerih je opevana tako idealna kot čutna ljubezen. Najzgodnejše stvaritve so delo srednjeveških trubadurjev, glasbenikov z visoko glasbeno in pesniško izobrazbo, večkrat plemenitega rodu, ki so med 12. in 13. stoletjem pesnili in skladali na jugu

Francije. Njihova glasba združuje antično latinsko, krščansko in arabsko tradicijo, navdihnili pa so plemenite in meščanske glasbenike po celi Evropi, od severnofrancoskih truverjev do nemških minnesängerjev. Tudi med plemiči na slovenskih tleh najdemo sledi viteške lirike v rodbinah Žovneških, Ostrovških in Gornjegrajskih iz 13. stoletja. Njihova besedila bomo poslušali v sklepnem delu večera skupaj z deli Oswalda von Wolkensteina, zadnjega velikega minnesängerja na prehodu med srednjim vekom in renesanso, ki je pesnil tudi v slovenščini. Peta in deklamirana besedila bodo povezovala renesančne plesne francoskih in italijanskih dvorov, dela anonimnih avtorjev ali znanih italijanskih plesnih mojstrov Domenica iz Piacenze in Guglielma Ebrea. Kostumirane plesalce bodo spremljali renesančni instrumenti, kot so enoročna piščal z bobnom, šalmaj in bombard (predhodnika oboe), renesančni pozavna in harfa, portativ (majhne prenosne orgle) ter viola da gamba.

Koncert v Števerjanu se bo pričel ob 21. uri. Vstop je prost, sledilo pa bo druženje z glasbo francoskih branlov. Podrobnejše informacije o projektih Kulturnega umetniškega društva Cortesia si lahko ogledate na spletni strani www.cortesia-kud.si.

Sara Zupančič

TOMIZZEV DUH

(I)lustracija

MILAN RAKOVAC

No, pa sta minila praznika državnosti, Slovenci in Hrvatje praznujemo istega dne. Kaj slavimo? Osvojili smo se skrbništva Beograda (Dunaja, Budimpešte, Rima ...) in sami postali gospodarji, svoji na svojem, 100% realiziran film »Na svoji zemlji«. Ni več Avstrijev, Italijanov, Madžarov, pod jarmom katerih je naš človek ječal stoletja. In? Sedaj mrkega tujca ni več, človek pa stoka pod lakiranim tajkunskim salonarjem na nogi domačega sinu.

Največji domoljubi&državotvorci&demokrati&katoliki so tukajšnja gospodarstva opustošili kot koblice iz osme biblijske nadloge, kot hunske horde: avtentični demokratični blitzkrieg! Naš ljubi demokratični liberalni Zahod, ki mu zgodovinsko pripadamo, tako nas vsaj prepričujejo naši in vaši najboljši sinovi in njihove akademije, nam je te dni prisolil krepko zausnico: v liberaloidno retoriko ovita denunciacija tukajšnjih kriminogenih družb se glasi:

»Medtem ko je baltskim državam Poljski, Češki, Slovaški in Madžarski še nekako uspelo zamenjati stare elite, so te v Romuniji, Bolgariji, Sloveniji in Hrvaški ostale doma la nedotakljive – v politiki, gospodarstvu in pravosodju, pa tudi v šolstvu in medijih«, piše Karl-Peter Schwarz v uglednem konservativnem dnevniku Frankfurter Allgemeine Zeitung. »Sicer z novimi političnimi oznakami ta razred še vedno ohranja svoje interese ...Na Zahodu pogosto kritizirana lustracija s katero so bili nekdanji funkcionarni izključeni iz javnega življenja, se je izkazala kot koristna.« Kako lucidna analiza!

Ostal sem brez besed. Le da je Schwarz spregledal nekaj podrobnosti: prav v Hrvaški in Sloveniji so bile izpeljane popolna lustracija in avtolustracija komunistov, fašistoidna revizija zgodovine in kolektivna kastracija socialističnega gospodarstva – edine zgodovinske zmage teh dveh narodov od kmečkih uporov, Franca Jožefa, Aleksandra Karađorđevića do HrvatoSlovenca in komunista Josipa Broza. Podpisujem besede Svetlane Makarovič:

»Klerofašizem prihaja v falangah! Slovenija je idealno gojišče za ta virus. Dolgo se je pripravljala, že od napačne ideje o spravi v Sloveniji. Že takrat sem menila, da sprave ne more biti, lahko bi se pa dogovorili za mirno sožitje. Za mirno sožitje enega ob drugem, nikakor pa ne za skupno sožitje. So področja, kjer se lahko levice in desnica srečata, recimo v umetnosti, v tistem, kar jaz imenujem dobro. Ne v dobroti, temveč v dobroti. Vendar pa politične sprave ne more biti in mislim tudi, da je ne sme biti. Tisti hip, ko je konvertit Janša želel simbol rdeče zvezde v Sloveniji prepovedati in ga celo sankcionirati, sem si pripela rdečo zvezdo, sedla za šivalni stroj in sešila zastavo z rdečo zvezdo, ki zdaj visi čez moj balkon varovanega stanovanja. Rdečo zvezdo bom nosila toliko časa, dokler ne bo samoumevno, da jo smemo nositi. Kajti meni rdeča zvezda pomeni simbol upora, simbol boja za svobodo - ne za politično prevlado, temveč za osebno svobodo.«

Tudi nepopravljivi Ervin Hladnik Milharčič posredno odgovarja nedotakljivemu FAZ-u: »Dan držav-

nosti nas postavlja pred strašno dilemo. Ali svoboda ali demokracija? Na vejo ali v vodo? Oboje očitno ne gre skupaj ...Cerkev v svojem tarna-jočem slogu v falzetu prav tako opisuje Kalvarijo, kjer pa se pot ne vzpenja proti vrhu, ampak rine naravnost proti vratom Paradiza in se obrne na levo v pogubo. Državljan lahko samo skloni glavo med kolena nad izdanimi upanji iz leta 1991 in zaihti, medtem ko iz radia tiho ječi pesem. 'Star sem dvajset let, pa moram že v svet, domovina noče me imet'! Kaj pa ima vodnik po modernem svetu reči o nas? Čeprav jih je samo dva milijona, Slovenci daleč presegaajo svojo težo v športu, znanosti, akademskih disciplinah in celo v filozofiji. V času stare Jugoslavije je Slovenija veljala za najbolj odprto od vseh republik, danes pa ni nič drugače. Slovenci so ponosni na svojo deželo in veseli, če jo lahko razkažejo'. To smo mi. Prijetni, izobraženi, vljudni in srčni. Vsak, ki pride k nam, se zaljubi v nas in bi najraje ostal za zmeraj. Slovenci smo državo vedno razumeli kot svojega sovražnika, kot čudno tvorbo, ki pripada nekemu drugemu... Država je res karikatura, državljan pa so super.«

Res, državljanji so super. Države Slovenija, Hrvaška, BiH, Srbija, Črna Gora, Kosovo, Makedonija pa v malori. Aber, liebes herr Schwarz, svojih naslednic ni uničila totalitarna mati Jugoslavija temveč njeni izbrani sinovi, do včeraj komunisti, danes gibki prilagodljivci in samozloščeni liberalci, demokrati in domoljubi.

(I)lustracija je vrhunška.

STO LET OD IZBRUHA PRVE SVETOVNE VOJNE

Monstrum novega veka

MARTA VERGINELLA

Lev Tolstoj je leta 1908 zapisal, da je zakon nasilja laž, plemenita laž, ki se je človeštvo pogosto poslužuje v svoji zgodovini. Izrodek te plemenite laži je vojna. Z njo izbruhneta na dan sovražnost in bolečina, ki ožigosata človekovo izkušnjo do take mere, da ni po vojni nič več to, kar je bilo pred njo. Zato pa predvojno življenje pridobi pravljčni videz in postane kratko malo belle époque.

V vojni besede prevzamejo nov pomen. Izrazi, kot so "pogum", "ponos", "domovina", "slava", pridobijo nasilen predznak. Dan in noč v vojnem času nista več to, kar sta bila v miru. Nasilje postane združevalni dejavnik ljudi različnih slojev, starosti, kulture in narodnosti. Vsi, tudi ženske in otroci, so vključeni v vojno z zunanjim sovražnikom.

"S silo se moremo otresti vojske, če hočemo spoznati pomen časa, ki je utonil v večnosti. Neizmerna sedanja vojska nam je premaknila vsa nekdanja merila in le s težavo se zopet zamislimo v mirnejše prejšnje čase" je po koncu vojne pisal Koledar Mohorjeve družbe. Leta 1919 je bilo jasno, da se je prva svetovna vojna vpisala v zgodovino 20. stoletja kot monstrum novega veka, kot prelomno dogajanje, ki je postavilo na glavo vse dotedanje politične, etične in družbene standarde. Vojna je spremenila vedenjske modele, miselne, čustvene in psihološke kategorije tako tistih, ki so se vojskovali, kot onih, ki so jo doživeli v zaledju front.

Množice mladih in manj mladih so vojno sprejele kot usodno danost. Kmečko prebivalstvo, ki je ob začetku stoletja živelo pogosto še v starorežimskem, tradicionalnem svetu, se je v prvem svetovnem vojnem spopadu prvič srečalo z modernostjo in njeno uničevalno tehnologijo. Na evropskih bojiščih so leta 1914 mali ljudje postali topovska hrana velike politike. Na bojni črti je smrt postala neločljiva spremljevalka vsakdana. Pod streli sovražni-

kovih krogel in šrapnelov se je izničila meja med življenjem in smrtjo, med človeškim in nečloveškim. V strelskih jarkih, rovih in kavarnah je izginila razlika med telesom in strojem, med živim organizmom in tehnološko organizirano materijo.

Kot je zapisal nek vojak v Tedenkih slikah (13.1.1915): »Nevojaki ne morejo imeti pojma, kako grozno učinkujejo na srce in duh leteče granate in šrapneli, te najstrašnejše novosti moderne vojne. Trpeli smo glad in žejo, prenašali smo mraz, ledeno burjo in brezkončno deževje, videli smo svoje tovariše umirati, videli cele kupe ubitih mož in v smrtnem boju drgetajočih in hropečih konj, srečevali smo za kolero obolele nesrečneže, ki so kričali, jokali, tulili in glasno molili, prestali smo brezkončne dni po strelskih jarkih, a vse ni bilo nič v primerjavi z grozoto šrapnelov in granat. Proti njim je človek brez moči in obrambe. Naj pogumnejše srce drhti kakor listje trepetlike, ko zaslišijo ušesa žvižganje in tuljenje granate. Šrapnel, ki se razleti v zraku, je dosti manj nevaren kot granata, ki prodre vsako zaslonbo in razbije vse. Hrup, grom in tresk, silna eksplozija v tleh ter izbruh cele gore prsti in kamenja, ki frči po zraku ter pokrije vse naokoli z debelo plastjo. Človek postane plah kot vsak dan pretepen otrok in zbeگان kakor tička v kletki, ko strme vanj mačje oči in nič čudnega ni, če kdo zblazni od same groze. Strašen je potres, toda vtisk granate, ki se je razpočila v bližini je desetkrat in stokrat hujši. Naši vojaki stoje dan na dan v ognju granat in šrapnelov. Naj bi se zavedala domovina koliko trpe zanj njeni junaški borilci in naj bi se jim kazala hvaležno. Poplačati vseh teh muk in grozot itak ni nikak način mogoče.«

V vojni je bil človekov obstoj z dneva v dan vse bolj negotov in krhek. Vojna resničnost je bila v svoji uničevalnosti neverjetna in vendarle se je življenje vojaštva ne glede na bližino smrti, grozot in uničenja, odvijalo po

vsakdanjih utečenih tirnicah. Obedovalo se je ob kupih trupel, igralo na karte in pelo, medtem ko so streljaj stran umirali tovariši. Obračun vojnih žrtev je bil strahovit. Vojna, ki je mobilizirala 50 milijonov vojakov je povzročila 9,4 milijonov padlih vojakov, 7,6 milijonov pogrešanih vojakov, 21,2 milijonov ranjenih in pohabljenih. Tej krvavi statistiki bi bilo treba prišteti še množice prebeglih in internirancev. Nesporno dejstvo je, da toliko človeških in materialnih izgub, kot jih je povzročil prvi svetovni spopad, niso terjali vsi vojni spopadi skupaj, ki so se zvrstili v Evropi od leta 1790 do leta 1914. Od več kot osem milijonov vpklicanih avstroogrskih vojakov se jih je po koncu vojne vrnilo na svoje domove približno sedem. Med njimi so bili mnogi pohabljeni, duševno prizadeti, bolni in izčrpani.

Kljub okrutnosti in uničenju, ki ga je vojna že v prvih dneh prizadejala, so bili nekateri prepričani, da je vojna sicer kruta, a potrebna. Še najbolj so se nad njenim začetkom navduševali politiki, ki so verjeli v to, da bo vojna obracunala z njihovimi političnimi sovražniki. Res je, da je vesela množica pozdravljala na tržaškem in ljubljanskem kolodvoru odhajajoče vojake, da se je odhod posameznih polkov na fronto odvijal ob spremljavi godb in veselih vrisov. Toda potreben je bil le dejanski začetek spopada, da so vesti o vojnem uničenju začele pronicati v zaledje in da se je začetna evforija umirila.

Vojna uničuje in ustvarja je 11.10.1915 zapisala tržaška Edinost: »Vojna je veliko zlo, neizmerna nesreča za človeštvo. Ne le, da uničuje duševne, kulturne in gospodarske vrednote, ki jih je ustvarilo človeštvo tekom dolgih časov z velikimi napori duha in telesa, marveč tudi zahteva zastoj v vsem snovanju za napredek človeštva in njegovo vsestransko blaginjo. Da niti ne govorimo o najdragocenejšem, kar imenuje človek svojo last; o potokih prelite krvi – o izgubah na človeškem življenju.

To bi bila ena, neizrecno žalostna stran vojne. Ali vojna prinaša tudi dobro, ker ustvarja! Četudi ne direktno, ampak s tem, da po svojem učinkovanju odpravlja marsikatero zlo, ki je razjedalo in zastrupljalo organizem človeške družbe in s tem silno oteževalo doseganje tistih visokih ciljev, po katerih morajo stremeti vsi ljudje, pa naj govorijo ta ali oni jezik. Vojna je huda, trda, ali v mnogih pogledih vendar koristna šola, ki preporeja človeka in ga s svojimi grozotami dovaja do izpoznanja, koliko je škodil sebi in sočloveku, udajajoč se slabim instinktom in nagnjenjem.

Tudi sedaj, med najstrašnejšo vseh vojen, se množe pojavi, ki vzbujajo nade, da se, če že ne odpravi, pa vsaj izdatno ublaži enega najgrših in za človeško skupnost, najpogubnejših instinktov: sovraštvo človeka proti človeku, skupnosti proti skupnosti, le zato, ker sta ju rodili materi, ki ne govorita istega jezika in pripadata vsaka drugemu narodu! To je tisto zlo, ki je označeno z besedo: narodno sovraštvo. Pisce zaključijo svoje razmišljanje z mislijo na tolažljivo resnico: da je vojna sicer velika nesreča za človeštvo, da pa je tudi šola, ki preporeja človeka k boljšemu, plemenitejšemu in s stališča najvišjih svojih koristi – pametnejšemu življenju ...«

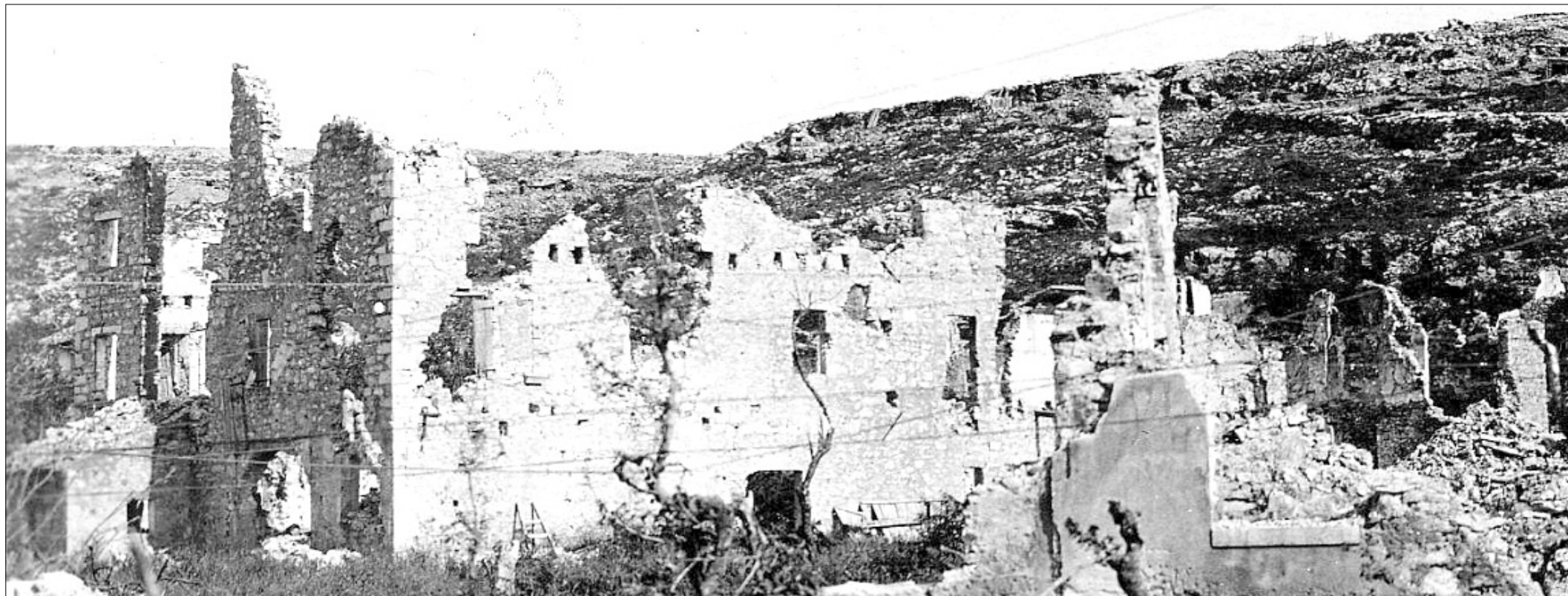
Danes, ko se nekaterim po stotih letih od izbruha prve svetovne vojne pojavljajo nove, a sicer še prikrite skominne po vojni, si velja zapomniti, da se je spopad, ki je bil po načrtih vojnih strategov napovedan kot kratkotrajen, sprevrgel v prvo totalno vojno v zgodovini človeštva. Prav zaradi njene geografske razsežnosti in strahotnega uničenja, ki ga je prizadejala predvsem na evropskih tleh, je najprej v britanskem in francoskem kolektivnem spominu prešla naziv velike vojne. Bila je tudi prva industrijska vojna, ker je v njej tehnologija postaja največja proizvajalka smrti in opustošenja. Kajti čeprav so se v prvi svetovni vojni spopadale oborožene

vojaške množice, so ključno vlogo v njej odigrali stroji.

Kot je ugotovil ameriški zgodovinar Paul Fussell, avtor dela Velika vojna in moderni spomin, ki jo je letos v slovenskem prevodu izdala založba Studia humanitas, je bila prva svetovna vojna izreden kondenzat modernosti, ki je za seboj sprožil pravi izbruh protimodernih reakcij in pojavov. Na eni strani je rožljalo moderno orožje, na drugi strani pa se vojaki morali soočiti z nepremičnostjo fronte. Človeško oko je v prvi svetovni vojni prvič doživelo spektakularne vidne in zvočne efekte šrapnelov, granat in letalskih bomb, katerih končni cilj je bila ugonobitev sovražnika in smrt tisočih in tisočih vojakov. Šlo je za grozljiv vojni spektakel, pred katerim so vojaki iskali pomoč v molitvi in v naravnih, magičnih silah. »Mnogo, mnogo čitamo, kako so se naši fantje zatekali v sedanjih hudih časih k Bogu. Ne iz strahu, kakor je to sicer navada, temveč iz prirojene vdanosti. Versko življenje se bo po tej vojski prerodilo, kakor je bilo to dosedaj še po vsaki vojski.« je pisal Koledar družbe sv. Mohorja za leto 1916.

Nevidnost sovražnika in nepredvidljivost njegovih vojaških posegov nista dovoljevali izključno racionalnih odgovorov. Dogajalo se je, da sta v vojni, ki naj bi bila predvsem izraz racionalnosti in strateških izbir, postali vera in vraževernost zvesti spremljevalki vojaštva, ki je svoje preživetje zaupalo prej svetim podobam in talismanom kot pa orožju.

Za francoskega zgodovinarja Marca Blocha, ki je v vojno vstopil kot pehotni narednik na bojnem območju Chemin-des-Dames, iz nje pa izstopil s štirimi odlikovanji in kot kapetan, je bila prva svetovna vojna neverjeten eksperiment socialne psihologije neslutnih razsežnosti. Bila je ideološka, mentalitetna, geopolitična in biološka prelomnica, ki je spremenila eksistenco milijonov Evropejcev in Evropejk.

KAKO JE O ATENTATU NA PRESTOLONASLEDNIKA FRANCA FERDINANDA POROČAL DNEVNI

Odmenev strela

RAJKO DOLHAR

Naslovna stran dnevnika Edinost izpred 100 let

Prestolonaslednik in soproga Sarajevu nekaj minut pred atentatom

»**K**o sta se nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga vojvodinja Hohenberg, peljala danes dopoldne na sarajevski rotož, je bila vržena proti avtomobilu bomba. Prestolonaslednik in njegova soproga nista bila ranjena, bila pa je ranjenih cela vrsta oseb. Atentator, neki črkostavec iz Trebinja, je bil aretiran.«

Tako se je glasilo prvo, kratko poročilo, ki ga je Edinost objavila na prvi strani 29. junija 1914, dan po atentatu na avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo soprogo, vojvodinjo Hohenberg v Sarajevu. »Po slovesnem sprejemu v mestni hiši, se je prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand s soprogo odpeljal z avtomobilom po mestu. Tedaj je bil izvršen ponoven atentat. Neki gimnazijec je ustrelil z browning-revolverjem na prestolonaslednika in njegovo soprogo in ju oba težko ranil. Avtomobil je odpeljal nato v kонаk (vladno palačo). Prestolonaslednik in soproga sta bila mrtva. Drugi atentator je bil tudi aretiran. Razkačena množica je oba atentatorja skoraj linčala.«

Prva zasliševanja Principa in Čabrinovića

Edinost je v prvih dneh po atentatu vsakič bolj podrobno opisovala, kako je do njega prišlo. Nanašala se je tudi na (sicer bolj skromne) izjave, ki sta jih na zasliševanjih dajala glavna atentatorja Gavrilo Princip in Nedeljko Čabrinović. Pri tem je glede priimka Gavriila Principa vladala zmešnjava. Edinost je v posebni, popoldanski, izdaji takole zapisala. »Prinčić ali Princip? Glede imena atentatorja, ki je umoril prestolonaslednika, doslej še nismo mogli priti na čisto. Uradni korespondenčni biro je poročal, da je priimek atentatorja »Princip«, dočim pa naša izvirna poročila govore le o »Prinčiću«. Pripominjamo to, da se čitatelji ne bodo motili zaradi različnosti priimkov.«

Atentatorja, kot omenjeno, nista sodelovala s preiskovalci. »Policija je celo po-

poldne do večera zasliševala atentatorja Prinčića in Čabrinovića. Vendar pa oba odklanjata skoro vsak odgovor in le izjavljata, da nimata nobenih sokrivcev. Čabrinović je izjavil, da njegov atentat nima ničesar opraviti s Prinčićem, Prinčić pa je naprotno izjavil, da Čabrinovića niti ne pozna. Oba pa izjavljata, da sta hotela maščevati svoj narod. Na vprašanje, zakaj je prišel v Sarajevo, je odgovoril Prinčić policiji hladno: »T o ste vendar videli zakaj!« Na vprašanje, zakaj je izvršil atentat, je izjavil: »V prestolonasledniku sem hotel zadeti predstavitelja avstrijskega imperijalizma in enega najvišjih faktorjev v monarhiji. Vojvodinje same nisem želel umoriti. Čabrinović pravi, da je socialista, Prinčić pa, da je pristaša nacionalistične ideje.«

Protisrbske demonstracije v avstro-ogrskem cesarstvu

Umor avstrijskega prestolonaslednika je na Balkanu in nasploh v celem cesarstvu privedel do glasnih in večkrat izrazito nasilnih protisrbskih demonstracij. Do najhujših primerov je prišlo v Zagrebu, Splitu, Dubrovniku, Metkoviću, Gradcu, na Dunaju in seveda v Sarajevu, kjer so oblasti proglasile obsedno stanje. »Posledice ponočnih protisrbskih demonstracij so naravnost strahovite. Okoli 200 srbskih hiš, gostilen, trgovin, hotelov in kavarn je skoro popolnoma opustošenih. Po hišah vseh odličnih Srbov so razbite vse šipe. Posebno divjaško so razsajali frankovci v palači srbskega metropolita. Metali so po hiši kamenje, blato in pobili do malega vse šipe v vseh nadstropjih.«

Pogrebne svečanosti v Trstu

Posebno popoldansko izdajo je Edinost pripravila tudi 2. julija, kos o v Trst prišli posmrtni ostanki prestolonaslednika in njegove soproge. Podrobno je opisala prihod vojaške ladje Viribus Unitis, ki je na krovu prevažala krsti Franca Ferdinanda in vojvodinje Hohenberg. Na nabrežju je škof Karlin krsti blagoslovil, nato pa se

je po mestnih ulicah, na katerih je stala številna množica, razvil dolg spreved, ki se je zaključil pred tržaško železniško postajo. Od tu je malo pred deseto uro posebno opremljeni vlak odpeljal krsti na Dunaj. »Bilo je 9.45, ko se je zaslial od službenega voza sem lahen pisk. Neslišno in v začetku tudi skoraj nevidno se je začel pomikati vlak. Stotnik, ki je poveljeval častni stotnji na peronu, je velel: »Desno glej!«, uradništvo in častništvo je pozdravilo z roko, ostalo občinstvo pa je odkritih glav izkazalo zadnjo čast truploma prestolonasledniške dvojice. Vlak je kmalu izginil za ovinkom in krenil tja gori proti Miramarju, kjer sta še pred kratkim oba, ki sta sedaj mrtva, na naših slovenskih tržaških tleh preživljala najsrečnejše dneve.«

Eden izmed atentatorjev dela v tiskarni Edinost

Deset dni po sarajevskem atentatu, točneje 9. julija, je Edinost svojim bralcem podala razburljivo novico in sicer, da je bil Nedeljko Čabrinović med aprilom in oktobrom 1913 zaposlen kot stavec v tiskarni družbe Edinost. Čabrinović je bil začasno zaposlen, ker je takrat imela tiskarna mnogo dela s tiskanjem srbohrvaškega tiska in je potrebovala »črkostavca«, zlasti za cirilski črkopis. Tu pa tam je Čabrinović priskočil na pomoč pri ponedeljski številki Edinost, svoje delo pa ni mogel opravljati najbolje, saj ni obvladal slovenskega jezika.

Dnevnik Edinost je Čabrinovića prikazal na dva načina: najprej kot ne ravno talentiranega stavca. »Mož pač predvsem ni znal slovenskega jezika in je zato staval nekako slovensko-srbsko mešanico, ki jo je bilo komaj mogoče pošteno popraviti. Da uredništvo s takim stavcem ni bilo zadovoljno, je lahko uumljivo, in če se prav spominjamo, je prišlo celo do par pritožb pri vodstvu tiskarne, naj se Čabrinovića ne uporablja za listovni stavek. Kakor smo izvedeli sedaj pri vodstvu tiskarne, je bil Čabrinović tudi za druga tiskarniška dela usposobljen zelo površno in bi ga bilo vodstvo odpustilo tudi zaradi splošno nezadostno strokovne izvežbanosti, ki bi ne bi-

lo itak je dovršeno delo, za katero je bil vsaj za silo sposoben.«

V istem članku je nato Čabrinović prikazan tudi iz človeškega vidika, njegova osebnost pa je prikazana na prijaznejši način. »Čabrinović je bil mladenič srednje visoke postave, vitek, okroglega obraza, temnih las in oči in komaj se pojavljajočih črnih brčic, sploh še dosti prikupljive zunanosti ... Splošno je bilo znano, da je bil Čabrinović jako dobrega srca. Razdal je večkrat skoraj vso svojo mezdo za tovariše tiskarje, ki so prišli z juga in so bili brez zaslužka. Izposojeval si je v ta namen celo denar pri svojih tovariših v tiskarni in parkrat je vzel celo predujem, da je mogel pomagati svojim tovarišem v stiski ... Zelo rad je imel Čabrinović svojo sestro, ki je bila na učiteljsku. Znano je bilo v tiskarni, da je štedil in štedil, in ko je imel prištedenih kakih deset ali dvajset kron, je tekel na pošto in poslal denar sestri ... Ta Čabrinović, ki so ga v Trstu vsi, ki so ga poznali, smatrali za sicer precej eksaltiranega, toda vseskozi neškodljivega, nedolžnega mladeniča, ta Čabrinović je bil tisti, ki je vrigel bombo proti prestolonasledniku. Kako je moglo priti tako daleč, nam je neumljivo.«

Branko Marušič o sarajevskem atentatu

Do tu kronika izpred sto let. Kako pa je Primorski dnevnik obeležil petdeseto obletnico sarajevskega atentata? Mlad goriški zgodovinar Branko Marušič je pripravil serijo štirih prispevkov, v katerih je podrobno orisal takratni zgodovinski trenutek. Marušič je v prvem delu najprej opisal vzdušje in razpoloženje, ki je med mladino vladalo v času pred sarajevskim atentatom. »Na vseh južnoslovenskih področjih Avstro-Ogrske je postajal prelom med dvema generacijama vedno bolj očiten in nujen. Povsod se pojavljajo mladi ljudje, ki jih sili k dejavnosti dvojen odpor: odpor proti Dunaju in Budimpešti ter odpor proti domačim politikom in strankam, ki so nasproti Dunaju in Budimpešti premalo odločne in preveč kompromisne.« Navedel je šte-

vilne atentate, ki so bili izvršeni pred sarajevskim in opisal znano organizacijo Mlada Bosna. »Organizacija je bila ilegalna in organizirana v obliki krožkov zaupnih ljudi, podobno ruskim revolucionarnim krožkom. Med temi je bil najvažnejši krožek v Sarajevu, ki ga je vodil mladi učitelj Danilo Ilić. Temu je pripadal tudi Gavrilo Princip.«

V drugem in tretjem nadaljevanju se je pisec osredotočil na priprave na umor prestolonaslednika Franca Ferdinanda in podrobno podal kroniko tistega dne. Predstavil je tudi zanimivo pričevanje enega izmed redkih preživelih iz skupine, ki je sodelovala pri atentatu. »Atentat bi bil izvršen tudi brez »sredstev« iz Srbije. Samokrese bi mogli dobiti tudi v Bosni. Dejstvo je, da je bilo razpoloženje glavnega krožka »Mlade Bosne« za atentat in atentat bi bil prišel sam od sebe, ne le kot maščevanje, pač pa kot psihološka potreba; dati duška v zadušljivem ozračju. Že zaradi tega drži, da je bil atentat delo vse mladine Bosne. Njegove izvršitve bi ne bil mogel preprečiti nihče od zunaj, podobno kot ni pobuda za atentat prišla od zunaj.«

Marušič je na koncu predstavil še enega izmed sarajevskih atentatorjev Nedeljka Čabrinovića, ki je sodeloval z organizacijo Mlada Bosna in bil izbran, da z ročno bombo umori avstrijskega nadvojvoda Franca Ferdinanda. V svojem prispevku je pogosto citiral informacije, ki jih je petdeset let prej navajala Edinost. Dejstvo, da je Edinost na dva načina prikazala mladeniča si Marušič razlaga s tem, da je bila negativna »ocena Čabrinovića, črkostavca, prirejena za javno razpoloženje in avstrijsko cenzuro.« Edinost je novico, da je Čabrinović delal v njeni tiskarni, podala deset dni po atentatu. Marušič pa je »zamudo« obrazložil takole: »V tistih dneh, ko je protislovensko in protisrbsko usmerjeni del avstrijske javnosti znatno povečal svojo gonjo v prid lastnim političnim ciljem, je po vsej verjetnosti kazalo uredništvu »Edinosti« previdneje molčati, kot pa s priznanjem, da je bil Čabrinović delavec v njeni tiskarni, nuditi predvsem Slovanom sovražno razpoloženemu tisku oporo za še ostrejša klevetanja.«

vojna v Sarajevu

VELIK KRVNI DAVEK MALEGA NARODA

Slovinci v vojni

Prva svetovna vojna je Slovence, ki so bili vanjo vključeni predvsem kot državljani Avstro-Ogrske, prizadela kot posameznike in kot narod. Mnogi so umirali zlasti na frontah, kjer naj bi jih padlo 36.000. Za slovenske vojake sta bili ključni dve bojišči: v prvem letu vojne vzhodna fronta proti Rusiji, nato pa soška fronta proti Italiji. Na območju 3. korpusa s sedežem v Gradcu, kamor je sodila večina slovenskega ozemlja, so v prvem valu mobilizirali okoli 100.000 moških, od tega okoli 30.000 Slovencev. Vpoklicali so vse polnoletne moške med 21. in 42. letom. Celotnega števila mobiliziranih Slovencev v vsej vojni zaradi pomanjkanja podatkov in statistik, ki so le deloma upoštevale narodnost vojakov, ni mogoče ugotoviti.

Zgodovinarja Dušan Nečak in Božo Repe v knjigi *Prelom: 1914-1918* navajata, da so Slovenci služili v kakšnih 70 polkih od 142, kolikor jih je v celoti imela med vojno Avstro-Ogrska, večinsko moštvo pa v nekaj pehotnih polkih. Najbolj znana slovenska enota je bil 17. pešpolk, imenovan polk kranjskih Janezov, s sedežem v Celovcu in enim bataljonom v Ljubljani. Bojeval se je na raznih bojiščih ruske fronte v Galiciji, od oktobra 1915 na soški fronti, od marca 1916 na tirolski fronti, kjer je sodeloval v ofenzivi, nato na raznih bojiščih v Italiji. Konec vojne je dočakal na Tirolskem.

Slovinci so se kot prostovoljci bojevali tudi na nasprotni strani, v srbski vojski, ki se ji je z obmejnih območij Avstro-Ogrske pridružilo med 3000 in 4000 prostovoljcev. Prav tako najdemo prostovoljce v italijanski vojski, ki pa zaradi težnj po slovenskem ozemlju ni uživala simpatij.

Približno 4000 jih je bilo v Srbskem dobrovoljskem korpusu v Odesi. Kot pišeta Nečak in Repe, se je njihovo število zaradi prisilne mobi-

lizacije in nacionalističnega ravnanja Srbov kmalu več kot prepolovilo - del se jih je vrnil v ujetniška taborišča, del pa je dezertiral.

Zanimivo je, da je bilo nekaj desetini slovenskih vojakov tudi na zahodni fronti, in sicer v okviru dveh baterij težkega topništva, ki ju je Avstro-Ogrska prispevala v nemški vojaški napori v Belgiji in Franciji, je za STA pojasnil zgodovinar Damijan Guštin, ki je tudi v. d. direktorja Inštituta za novejšo zgodovino.

Po njegovih besedah slovenski vojaki niso bili zgolj vojaki v pehoti - vključeni so bili tudi v lahko pehoto oziroma t. i. strelske enote, artilerijo, konjeniške enote, prisotni pa so bili tudi v vseh ostalih zvrsteh in rodovih, ki so tedaj obstajali, tudi med piloti.

Avstro-Ogrska zaradi razpada ni uradno ugotovila števila svojih padlih vojakov niti tega niso storile njene naslednice. Kot navaja Guštin, ocene govorijo o 1.800.000 padlih in pogrešanih vojaških oseb. Povojno ugotavljanje s statističnimi metodami pa je postreglo z oceno, da je na bojiščih padlo približno 1.200.000 avstro-ogrskih vojakov.

Po Guštinovih besedah dosedanja preračuni za slovenske dežele kažejo, da naj bi na bojiščih prve svetovne vojne padlo približno 36.000 Slovencev. Največ padlih naj bi bilo s Korškega, in sicer več kot štiri odstotke prebivalstva, s Kranjske in Štajerske naj bi jih bilo približno 2,4 odstotka, iz Primorja pa precej manj, približno 1,2 odstotka prebivalstva.

Guštin ni mogel postreči z natančnejšo oceno o številu padlih slovenskih vojakov na posameznih bojiščih, saj ne obstaja nobena tovrstna raziskava. Gotovo pa sta bojišči z največjim deležem padlih vzhodno (Galicija) in soško. Večina padlih Slovencev, okoli 80 odstotkov, je bila stara od 20 do 30 let, to pa je po vojni pov-

zročilo številne negativne demografske in družbene posledice.

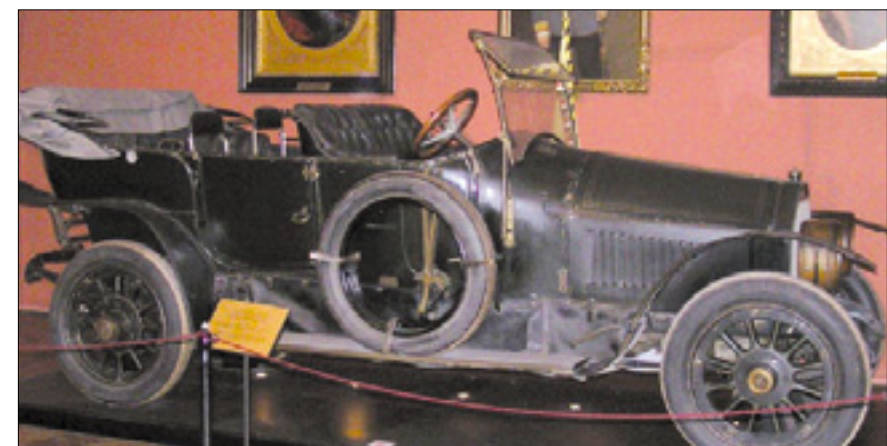
Slovinci v očeh avstro-ogrškega vojaškega vrha, tako Guštin, niso veljali za najbolj, vendarle pa dovolj zanesljive vojake, še posebej ko so branili svojo »ožjo domovino«, kot je bilo v primeru soške fronte.

Zanesljivost slovenskih vojakov se je občno zmanjšala spomladi 1918, ko se je začelo deklaracijsko gibanje.

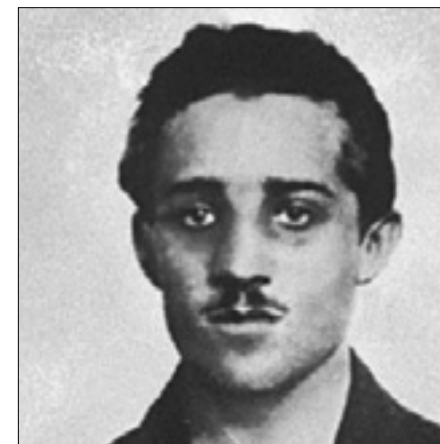
To je skupaj z revolucionarnostjo vojnih ujetnikov, ki so se vrnil iz Rusije, povzročilo tudi aktivno nasprotovanje oz. vrsto vojaških uporov, opozarja Guštin. Od sredine maja do sredine junija 1918 je med vojaki dopolnilnih enot v zaledju izbruhnilo 15 vojaških uporov. Tri od teh, v Murau in Judenburgu na zgornjem Štajerskem in v Radgoni, so sprožili slovenski vojaki. Dezertarje, ki so se zatekali na odročnejša območja, so v ljudski govorici označevali kot »zeleni kader«.

Slovinci so v prvi svetovni vojni, na srečo v bistveno manjšem številu, umirali tudi v zaledju, izgnanstvu in internaciji. Civiliste so najbolj prizadele vojaške operacije v neposrednem zaledju frontnih črt, slovensko prebivalstvo najbolj v zaledju soške fronte, saj so ljudje na tem območju vztrajali na domovih. Prizadelo jih je predvsem topovsko obstreljevanje, pa tudi bolezn, ki so jih prenašali vojaki. Le malo žrtev so povzročila letalska bombardiranja Ljubljane, Trsta in Jesenic. Zaradi bolezn in podhranjenosti so umrli tudi številni Slovenci, ki so jih evakuirali v begunska taborišča.

V zadnjih dveh mesecih vojne se je tudi v slovenskih deželah razširila smrtonosna španska gripa, zaradi katere je umrlo veliko ljudi, vendar pa te bolezn ni mogoče neposredno pripisati vojni.

Avtomobil, ki je prevažal prestolonaslednika in soprogo hranijo v muzeju na Dunaju

Gavrilo Princip

Nedeljko Čabrinović

Aretacija Nedeljka Čabrinovića

Prestolonasledniški par na uradni fotografiji

Razglednica z avstrijskimi vojaki z dvojezičnim napisom

V NAJBOLJ VZHODNI DEŽELI AVSTROOGRSKEGA CESARSTVA

Galicija je bila za tisti čas neverjetno daleč

VLADO KLEMŠE

Galicija je od časa Marije Terezije (1772) bila sestavni del avstrijske države. Status kronске dežele pripadajoče avstrijskemu delu cesarstva je ohranila tudi po reformi leta 1867, ki je državo razdelila v dve enoti, v avstrijsko cesarstvo in madžarsko kraljevino. Površina najbolj vzhodne dežele cesarstva je znašala približno 80 tisoč kvadratnih kilometrov (78.497 kv. km.) z okrog 8 milijoni prebivalcev (okrog 15 odstotkov celotnega prebivalstva pa so sestavljali Ukrajinci, Nemci in pripadniki drugih narodov. Pomembna je bila prisotnost judovske skupnosti (okrog 900 tisoč). Dežela je na severozahodu mejila na Šlezijo, na Poljsko, ki je bila tedaj del carske Rusije, na vzhodu pa na Ukrajino, ki je bila prav tako del Rusije. Na jugu in jugozahodu je naravno ločnico med Galicijo in osrednjim delom cesarstva predstavljala gorska veriga Karpatov. V tem delu cesarstva se je nahajala še manjša kronska (in upravna) enota vojvodina Bukovina z glavnim mestom Černovice. Bukovina je pokrajina, ki leži južno in jugovzhodno od Galicije in je v avstrijskih časih bila avtonomna kronska dežela (Vojvodina Bukovina), z glavnim mestom Černovice. Njeno ozemlje pripada danes Ukrajini in Moldaviji, deloma Romuniji. V tej pokrajini je živela številčno močna nemška manjšina.

Ozemlje nekdanje dežele Galicije je po prvi svetovni vojni v glavnem pripadlo na novo ustanovljeni poljski državi in Ukrajini; slednja je bila kasneje vključena v Sovjetsko zvezo.

Ime je dežela Galicija menda dobila po starodavnem mestecu Halič. Kulturno in gospodarsko središče je bilo mesto Krakov, nekdanje prestolno mesto poljskih kraljev, politično in upravno središče pa Lvov (Lemberg).

Z ozirom na geografsko in strateško lego je bilo v deželi več utrjenih mest. Poleg Krakova, kjer je bilo ob začetku vojne poveljstvo avstro-ogrške vojske za vzhodno bojišče, je zagotovo najbolj znana trdnjava Przemysl v osrednjem delu, kjer sta vojskujoči se strani v večmesečnih bojih, oziroma obleganju, izgubili nad 200 tisoč mož. Avstro-ogrška vojska je bila po začetnem nizu porazov na bojišču prisiljena k umiku na Karpate, kjer so njene

enote preživele hudo zimo 1914/1915 in uspešno ubranile napade ruske vojske.

Prebivalstvo Galicije je bilo v začetku 20. stoletja zelo revno. V povprečju so uspeli ustvariti le polovico dohodka v primerjavi s sosedi na Češkem in Moravskem. Ljudje so se preživljali pretežno s kmetijstvom in živinorejo, obdelovalna zemlja je bila v glavnem v lasti veleposestnikov.

Za avstrijsko armado je bila dežela pomembna zaradi nabora vojakov, zaradi preskrbe s hrano, živinoreje in konjereje (okrog milijon konj). Posebej pomembna pa so bila naftna polja v okolici Borislava (danes je ta kraj v zahodnem delu Ukrajine). Tu so iz nahajališč, zelo plitvo pod zemeljsko površino, načrpali za takratne razmere velike količine surove nafte, dragocene surovine za razvijajočo se avtomobilsko in kemično industrijo. Zdi se skorajda neverjetno, a Avstro-Ogrska je bila takrat po proizvodnji nafte med prvimi državami na svetu.

Zaradi vojnih operacij je veliko trpele civilno prebivalstvo. Vojaški spopadi so sprožili val beguncev, saj se je frontna črta, posebej v prvem in drugem letu vojne, večkrat premaknila. Begunce iz Galicije so ob začetku vojne preselili v begunska taborišča. Največ so jih nastanili v kraju Gmuend, v Zgornji Avstriji, ob češki meji. Težke razmere so se ublažile šele proti koncu drugega leta vojne in potem ko je v Rusiji izbruhnila revolucija in se skoraj docela umirile po miru v Brest-Litovsku.

Na vzhodnem bojišču, ki mu preprosto rečemo Galicija, čeprav so se boji odvijali na zelo velikem območju, je umrlo več stotisoč vojakov različnih narodnosti, še nekajkrat več je bilo ranjenih in zajetih. Pri Lvovu - nekdanjem Lembergu - je doživel ognjeni krst pehotni polk št. 97, ki so ga v glavnem sestavljali vojaški slovenske, furlanske, italijanske in hrvaške narodnosti s Primorske. V bojih v Galiciji so sodelovale tudi razne druge enote avstrijske armade, v katerih so bili pretežno vključeni Slovenci.

Vojaški spopadi so v vzhodnem in jugozahodnem delu Evrope potekali tudi na območju Črne Gore, Bosne, Albanije, Bolgarije, Romunije, Makedonije in Grčije. Turčija in Rusija sta se spopadali celo v današnji Perziji. Milijone življenj pa je ugasnilo na bojiščih zahodne Evrope.

Ob razpravah o prvi svetovni vojni najprej pomislimo na soško fronto, na Kras in boje na Piavi in v Tirolah. Verjetno zato, ker se je ta strašna izkušnja dogajala pri nas doma oziroma po zlomu pri Kobaridu slabih sto kilometrov zahodnejše. Ob

Na fotografijah prizori s fronte in neposrednega zaledja v Galiciji, kjer se je v avstrijski armadi borilo veliko slovenskih in hrvaških vojakov s Primorske in Istre

tem pozabljamo, da se je južno (italijansko) bojišče raztezalo celih 650 kilometrov, od Štivanja in Grmade do Ortlerja. Mnogi rojaki so ga doživeli v celoti (zanimiv opis ponuja dnevnik topničarja Albina Mlakarja). Galicija je bila tisoč kilometrov daleč, Srbija sicer bliže, a za tedanje raz-

mere še vedno neverjetno daleč. Šele ob preverjanju podatkov se zavemo, da je smrt med našimi rojaki na fronti najbolj kosila prav v Srbiji in Galiciji že od poldnja 1914, skoraj deset mesecev prej, preden se je začelo na Krasu, ob Soči in na Tirolskem.

Besedilo je povzeto iz knjige »Odšli so brez slave in brez spomina« avtorja Vlada Klemšeta, ki sta jo letos izdali Goriška Mohorjeva družba in Gospodarska zadruga Brajda Vrha, založila pa Zadruga Goriška Mohorjeva.

Goriški prostor

Ulica Garibaldi 9
tel. 0481 356320
faks 0481 356329
gorica@primorski.eu

Primorski
dnevnik

GORICA - Romoli pri predsednici dežele Serracchianijevi in odbornici Telescovi

Porodnišnici šteti dnevi, pediatrični oddelek ostaja

Deželni upraviteljci napovedali, da bo Gorica sedež uprave novega zdravstvenega podjetja

Sklep o zaprtju goriške porodnišnice je nepreklicen, ohranitev vseh ostalih oddelkov - v prvi vrsti oddelkov za pediatrijo in ginekologijo ter urgence - pa niso pod vprašajem. To sta včeraj povedali predsednica Dežele FJK Debora Serracchiani in deželna odbornica za zdravje Maria Sandra Telesca, ki sta se sestali z goriškim županom Ettorejem Romolijem. Zagotovili sta, da deželna uprava ne namerava razgraditi goriške bolnišnice in njenih storitev. Upravni sedež novega zdravstvenega podjetja, ki bo združilo zdravstveni podjetji iz Gorice in Palmanove, bo v Gorici.

Predsednica in odbornica sta povedali, da se je deželna uprava odločila za zaprtje porodnišnice iz varnostnih razlogov in zaradi kakovosti storitev. »Ni parametra ali podatka, ki bi upravičila nadaljnjo dejavnost,« sta dejali in dodali, da mame in otroci ne smejo tvegati. V Gorici namreč ni primerne strukture za obravnavo urgentnih primerov in komplikacij pri porodu. Serracchianijeva je zagotovila Romoliju, da pediatrični in ginekološki oddelek ter urgencia nedvomno ostajajo, Gorica pa bo z zdravstvenega vidika ohranila avtonomijo: »Gorica bo imela svoje podjetje skupaj s Palmanovo, medtem bo morala še sodelovati s Tržičem.« Skupno upravno središče goriškega in južnofurlanskega zdravstvenega podjetja bo v Gorici.

Obravnavali sta tudi vprašanje čezmejne porodnišnice in potrdili, da se načrt razvija. Poudarili sta, da morajo biti v prvi vrsti potrebe mater in otrok pred porodom in po njem. »Ta pogled zelo zanima Slovenijo, zato bi lahko bil predmet sporazumov s sosednjo republiko,« je povedala odbornica Telesca.

Župan Romoli je vzel na znanje, da za porodnišnico ni nobene prihodnosti: »Potrdili sta, da je sklep nepreklicen. Jaz se z njim ne strinjam, saj menim, da je zaprtje velika napaka. Spet sem protestiral, ker gre za žalitev na račun mesta. Poti nazaj pa očitno ni. V prejšnjih letih je bilo premalo narejenega za ohranitev porodnišnice.« Župan je po drugi strani potrdil, da sta sogovornici zagotovili nadaljnji obstoj ostalih oddelkov. V teh dneh se v Gorici celo šušlja, da naj bi Dežela do konca leta uvedla komisarsko upravo za goriško zdravstveno podjetje. »Nič ne vem

o tem. Zdi pa se mi zelo težko, da bi se kaj takega zgodilo, saj bodo pravkar imenovali novega skupnega direktorja za Gorico in Palmanovo ...« je župan komentiral govornice.

Deželna tajnica Demokratske stranke Antonella Grim meni, da je polemika o porodnišnici demagoška. »Romoli je molčal, ko je Tondov deželni odbor predvideval celo združitev med Trstom in Gorico. Poudarila je pomen varnosti mater in otrok pred in po porodu, na tem področju pa bi lahko imela Gorica vidno vlogo. Grimova je dodala, da se z reformo piše novo poglavje v zgodovini deželnega zdravstvenega sistema in da je zaskrbljenost nad novostmi razumljiva.

Včeraj so se pred goriško bolnišnico zbrali predstavniki združenja staršev Voglio nascere a Gorizia (Hočem se roditi v Gorici) in nekateri politiki, ki odločno nasprotujejo zaprtju porodnišnice. (af)

Pregled pri pediatru

SOVODNJE - Občina izbrala izvajalca, dela se bodo začela septembra

Park v vaškem središču

Območje bivšega nogometnega igrišča se bo spremenilo v park

BUMBACA

V Sovodnjah naj bi jeseni začeli urejati park na območju nekdanjega nogometnega igrišča. Dežela je temu načrtu že pred časom namenila 300.000 evrov, izplačala jih bo v petnajstih letih. Občina, ki bo načrt uresničila z najetjem posojilom, je izbrala izvajalca: to je podjetje Tecno.Geo iz Campofornida, ki je ponudilo najnižjo ceno (30,11-odstotno znižanje razpisne vsote). Po zakonu mora pred sklenitvijo pogodbe miniti 35 dni, do podpisa naj bi prišlo konec julija. Dela bi lahko stekla septembra.

Načrt zadeva del nekdanjega igrišča, in sicer okrog 6000 kvadratnih metrov obsežno površino južno od ceste proti Štradtali. Tam bodo uredili park z med seboj pravokotno speljanimi potmi in vijugasto stezo, zelenicami, otroškimi igrali, klopmi, razsvetljavo, fontano in koši za odpadke. Županja Alenka Florenin pojasnjuje, da bodo zaenkrat pripravili dobro osnovo za poznejšo nadgradnjo parka. »Upam, da se bodo dela lahko začela septembra, paziti pa moramo na razpoložljiva sredstva, saj moramo medtem zaključiti širitev obrtne cone in obnovo Butkovičeve domačije,« pravi Floreninova. Ob načrtu za park je bil svoj čas tudi govor o ureditvi parkirišča na severnem delu nekdanjega sovodnjanskega igrišča: »Parkirišče bi zahtevalo veliko investicijo, vsaj 500 ali 600.000 evrov. Trenutno si je ne moremo privoščiti.«

Občinski odbor je sprejel tudi triletni program javnih del. »Glede na to, da je naša občina že bogata z zgradbami, da razna dela že zaključujemo in da so sredstva šteta, smo seznam sestavili zelo pragmatično, brez sanjarjenja. Lahko pa ga še dopolnimo, če bodo prišla nova sredstva,« razlaga županja. Občinska uprava se prijavlja na evropske in druge razpise, saj so italijanska javna sredstva (tudi oz. predvsem zaradi pakta stabilnosti) omejena. Obstaja recimo precejšnja možnost, da bo občina prejela evropska sredstva za posodobitev javnih razsvetljavo oziroma zamenjavo starih žarnic z energijsko varčnimi (sredstva iz evropskega sklada za regionalni razvoj naj bi znašala 80.000 evrov, iz občinske blagajne bi dodali 24.000 evrov). Med predvidenimi deli so med drugim vzdrževanje cest (90.000 evrov v treh letih), pokopališč (60.000 evrov v treh letih) in osnovne šole ter vrtca (letos skupno 6000 evrov). (af)

POKRAJINE - Izvolili predsednika UPI

Gherghetta za las drugi na ciljni črti

Enricu Gherghetti ni uspel veliki met. Predsednik goriške pokrajine ne bo predsedoval združenju italijanskih pokrajin UPI, saj ga je na odločilnem glasovanju na »ciljni črti« prehitel predsednik pokrajine Mantova Alessandro Pastacci. Gherghetta je za novoizvoljenim prvim možem italijanskim pokrajin zaostal za pičlih šest glasov (64 proti 58). Pastacci je neodvisen kandidat iz levosredinskih krogov. Sedem glasovnic je bilo belih, en glas je šel kandidatu iz Pavie. Glasovalo je samo 130 od 237 upravičencev.

»Zastopal sem prelomno reformistično linijo. Zadovoljen sem, da me je podprlo veliko predsednikov, ki jih osebno ne poznam,« je komentiral Gherghetta. Prepričan je, da zdru-

ženje UPI ne bo več tako strpno do reforme krajevnih uprav. V svojem nagovoru je napovedal krčenje stroškov v samem UPI in spletne sestanke namesto dragih letalskih kart. Ob tem se je zavzel za odločen boj proti »novemu centralizmu« in dvojni vlogi deželnih uprav, zakonodajni in upravni. Zavzel se je za ukinitvev raznih javnih uprav in konzorcijev ter proti »oceanu predpisov, zakonov in postopkov, ki brez razloga ovirajo našo upraviteljsko dejavnost.«

Predsednik goriškega pokrajinskega sveta Gennaro Falanga je poudaril, da je Gherghettov rezultat nad pričakovanji ter da bo moral novi predsednik upoštevati tesen izid glasovanja.

GORICA - Kritike krožka Camillo Medeot

»Izposoja koles potrata denarja«

Mreža točk za izposajo koles ali t. i. »bike sharing« slabo deluje in predstavlja potratu javnega denarja, kar je v kriznem obdobju nedopustno. Tako trdi predsednik krožka Camillo Medeot Andrea Rojic, ki meni, da je omenjena storitev v Gorici »milo rečeno porazna.«

Rojic razlaga, da je goriška občinska uprava resda kupila prvih pet izposojevalnic s sredstvi iz projekta Pisu, a da je to prav tako denar davkoplačevalcev, katerega ne bi smeli zapravljati. Po njegovih podatkih gre za nekaj deset tisoč evrov, zaradi katerih načrt ni gospodarsko vzdržen. »Poleg tega je mehanizem za koriščenje te storitve absurden,« piše Rojic. Uporabniki se morajo namreč vpisati na seznam, in sicer na občinskem uradu,

ki je trikrat tedensko odprt v dopoldanskih urah. Ob tem morajo plačati najemnino in kavcijo na drugem uradu.

Najšibkejša točka pa so po mnenju krožka Medeot stroški te storitve. V letu 2013 je Občina Gorica zaslužila 296 evrov, porabila pa 3762 evrov. Za leto 2014 je v proračunu predvidela za 1500 evrov prihodkov in 5340 evrov odhodkov. »Ta znesek bi lahko učinkoviteje porabili za šolske ali socialne storitve,« komentira Rojic, ki sprašuje občinsko upravo, čemu te investicije. Stališče krožka Medeot je, da posnemanje pobud iz drugih mest ne more biti dovolj. Potrebno je aktivno spodbujati ter informirati občane ter povečati število stojal za kolesa, ki je zaenkrat zelo omejeno.

FOSSALON - V nesreči izgubil življenje 47-letni Fiorenzo Facchinetti

Zapeljal s ceste in umrl v kanalu

Avtomobil in Facchinetti so iz vode žal potegnili prepozno

BONAVENTURA

Pri Fossalonu se je včeraj zgodila tragična prometna nesreča, v kateri je življenje izgubil 47-letni moški iz Gradeža. Fiorenzo Facchinetti je umrl v svojem avtomobilu, s katerim je v še nepojasnjenih okoliščinah zapeljal v obcestni kanal. Kmalu zatem so bili reševalci že na prizorišču nezgode, za nesrečnega voznika pa ni bilo več nobene pomoči. Avtomobil je namreč padel v globoko vodo in se takoj potopil, iz kanala pa so truplo moškega in vozilo izvlekli šele uro kasneje.

Nesreča se je zgodila okrog 13.30 na pokrajinski cesti št. 19. Facchinetti se je s svojim avtomobilom znamke Fiat Punto peljal iz Gradeža proti Trzihu, iz neznanih razlogov pa je v desnem ovinku izgubil nadzor nad vozilom. Najprej naj bi zasedel nasprotni voznik pas, nato pa je zapeljal s ceste. Silovito je trčil v obcestno drevo, ki ga je preusmerilo, nakar je kakih trideset metrov brez nadzora vozil po robu namakalnega kanala ob cesti. Naposled je vozi-

lo padlo v dokaj globok kanal, voznik pa je ostal ujet v njem. Za 47-letnega moškega ni bilo pomoči, po vsej verjetnosti je umrl zaradi utopitve.

Po njegovo truplo in avtomobil so se odpravili tržiški gasilci, poleg goriških kolegov so iz Trsta prispeli pripadniki gasilske potapljaške enote, ki so truplo povlekli na suho. Na pomoč so poklicali nekateri očitvidci.

Na prizorišču so bili tudi tržiški karabinjerji, ki po besedah poveljnika Santeja Picchija še preiskujejo okoliščine tragedije. Nesreči je morda botrovala previsoka hitrost, ni pa mogoče izključiti, da je 47-letnega Gradežana obšla slabost.

Fiorenzo Facchinetti je bil izvedenec na področju prehrane, zaposlen je bil v tržiški bolnišnici na Katinari. Zaradi prometne nesreče je bil včeraj popoldne odsek pokrajinske ceste št. 19 pri Fossalonu dalj časa zaprt za promet, avtomobile so preusmerjale sile javnega reda. (af, Ale)

DOBERDOB - Trčenje na državni cesti št. 55

Motor zagorel, motorist ranjen

28-letnega moškega odpeljali na Katinaro

Ogenj je motor popolnoma uničil

BUMBACA

Na državni cesti št. 55, točneje na križišču v bližini bivšega mejnega prehoda Lokvica-Devetaki, se je včeraj okrog 13.45 zgodila prometna nesreča, na srečo brez hujših posledic. Triinpetdesetletna slovenska državljanka V.S. se je z avtomobilom Renault twingo peljala proti Opatjemu Selu, v obratni smeri pa se je z motorjem znamke Yamaha peljal osemindvajsetletni F.F. Voznica je zavila levo proti Sloveniji, motorist pa jo je zagledal prepozno, da bi se ji lahko izognil. Trčenje je bilo silovito: motor je zagorel, motorist pa je obležal na cestišču. Prvo pomoč mu je

ponudila služba 118, nato so ga v bolnišnico na Katinari odpeljali s helikopterjem, ki je pristal v bližini Gabrij, voznica avtomobila pa ni potrebovala zdravstvene pomoči. Razloge za nesrečo gre iskati v izsileni prednosti, v neprilagojeni hitrosti in v slabi vidljivosti na omenjenem cestnem odseku. Po včerajšnjih podatkih naj bi zdravstveno stanje motociklista ne bilo zaskrbljujoče. Intervenirali so tudi goriški karabinjerji, ki preučujejo okoliščine nesreče, in gasilci. Le-ti so pogasili ogenj, motor pa je bil ob njihovem prihodu že uničen. Cesta je bila več ur zaprta. (av)

GORICA - Predlog občinskega svetnika Stefana Abramija

»Skrajni čas za podvoz pri štandreškem krožišču«

Goriški občinski svet bo na prihodnjem zasedanju ob proračunu obravnaval tudi predlog Romolijevega odbora o namembnosti tako imenovanega »zakladka IRIS«. Občinski svetnik Stefano Abrami (Italija vrednot) meni, da je že skrajni čas, da občina uredi podvoz za kolesarje in pešce pod štandreškim krožiščem vse do osrednjega pokopališča. Ta načrt je na triletnem seznamu javnih del, v tem letu pa ga občina ni financirala. »To pomeni, da načrt ostaja v limbu dobrih namer, kjer lebdi že 40 let. Pešci in kolesarji pa se morajo spopadati z nevarnim krožiščem,« opozarja Abrami.

Podvoz, ki bi omogočil pešcem in kolesarjem, da varno obidejo glavno prometnico, je svoj čas zahteval rajonski svet. Abrami predlaga, da se 450.000 evrov, potrebnih za uresničitev tega načrta, odzame načrtu za obnovo občinske stavbe v Ulici Mazzini, ki po njegovi oceni ni tako nujna. Obenem bi zmanjšal sredstva za obnovo sodišča ter poslopja Lenassi (z enoletnim odlogom preureditve telovadnice) ter še za nekatera manjša vzdrževalna dela.

GORICA - Matura na slovenskih šolah Ustni izpit čaka še zadnja dva maturanta

Rezultate na klasičnem in na družboslovnem liceju bodo objavili danes

Danes bo nad maturo v slovenskem višješolskem centru v Gorici padel zastor. Ustni izpit morata namreč opraviti še dva maturanta klasičnega liceja Primož Trubar, medtem ko so vsi njihovi sošolci že na počitnicah.

Med dijaki, ki so včeraj zaključili višješolsko pot na klasičnem liceju, je bil tudi Matija Zorzut, ki nam je opisal maturitetni referat, s katerim se je na začetku ustnega dela izpita predstavil komisiji. »Glavna tema moje predstavitev je bila cenzura. Začel sem z opisom "Indexa librorum prohibitorum" iz leta 1683, ki je vseboval seznam knjig, katerih branje je Rimskokatoliška cerkev prepovedala. Na-

to sem obravnaval pojem cenzure v fašističnem, nacističnem in sovjetskem režimu do današnjih dni. Spregovoril sem tudi o Orwellovem delu 1984,« je povedal Matija, ki so ga nato čakala vprašanja s področij slovenščine, italijanščine, grščine, latinščine, angleščine, matematike, fizike, zgodovine in filozofije. S temi predmeti se je spopadel tudi Ivan Rustja, ki je predstavil uvodni referat z naslovom »Letenje skozi čas«, v katerem se je dotaknil letenja tako s filozofskega kot fizikalnega zornega kota.

Rezultate na klasičnem in na družboslovnem liceju Gregorčič bodo objavili danes okrog poldne. (av)

Visoka trava ob štandreškem krožišču

ALE

Plevel ovira vidljivost

Zeleni otoki ob krožišču pri Štandrežu že (pre)dolgo niso videli kosilnice. Plevel se je že tako razbohotil, da ne daje samo zanemarjenega videza, ampak vpliva celo na varnost udeležencev v prometu, saj zmanjšuje vidljivost. Več

kot meter visok osat, poljsko cvetje in trava, ki so se razrasli ob cesti, so še posebej moteči za voznike, ki v križišče pripeljejo z državne ceste št. 55 ali s ceste, ki glavno pokopališče povezuje s krožiščem: avtomobilov, ki peljejo po južni strani krožišča, namreč do zadnjega sploh ne vidijo.

VRTOJBA - Nova Hitova pridobitev

Z igralnico na prostem do večjega števila gostov

Včeraj zvečer so v igralnem salonu Drive-in v Vrtojbi slovesno predali namenu novo pridobitev: igralnico na prostem. Pod nadstreškom je 19 igralnih avtomatov, prostor, ki ga dopolnjuje ozelenitev, pa je moč ohlajati ali ogrevati. »Koncept zunanjih igralnic je plod Hitovega znanja, katerega nekateri naši konkurentje tudi že kopirajo, gre pa za naš odgovor na zakonske omejitve,« je včeraj pojasnil prvi mož Hita Dimitrij Piciga in s tem meril na omejitve, ki jih narekuje protikadilska zakonodaja. Igralnice na prostem so pisane na kožo prav gostom kadilcem.

S prenovo igralnice Drive-in – ta poleg 80 kvadratnih metrov igralnice na prostem obsega še osvežitev zunanje podobe objekta in ureditev dodatne notranje kadilnice – upajo predvsem na povečanje obiska. Mesečno trenutno beležijo 11.000 vstopov, v letu 2007 pa so imeli tudi že 18.000 gostov mesečno. Čeprav je bil Drive-in prvenstveno namenjen prehodnim obiskovalcem, je teh zelo malo, njihove stalne stranke so predvsem italijanski gostje iz bližnje okolice. Investicija v prenovo igralnice Drive-in, ki ima skupno 200 igralnih avtomatov, dve elektronski ruleti in kotiček s poker igralnimi avtomati, je ve-

ljala 230.000 evrov, izpeljali so jo v mesecu dni. »Sicer pa bomo letos v Hitu za investicije namenili 5,5 milijonov evrov, večina sredstev bo namenjena za redna vzdrževanja ter prenovo in nadgradnjo igralnih avtomatov v Hitovih igralnicah,« napoveduje Piciga.

V Hitu v bodoče nameravajo precej pozornosti nameniti tudi spletnemu igralništvu, ki sedaj predstavlja en odstotek letnih prihodkov, v prihodnjih treh oziroma štirih letih pa naj bi prinašalo že 10-odstotni prihodek. »Spletno igralništvo je bilo v Hitu dolgo zapostavljeno. Ocenjujemo, da zna biti ravno tu naša konkurenčna prednost: smo prvi v Evropi, ki smo povezali igranje v igralnici in igranje na spletu. Uporabniki spletne igralnice bodo lahko stavili na isto mizo kot gostje v igralnici, le da bodo igralci za računalniki z dogajanjem povezani preko spleta,« napoveduje Piciga. Živa slika na italijanski spletni igralnici naj bi zažvela sredi julija. »V Italiji smo licencirali 120 iger na srečo, verjamem, da bo skupaj s slovensko spletno igralnico to že v nekaj letih prinašalo deset odstotkov Hitovih prihodkov,« dodaja predsednik uprave Hita.

Katja Munih

Nova igralnica na prostem

Enrico Bertossi predsednik

Bivši deželni odbornik in predsednik videmske Trgovinske zbornice Enrico Bertossi je novi predsednik agencije za razvoj in mednarodno gospodarsko kooperacijo Informest. Tako je odločila skupščina članov ustanove, ki je na včerajšnjem sestanku ob odobritvi lanske bilance imenovala novo vodstvo. Bertossijevo kandiduro je predlagala dežela Furlanija Julijska krajina, ki je večinski družbenik agencije. Na podpredsedniškem mestu so potrdili Giovannija Pavana, ki ga je za to mesto predlagala dežela Veneto, zveza Unioncamere, Ice in Južna Tirolska pa so imenovali Gianluco Madriza, Marinello Loddo in Raffaele Farello.

Spomin na Sarajevo

Danes se bodo v prostorih Palače Coronini Cronberg spomnili stoletnice začetka prve svetovne vojne z dogodkom »Ricordando Sarajevo« (Spomin na Sarajevo). Program se bo začel ob 17. uri, ko bo pobudnik razstave in zbiratelj uniform Bruno Pascoli oralni dogodek z dne 28. junija 1914; vstop bo prost. Ob 18. in ob 19. uri bosta vodena ogleda razstave uniform, ki si jo je, po besedah organizatorjev, že ogledalo preko dva tisoč ljudi. Med vodenima obiskoma bodo publiki postregli tudi z gledališkimi točkami in glasbeno spremljavo v organizaciji združenja a.Artisti Associati; uprizorili bodo umetniška performansa »Frau Gorizia« avtorice Alessandre Marc in »Per amor della mia terra« Roberthe Fain. Zvečer bo še degustacija vin podjetja Primosic z Oslavja. (av)

Poezije v studiu Faganel

V studiu Faganel v Ulici XXIV Maggio bo danes ob 19. uri večer z naslovom »Giorgio Valvassori Raumgestaltung | finissage«. Poezije Iva Andrića in Sergia Miniussija bodo prebirali Alessandra Bernardis, Luca Geroni in Andrej Medved. (av)

Zaključek del v Tržiču

V Ulici IX Giugno v Tržiču so se zaključila obnovitvena dela. Delavci so v minulem tednu nadomestili staro asfaltno prevleko z novo. Cesta je torej ponovno prevozna, čaka pa še na obnovo talnih označb. (av)

Slovesnost v Rožni Dolini

V Rožni Dolini bo danes ob 19. uri potekala tradicionalna slovesnost v počastitev dneva državnosti in v spomin na osvoboditev mejnega prehoda v Rožni Dolini v osamosvojitveni vojni leta 1991. Pozdravni nagovor bo tokrat imel Aleš Bucik, župan Občine Renče-Vogrsko, slovesnostni govornik bo Tomaž Čas, predsednik Združenja Sever. Spremljajoči program bodo oblikovali Policijski orkester, Moški pevski zbor Šempeter pri Gorici, Moški pevski zbor Vinograd in Manuela Polanc z recitacijami. Dogodek prireja Društvo veteranov Sever severne Primorske, OZVVS Veteran Nova Gorica ter občine Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba, Miren – Kostanjevica in Renče - Vogrsko. (km)

Glasba preko meje

Na sedežu krožka Eventuallymente v bivšem kinu Italia v Krminu bo drevi v okviru prireditve »Live / Glasba preko meje« koncert skupin Vinolia iz Trsta (rock), Orko Trio & Fabian Riz iz FJK (jazzcore). Začel se bo ob 20. uri, sledil bo Dobialab Džset. V parku »Milleluci« v Zagradu pa bo 4. julija ob 21. uri koncert Mattea della Schiave iz Tržiča (folkrock) ter skupin Above the Tree iz Italije (folkspacerock) in Hybrida Sound & Light Show iz Tarcenta.

GORICA - SSK

Čaka jih kongres

Izid občinskih in evropskih volitev ter priprava kongresa, ki bo v prvi polovici oktobra, sta bili glavni temi zadnjega zasedanja pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti (SSK) za Goriško. Sejo je vodil pokrajinski predsednik Silvan Primosig, ob njem pa sta iztočnice za razpravo podala pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek in podtajnica Mara Černic. »Pokrajinski svet SSK je na podlagi analiz volilnih izidov ugotovil, da je potrebno več pozornosti nameniti konceptu zbirne stranke, ki je od vedno glavni element strankine identitete. Iz različnih posegov je izšlo, da je lahko samo na tej osnovi SSK ostala, se okrepila in se politično uveljavila v 40-letnem obdobju delovanja,« pravijo pri SSK, kjer menijo, da se mora skupaj z načelom zbirnosti okrepiti tudi avtonomija SSK. »Premisliti bo treba o nadaljnjem sodelovanju na političnem področju, bodisi v odnosu do deželne in krajevne politične stvarnosti kot tudi v odnosu do slovenske politike, kjer je potrebno za SSK bolj definirati stike z glavnimi državnimi institucijami.« Govor je bil tudi o krajevnih sekcijah, od katerih sta odvisna zakoreninjenost SSK in posledično odziv volivcev na posameznih območjih. Pri tem ima tudi velik pomen odnos med krajevnimi sekcijami SSK in civilno družbo. »Boljše in stalno sodelovanje bo koristilo eni in drugi strani, ki ne moreta delovati ločeno oz. paralelno. Kongresno obdobje je priložnost, da se sekcije prenovijo tako programsko kot tudi iz vidika članstva.« Na koncu je pokrajinski svet določil kriterije za število delegatov za pokrajinski kongres. Ti bodo odvisni od izidov na deželnih volitvah leta 2013 in od razvejanosti SSK na teritoriju. Točna navodila bo sekcijam posredovalo tajništvo.

GORICA - Slovenski dijaki iz Argentine na obisku

»Srčkajo« iz dveh kultur

Izhajajo iz slovenskih družin, v katerih so od otroštva dalje govorili slovensko in jezik utrjevali v Buenos Airesu in Bariločah

Kulturni spored je s svojo sporočilnostjo očaral publiko centra Bratuž

DP

Prijaznost, slovenska vzajemnost in dolgoročnost dosledne vzgoje so sporočila, ki jih izraža triinštrideset dijakov, Argentinec – Slovenec, na enomesečnem obisku v Sloveniji in tudi pri nas, kjer so se srečali z goriško javnostjo v okviru četrtkovih večerov Pod lipami v Bratuževem Kulturnem centru. Pred snidenjem so popoldne bili na Sabotinu, kjer so se seznanili z zgodovinskim dogajanjem v duhu letošnje stoletnice začetka prve svetovne vojne in hkrati začeli spoznavati slovensko krajino, ki jo bodo prekrizirali v naslednjih tednih vključno z vzponom na Triglav, kateremu bo sledil nekajdnevni obisk sorodnikov. Posebno občutno srečanje so doživeli v sredo, ko so na poti k nam v Rimu prišli v stik s svojim nekdanjim škofom in sedanjim papežem. Sedmerico med njimi je tudi neposredno sprejel.

Na obisku, ki poteka v času šolskega leta – pomislimo, da je na južni polobli sedaj začetek zime, so v okviru nagradnega potovanja v do-

hovi vzgojiteljici in spremljevalec Mirjam, Tatjana ter Milan, potem ko je v imenu že ustaljenih prireditev več kot štirideset poslušalcev pozdravila Franka Žgavec.

Sledil je kulturni spored, ki je s svojo sporočilnostjo očaral vse prisotne. Ob spremljavi kitar, citer, saksofona in malega bobna so najprej zapeli v španščini »Zamba tel tiempo nuevo« in takoj »pojasnili«, da Južna Amerika ni zgolj Karneval v Rio. Sledila je slovenska »V dolini tih je vasica mala« in nato recitacija ter v umetniškem slogu opis zgodovine slovenskih kulturno jezikovnih enklav v Argentini. Kot če bi bilo samo po sebi umevno, so posredovali svojo izkušnjo, da so se španščine naučili šele v državni šoli, saj so se prej v družinah in društvi posluževali slovenščine.

Prešernove pesmi »Vrbi« niso recitali, temveč so jo zapeli v Kreslinovi glasbeni priredbi; eno so posvetili svojemu glavnemu mestu, znano »Siva pot« pa so prepesnili v »Moja pot« in zapeli: Moja pot, vodi me, kamor hoče srce. Tja čez morje, v Slovenijo, vodi me dolga pot... Pojdi v mojo domovino, a ne pozabi na Argentino (dedovo in babičino naročilo). Zadnji pesem na programu so morali ponoviti, nato pa so zapeli še »himno« »Pri farni cerkvi«. Da se jim ne gre le za starožitje, dokazuje ta dve sodobni Kuntnerjevi pesmi »Družina« in »Luč«.

Gledalcem so razdelili zgibanko, iz katere povzemamo: »Srčkamo iz dveh kultur: smo Slovenci in Argentinci. Zrasli smo v argentinskem in slovenskem duhu... Na življenjski poti smo dolžni zvestobo, spoštovanje, in ljubezen tako Sloveniji kot Argentini.« (ar)

movino dedov, ki so se bili izselili v Južno Ameriko neposredno po zaključku druge svetovne vojne. Nagrada je hkrati delovnega značaja, saj sodi v sklop učnega procesa v slovenskem jeziku, ki traja zanje kot za številne pred njimi od vrta do mature. Izhajajo iz slovenskih družin, v katerih so od otroštva dalje govorili slovensko in jezik utrjevali ter ga bogatili v šestih slovenskih središčih v Buenos Airesu in v oddaljenih Bariločah. Soboto za soboto so obiskovali izobraževalne tečaje v več predmetih, kar jim omogoča, da govorijo izbrano slovenščino, v njej pojejo in recitirajo, pripovedujejo in med sabo komunicirajo. Seveda obiskujejo slovenske popoldneve ob koncu tedna tudi otroci iz mešanih zakonov, ki so se začeli sklepali v času druge izseljeniške generacije.

Vse to in številne druge podrobnosti – na primer, da gre že za triinštrideset letnik maturantov (doslej okrog 1200), sta med pogovorom z Eriko Jazbar povedali nji-

GORICA - Med 3. in 12. julijem

Na Travniku tudi letos odbojkarški spektakel

Z lanskega turnirja na Travniku

BUMBACA

Na Travniku bo med 3. in 12. julijem potekal 2. odbojkarški turnir Mesta Gorica. Prireditve je lani poletni glavni mestni trg privabila veliko ljubiteljev odbojke, organizatorji pa se nadejajo, da bodo zanimanje, udeležba in zabava publike tokrat še večji.

Program sta včeraj v parku goriškega županstva predstavila pobudnik Matteo Munari in njegov sodelavec Luka Lavrenčič, pozdravili pa so tudi župan Ettore Romoli, odbornik Alessandro Vascotto, predstavnica Fundacije Goriške hranilnice Miriam Vidi in Sandro Corva, predsednik OK Val, ki je tudi letos priskočil na pomoč organizatorjem. Turnir bo dva dni daljši od lanskega, podpirajo pa ga številni pokro-

vitelji. Za zmago se bo potegovalo 16 mešanih ekip, tekme se bodo vsak večer začele ob 21. uri. Na tribunah ob igrišču bo za gledalce na voljo 200 mest, med gledanjem tekem pa si bodo udeleženci lahko privoščili tudi pijačo in kaj za pod zob, saj bodo na Travniku obratovali kioski. Turnir ima letos novo maskoto, žabona Tea, ob glavnem igrišču pa bodo uredili tudi dve igrišči za miniodbojko, kjer bodo otrokom sledili trenerji OK Val. Svojo udeležbo sta že napovedala igralca Loris Manià in Elia Bossi, prireditelji pa računajo, da se jima bo pridružil še tretji A-ligaš. Program in tekme bo povezoval Igor Damilano, en večer pa bo na sporedu tudi zabava spletne skupine »Sei di Gorizia se ...«. (Ale)

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
AL. PONTE, Ul. don Bosco 175, tel. 0481-32515.

DEŽURNA LEKARNA V LOČNIKU
MADONNA DI MONTESANTO, Ul. Udine 2, tel. 0481-390170.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
LUZZI DAVERIO, Ul. Matteotti 13, tel. 0481-60170.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
RISMONDO, Ul. E. Toti 52, tel. 0481-410701.

DEŽURNA LEKARNA V ROMANSU
DEL TORRE, Ul. Latina 77, tel. 0481-90026.

Gledališče

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE NOVA GORICA vabi na mednarodni festival uličnega gledališča Ana Desetnica pri SNG v Novi Gorici: danes, 28. junija, ob 22. uri multimedijška plesna predstava »Vertigo«, Sébastien Čopko Fraboulet in Manca Uršič. V torek, 1. julija, ob 18. uri »Romeo in Julija«, Šugla gledališče iz Slovenije in ob 20. uri »Neverjetna skrivnjica«, Cia. La Tal iz Španije; informacije na blagajna.sng@siol.net in po tel. 003865-3352247.

Kino

DANES V GORICI
KINEMAX Dvorana 1: 18.15 - 21.00 »Jersey Boys«.
Dvorana 2: 17.50 - 20.00 - 22.00 »Big Wedding«.
Dvorana 3: 18.00 »Tutte contro lui - The other Woman«; 19.50 - 21.45 »Alabama Monroe - Una storia d'amore«.

DANES V TRŽIČU
KINEMAX Dvorana 1: 17.50 - 20.00 - 22.15 »Big Wedding«.
Dvorana 2: 17.30 - 19.50 - 22.10 »Jersey Boys«.
Dvorana 3: 18.00 »Maleficent«; 19.50 - 22.00 »Therme Romae«.
Dvorana 4: 17.50 - 20.00 - 22.10 »Tutte contro lui - The other Woman«.
Dvorana 5: 17.45 »Piccola patria«; 20.00 - 22.10 »Synecdoche, New York«.

Izleti

SPDG organizira v nedeljo, 29. junija, namesto predvidenega izleta na Viš, izlet na Črno prst nad Bohinjem (6-7 ur hoje). Odhod z vlakom z železniške postaje v Novi Gorici ob 7.37, povratek je predviden za 19.39; informacije po tel. 340-8247660.

SPDG prireja 5. in 6. julija izlet v skupino Lagorai z vezovom na Cima d'Asta (2847 m) iz severozahodne smeri (Caoira). Prevoz predvidoma z društvenim kombijem. Izlet je precej zahteven in primeren za člane z dobro kondicijo. Koordinator Vlado, tel. 331-7059216.

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV za Goriško sporoča, da bo tradicionalni piknik, povezan z izletom, v soboto, 2. avgusta. Udeleženci se bodo najprej peljali v Kobarid na ogled muzeja o prvi svetovni vojni. Nato jih bo pot vodila v Beneško Slovenijo, kjer bodo obiskali v Špetru ob Nadizi zanimiv muzej SMO. V Podbonescu bo kosilu sledilo družabno srečanje. Vpisovanje po tel. 0481-20801 (Sonja Knez), 0481-882183 (Dragica V.), 0481-884156 (Andrej F.), 0481-78138 (Sonja S.). Na račun 20 evrov.

Obvestila

V KRAJU ŠČEDNO v števerjanski občini bo zaradi sanacijskih del na občinski cesti med hišnima št. 29 in 30 cesta zaprta prometu od 1. do 31. julija.

KNJIŽNICA DAMIR FEIGEL v Gorici bo odprta od 30. junija do 29. avgusta po poletnem urniku: ponedeljek, sredo, petek od 8. do 16. ure; torek in četrtek od 11. do 19. ure; zaprta bo od 4. do 15. avgusta.

TRŽNICA V KANALU poteka vsako soboto med 8. in 12. uro. Lokalni ponudniki prodajajo zelenjave, moke, čaje, med, mleko in mlečne izdelke, izdelke iz gline, lesa in tekstila, naravne kozmetike; informacije in prijave po tel. 003865-3981213 (Turistično informacijski center Kanal).

38. REDNI OBČNI ZBOR SDGZ bo v razstavnici dvorani ZKB na Opčinah (Ul. Ricreatorio 2) v ponedeljek, 30. junija 2014, ob 18. uri v prvem in ob 19. uri v drugem sklicu.

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV obvešča, da bodo uradi v Gorici, Trstu in Solbici odprti publiki od ponedeljka, 30. junija, do 12. septembra, po poletnem urniku (9.00 - 13.00). Zaprta bodo med 11. in 15. avgustom.

Razstave

NA DVORCU CORONINI V ŠEMPETRU je na ogled stalna razstava o šempetrski rodbini Coronini von Cronberg; vsak delavnik 8.00-16.00 oz. po dogovoru (tel. 003865-3351000).

GORIŠKI FOTOGRAFSKI KROŽEK BFI, KC LOJZE BRATUŽ IN GORIŠKA POKRAJINA vabijo na ogled razstave z naslovom »Vidiki vernosti in spomina v prvi svetovni vojni 1914-1918« v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

V GRADU KROMBERK je na ogled razstava »Staroverstvo in staroverci«, etnološka zbirka Pavla Medveščka.

RAZSTAVA GIORGIA VALVASSORJA z naslovom »Raumgestaltung - configurazione dello spazio« je na ogled v galeriji Studiofaganel na Drevoredu 24. maja v Gorici (od torika do petka 9.30-13.00, 16.00-19.30, ob sobotah 10.00-13.00, 16.00-19.30) še danes, 28. junija, ko bo ob 19. uri zaključni večer peozije z Andrejem Medvedom, Alessandro Bernardis in Luco Geronijem.

»ECOLOGICAL TRUTH 2014 - EKOLOŠKA RESNICA 2014« je mednarodna fotografska razstava, ki je na ogled v Rotundi SNG v Novi Gorici v organizaciji Fotokluba 202 iz Zaječarja (Srbija) v sodelovanju s Foto klubom Nova Gorica iz Slovenije ter fotografskima društvoma iz BiH in Bolgarije in je posvečena skrbi za okolje; do 30. junija.

»SAKSIDA. SLIKAR PRAVLJIČAR« je naslov razstave, ki je na ogled v palači Attems Petzenstein v Gorici v organizaciji Pokrajinskih muzejev; do 12. oktobra od torika do nedelje 10.00-17.00.

V DRŽAVNI KNJIŽNICI v Ul. Mamelji v Gorici bo v galeriji Mario Di Iorio je na ogled skupinska razstava v organizaciji kulturnega krožka G. Mazzini ENDAS iz Tržiča na temo 100-letnice izbruha prve svetovne vojne; do 12. julija.

Šolske vesti

MULTIDISCIPLINARNI PROGRAM za kakovostno kadrovske rast, ki ga izvaja Slovenski izobraževalni konzorcij SLOVIK je objavljen na spletni strani www.slovik.org in je namenjen univerzitetnim študentom in absolventom; informacije in prijave na naslovu info@slovik.org do 15. septembra.

AŠZ DOM v sodelovanju z Dijaškim domom Simon Gregorčič in ZŠSDI-jem prireja košarkarski kamp v Dijaškem domu v Gorici od 14. do 18. julija. Na programu motorika in športna šola minibasketa za fantke in deklice od 6. do 9. leta; košarkarska šola za fantke in dekleta od 9. do 13. leta. Ob vadbi še bazen, izleti v naravo, tečaj šaha, extempore. Kamp vodi prof. Andrej Vremec (profesor telesne vzgoje, državni voditelj minibasketa, državni trener košarke) z izkušenimi vzgojitelji in trenerji. Prijave do 30. junija, tel. 329-2718115 (AŠZ Dom) ali domgorica@gmail.com; informacije prof. Andrej Vremec (tel. 338-5889958, marianandrej@alice.it).

DELAVNICE ZA OSNOVNOŠOLCE: v organizaciji ZSKD in v sodelovanju s Krožkom za promocijo mladinske književnosti in ustvarjalnosti Galeb, bodo na Livku pri Kobaridu od 26. do 30. avgusta. Na voljo je še nekaj prostih mest. Info in prijave na tel. št. 040-635626, info@zskd.eu.

Primorski mobile

Spletne novice
Primorskega dnevnika
vedno s seboj

Turistične kmetije

OSMICA 'PRI KOVAČEVH'

v Coljavi pri Komnu 2A

se odpre 27.06.2014 do 07.07.2014.

Rezervacije sprejemamo na

00386 (0)31772308,

00386 (0)31388307,

00386 (0)31451367.

Vljudno vabljeni!

Koncerti

18. MEDNARODNO SREČANJE SAKSOFONISTOV V SLOVENIJI: danes, 28. junija, ob 21.30 v središču Nove Gorice za občinsko palačo Big Band Gverillaz; 29. junija ob 21. uri v dvorani frančiškanskega samostana na Kostanjevici v Novi Gorici Papandopulo kvartet; 30. junija ob 21. uri v hiši Štekar, Snežatno 26a There be Monsters; 1. julija ob 21. uri v koncertni dvorani Glasbene šole Nova Gorica Jan Gričar (saksofon), Nejc Grm (harmonika), Tomaž Hostnik (klavir); 3. julija ob 21.30 v središču Nove Gorice Razal Oklim Quartet; 4. julija ob 21. uri na dvorišču gradu Kromberk kvintet Mentorjev ob 200-letnici rojstva Adolpha Saxa; 5. julija ob 17. uri v koncertni dvorani Glasbene šole Nova Gorica zaključni koncert udeležencev mojstrskih tečajev in ob 21.30 v središču Nove Gorice Big Band Nova in poulični nastopi mladih saksofonistov Glasbene šole Nova Gorica; obisk koncertov je brezplačen.

»ECHOS - ČEZMEJNI ODMEVI«: 1. julija ob 21. uri v gradu Formentini v Števerjanu Ensemble Cortesia iz Slovenije (dvorna glasba in plesi); 10. julija ob 21. uri na trgu v Šmartnem Daniele D'Agaro in skupina Il ritmo delle parole (jazz); 19. avgusta ob 21. uri v Rubijskem gradu na Vrhu duo Alja Mandič (violončelo, Slovenija) in Carmen Anastacio (klavir, Italija); 21. avgusta ob 21. uri v Coronijem dvorcu v Šempetru pri Novi Gorici duo Leonard Franz (klarinet, Italija) in Gregor Dešman (klavir, Slovenija); 23. avgusta ob 21. uri v viteški dvorani gradu Dobrovo trio Martina Morello (klarinet, Italija), Kristina Seražin (saksofon, Slovenija), Carolina Perez Tedesco (klavir, Italija); 26. avgusta ob 21. uri v goriškem gradu Kontra-Kvartet iz Slovenije (klezmer); 28. avgusta ob 21. uri predverje gradu Kromberk La Rossignol iz Italije (dvorna glasba in plesi). Vstop prost.

KONCERT PRED KOSTNICO-SPOMENIKOM V REDIPULJI, ki ga bo Riccardo Muti poklonil padlim prve svetovne vojne ob stoletnici njenega začetka, bo v nedeljo, 6. julija, ob 21. uri. Po izvedbi Verdijevega Rekvijama bodo nastopili mladi iz držav, ki so bile vpletene v vojni. Za 2.700 poslušalcev in poslušalk bodo proti plačilu na voljo sedišča, 4.500 ljudi pa bo lahko koncertu stoji poslušalo brezplačno; obvezne so rezervacije na spletni strani www.mittelfest.org.

V AMFITEATRU GRADU KROMBERK bo v nedeljo, 6. julija, ob 21. uri koncert ob stoletnici začetka prve svetovne vojne v sklopu mednarodnega cikla »Imago Sloveniae«. Nastopili bodo Vokalna akademija Ljubljana, tridentinski filharmonični zbor, člani Orkestra Slovenske filharmonije, Martina Burger, sopran, Darko Vidic, bariton, Martin Sušnik, tenor; umetniški vodja in dirigent Stojan Kuret. Vstop je prost, ob slabem vremenu bo koncert v veliki dvorani Kulturnega doma Nova Gorica.

Prireditve

»POLETJE NA PLACU 2014« V ŠEMPETRU do 23. avgusta: danes, 28. junija ob 20. uri prireditve ob praznovanju Sv. Petra, nastopili bodo Folklorna skupina Gartrož, Župnijski mešani pevski zbor Šempeter in Dramska sekcija KUD Šempeter na dvorišču župnijskega urada; 29. junija, ob 9. uri praznovanje Sv. Petra na Trgu Ivana Roba. Več na www.kstm-šempeter-vrtobja.si.

»ŠTABEACH« 2014 v organizaciji KD Oton župančič iz Štandreža: 23. moški in ženski nogometni turnir poteka na cementnem igrišču Kulturnega doma Andrej Budal v Štandrežu do 28. junija med 18. in 23. uro. Danes, 28. junija bodo finalne tekme za moške in ženske, sledila bosta nagradjevanje turnirja in koncert glasbene skupine.

V LOKALU HIC CAFFE' v Ul. don Bosco 165 v Gorici bo ob razstavi »1914/18: la guerra e gli animali. Truppe silenziose al servizio degli eserciti« v nedeljo, 29. junija, ob 10. uri pasji sprehod v spomin na živali 1. svetovne vojne (informacije, vpisovanje in zbirališče: lokal Hic Caffè). V četrtek, 4. septembra, ob 18.30 bo Roberto Lenardon predaval na temo »Uomo, cane e guerra. 3000 anni di storia comune«.

»VINILVEČERI 2014« NA GRADU KROMBERK: Goriški muzej v sodelovanju s Kud Morgan iz Nove Gorice prireja ciklus glasbenih predavanj z ljubitelji glasbe in lastniki vinilov: 1. julija ob 21. uri Mitja Vrhovnik Smrekar »Moja najljubša pevca, Elis Regina in Terry Callier«; 8. julija ob 21. uri Marjan Luzar - March »Podcenjeni, skoraj pozabljeni« (velikani jugo jazz, jazz rocka, funka in progresivnega rocka); 15. julija ob 21. uri Drago Vovk »Od prve do najnoveje LP ploščice«; 22. julija ob 21. uri Sergej Radelovič »Kje si Čarli?« (večer o Karlu Novaku). V času predavanj bo potekal še sejem rabljenih in novih vinilov ter raritet.

»KNJIŽNICA POD KROŠNJAMI« bo potekala ob lepem vremenu v Ljudskem vrtu v Gorici od 2. do 5. julija med 10. in 20. uro. Spremljevalni dogodki: v sredo, 2. julija, ob 18. uri pravljica urica »Nočem poljubčkov!«, Lucrezia Bogaro in Stefania Beretta bosta pravljico pripovedovali v slovensščini in italijanščini; v četrtek, 3. julija, ob 18. uri pravljica urica »Pod medvedovim dežnikom«, Caterina Citter bo pravljico pripovedovala v slovensščini in italijanščini; v soboto, 5. julija, v popoldanskih urah glasbeni utrinki, na kitaro bo igrala Maja Pahor. Sodelujejo prostovoljci civilne službe ARCI Gorica.

KROŽEK ANTON GREGORČIČ IN KC LOJZE BRATUŽ vabita na »Srečanje pod lipami« v četrtek, 3. julija, ob 20.30. Gostja večera bo Petra Svolšak, ki bo spregovorila o 100. letnici začetka prve svetovne vojne. Pogovor bo vodil zgodovinar Renato Podbersič ml. Srečanje bo potekalo pod lipami za Kulturnim centrom Lojze Bratuž, v primeru slabega vremena pa v notranjih prostorih.

V KNJIGARJI LEG na Korzu Verdi 67 v Gorici bo v petek, 4. julija, ob 18. uri predstavitev knjige Anne Marie Sanguineti »Il litorale Adriatico e gli Asburgo. Fra storia e cultura. Scrittori mitteleuropei - da Kafka a Svevo«; vstop prost.

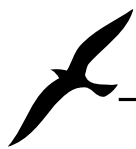
»POLETJE V TRŽIČU«: v soboto, 5. julija, z začetkom pustov v trgovinah tradicionalna »Bela noč« s koncerti raznih glasbenih skupin.

Pogrebi

DANES V GORICI: 10.30, Michela Vescera vd. Chionchio iz bolnišnice Sv. Justa v cerkev na Rojcah in na glavno pokopališče.

DANES V TRŽIČU: 10.00, Walter Calderulo, blagoslov v bolnišnici in na pokopališču.

Snami aplikacijo s spletne trgovine

Rai Tre bis

SLOVENSKI PROGRAM

Na kanalu 103

18.40 Čezmejna TV: Primorska kronika
20.30 Deželni TV dnevnik, sledita Utrip
Evangelija in Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

Rai Uno

7.00 Dnevnik 8.25 16.30 Dok.: Quark Atlante – Immagini dal pianeta 9.05 Dok.: Road Italy 10.00 Aktualno: MixItalia 10.30 Quark Atlante – Speciale 11.30 Linea Verde Orizzonti Estate 12.30 Market – Sfide al mercato 13.30 17.00 Dnevnik 14.00 Nad.: Legami 14.55 Linea Blu 16.00 17.15 A Sua Immagine 17.45 Dok.: Passaggio a Nord-Ovest 18.50 Kviz: Reazione a catena 20.00 Dnevnik 20.30 Diario Mondiale 2014 21.15 Nogomet: SP 2014, Kolumbija – Urugvaj 0.05 Notti Mondiali 2014

Rai Due

6.55 Serija: Zorro 7.20 Serija: Lassie 8.05 Serija: Un blog da cani 8.25 Un pesce di nome Tinto 8.55 Sulla Via di Damasco 9.25 Rai Parlamento Punto Europa 10.00 Serija: La nave dei sogni 11.25 Serija: Il nostro amico Charly 12.10 Serija: La nostra amica Robbie 13.00 Dnevnik in rubrike 14.15 Film: Marie Brand e la stanza bianca 15.45 Serija: Squadra Speciale Colonia 16.30 Dok.: Go! Brasil 17.05 Šport: Dribbling 18.05 Serija: Arctic Air 19.35 Serija: Il commissario Rex 20.30 23.45 Dnevnik 21.10 Film: Nella trappola dell'inganno (krim.) 22.45 Serija: Luther

Rai Tre

7.10 Rai Educational 9.05 Film: I bambini ci guardano 10.35 Film: Un garibaldino al convento 12.00 Dnevnik in sport 12.25 Aktualno: Tgr Il Settimanale 12.55 Serija: La signora del West 13.45 Timbuctu – I viaggi di Davide 14.00 Deželni dnevnik, sledijo rubrike in vremenska napoved 15.05 Kolesarstvo 17.15 Film: Caterina va in città 18.20 Timbuctu – I viaggi di Davide 18.55 22.45 Dnevnik, deželni dnevnik in vremenska napoved 20.15 La Superstoria 2014 21.05 Film: L'attentato – Sarajevo 1914 (zgod.) 23.05 Amore criminale

Rete 4

6.50 Media Shopping 7.40 Serija: Miami Vice 8.40 Serija: Hunter 9.40 Serija: Carabinieri 10.45 Ricette all'italiana 11.30 Dnevnik in vremenska napoved 12.00 Nan.: Detective in corsia 12.55 Nan.: La signora in giallo 14.00 Aktualno: Lo sportello di Forum 15.30 Show: Nuove scene da un matrimonio 16.15 19.35 Ieri e oggi in Tv 17.00 Serija: Poirot 18.50 Dnevnik in vremenska napoved 19.55 Nad.: Tempesta d'amore 20.30 Nad.: Il Segreto 21.30 Serija: The mentalist 0.00 Film: Sesso e potere

Canale 5

6.00 Dnevnik - Pregled tiska 7.55 Prometne informacije in vremenska napoved 8.00 Dnevnik in vremenska napoved 9.10 Dok.: La vita dei mammiferi 10.00 Melaverde 11.00 Forum 13.00 Dnevnik in vremenska napoved 13.40 Serija: Dallas 14.45 Film: Meteor Storm 16.40 Film: Hanna e il pinguino 18.50 Nad.: Il Segreto 20.00 0.00 Dnevnik in vremenska napoved 20.40 Show: Paperissima Sprint 21.10 Film: Rosamunde Pilcher – Quando il cuore si spezza (rom.) 23.00 Speciale Tg5

Italia 1

7.00 Serija: Tutto in famiglia 7.45 18.00 Nan.: La vita secondo Jim 8.35 Nad.: Dance Academy 9.35 Serija: Suburgatory 10.35 Nad.: Glee 12.25 Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti 14.05 Film: Ragazze nel pallone – La rivincita (kom.) 15.50 Film: Ragazze nel pallone – Lotta finale

(kom.) 18.30 Dnevnik 19.00 Risanka: Tom & Jerry 19.15 Film: Hotel Bau (druž.) 21.10 Film: Beverly Hills Chihuahua 2 (druž.) 22.55 Film: Cenerentola e gli 007 nani (anim.)

La 7

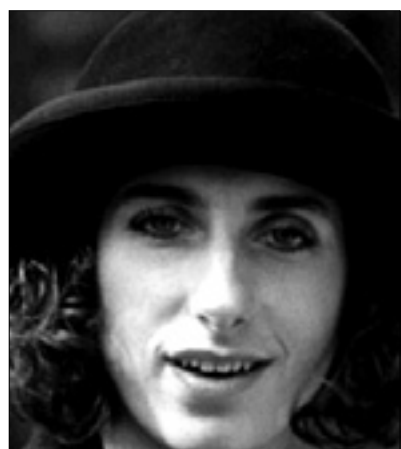
7.00 7.55 Aktualno: Omnibus 7.30 Dnevnik 9.55 Coffee Break 11.00 Mode & Modi 11.40 Serija: Quattro donne e un funerale 13.30 Dnevnik 14.20 Kronika 14.40 Serija: Diane – Uno sbirio in famiglia 16.40 Film: Il cacciatore di taglie 18.10 Serija: L'ispettore Barnaby 20.00 Dnevnik 20.30 Otto e mezzo 21.10 Serija: Maigret

Tele 4

7.00 8.30, 13.20 Dnevnik 7.25 Rotocalco Adnkronos 7.40 Dok.: Luoghi magici 8.05 Dok.: Piccola grande Italia 11.15 Ring 17.30 19.30, 20.30, 23.00 Dnevnik 18.00 21.00 Qui studio a voi stadio 19.05 Tg Confartigianato 20.00 Rubrika: La parola del Signore 23.30 Trieste in diretta

Slovenija 1

7.00 Otroški program: OP! 9.50 Kviz: Male sive celice 10.30 Infodrom 10.40 Kratki film: Kokošja juha 11.00 Film: Notredamski zvonar (anim.) 12.30 Razred zase 13.00 Poročila, športne vesti, vremenska napoved 13.25 Tednik 14.25 Prava ideja! 14.50 Med valovi 15.20 Slovenski magazin 15.50 Dok. serija: Pogled na... 16.25 O živalih in ljudeh 17.00 Poročila, vremenska napoved in športne vesti 17.15 Na vrtu 17.40 Dok. serija: Madagaskar 18.30 Ozare 18.40 Risanka 18.55 0.00 Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti 19.25 Utrip 20.00 Koncert iz Sarajeva ob 100-letnici začetka 1. svetovne vojne

21.40 Film: Belle epoque ali Zadnji valček v Sarajevu

Slovenija 2

8.55 Slovenski utrinki 9.30 Poletna scena 9.55 Opus 10.30 Polnočni klub, pon. 11.50 Prelepa si, bela Ljubljana, pon. 12.45 Poletna noč – Pjesni posvečene Ljubljani, pon. 14.55 Odbojka – Evropska liga, Slovenija – Turčija (m), pon. 17.30 Nogomet: SP 2014, studijska oddaja 17.50 SP, Brazilija – Čile, prenos 20.45 Film: Nogomet v novem svetu, 1. del 21.50 SP, Kolumbija – Urugvaj, prenos

Slovenija 3

6.00 Sporočamo 6.05 Tv Maribor 7.30 Aktualno 8.00 17.50 Kronika 8.30 Ozadja 9.00 Tedenski pregled 10.05 Žarišče 10.55 Voli in izvoli 12.35 13.50 Na tretjem... 13.30 Prvi dnevnik 17.30 Poročila ob petih 18.30 Volitve 2014 – predstavitev liste 19.00 Dnevnik 20.00 Pregled volilnega dogajanja v preteklem tednu 20.15 Država, politika, civilna družba 20.50 Svet v besedi in sliki 21.05 Utrip 21.30 Žarišče 22.00 Tarča Spored se sproti prilagaja dogajanju v Državnem zboru

Koper

13.55 Dnevni program 14.00 Čezmejna Tv – Deželne vesti 14.20 Evronovice 14.30 Paquito 15.45 20.00 Potopisi 16.15 Doku-

mentarec 17.15 22.15 Arhivski posnetki 18.00 O živalih in ljudeh 18.25 Village Folk 18.35 Vreme 18.40 Primorska kronika 19.00 22.00 Vsedanes - TV dnevnik 19.25 Sport 19.30 Jutri je nedelja 19.45 Avtomobilizem 20.30 Artevisione 21.00 Boben

Tv Primorka

8.00 11.00, 14.00, 17.00 Tv prodajno okno 8.30 11.30, 14.30 Videostrani 15.55 Žogarija 16.25 Igra: Dežela palčkov 17.30 Mozaik za gluhe in naglušne 18.20 Ansambel Spev, 1. del 19.20 Pravljica 19.25 Besede miru 20.00 Dober večer, gospod predsednik: Zoran Janković 21.00 Predstavljamo: Poletne dejavnosti za otroke 21.30 Oglarjenje na Trnovski planoti Oglarjenje na Trnovski planoti 22.00 Glasbeni večer, Tv Prodajno okno, Videostrani

POP Pop TV

7.00 Risanke in otroške serije 10.25 Film: Skoraj popularni 13.00 Serija: Igra laži 13.55 Serija: Najboljši recept 14.55 Serija: Zmenki milijonarjev 15.50 Serija: Posel mojega življenja 16.45 Film: Moj očka, tabornik 18.15 Serija: Ljubezen skozi želodec 18.55 24UR – vreme in novice

20.00 Film: Sedem duš (dram., i. W. Smith) 22.15 Film: Domovina junakov

Kanal A

6.00 Risanke 7.00 18.20 Serija: Pod eno streho 7.45 17.45 Serija: Svingerji 8.15 Serija: Šola za prvak 8.40 16.15 Serija: Kako sem spoznal vajino mamo 9.05 Serija: Nove pustolovščine stare Christine 10.15 Serija: Chuck 11.05 Tv Prodaja 11.20 Serija: Igrače za velike 12.00 MotoGP 15.20 Dirke na daljince 16.40 Nad.: Montevideo, bog te je videl 19.15 Film: Problematičen mulc 3 21.00 Film: Smrtonosno orožje 4 23.15 Nad.: Je bella cesta

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Koledar in napovednik; 7.25 Dobro jutro; 8.10 Kulturni dogodki; 9.00 Zbori v gledališču, sledi Music box; 10.00 Poročila; 10.15 Jacques Offenbach – z opereto v svet; 11.00 Studio D – Trdno verujem, kar me je mati učila; 12.00 Ta rozajanski glas; 12.30 Tam kjer teče bistra Bela; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Music box; 14.30 Tretja izmena; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mavrica, jazz odenki; 18.00 Mala scena: Angelo Longoni: Xanax – radijska igra, režija Suzi Bandi, sledi Music box; 19.20 Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

5.00 Jutro na RK; 6.05 Primorska poje; 6.30 Poročila; 7.00 Jutranjik; 8.00 Pregled tiska; 8.00 Pregled tiska; 8.30, 9.30 Poročila; 9.00 Sobota in pol; 9.10 Prirreditve danes; 10.00 Torklja; 10.30 Poročila; 10.40, 15.00 Pesem tedna; 11.11 Enajst na enajst; 12.00 Kulinarčni kotiček; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Oddaja o morju in pomorščakah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.16 RaKp na plaži; 19.00 Radijski dnevnik in kronika; 20.00 Legende; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Glasbena zavesa.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

6.00 Dobro jutro; 6.15, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.00, 12.28, 13.30, 14.30, 15.28, 16.30, 17.30, 18.30, 19.28 Dnevnik, vre-

Rai **Sobota, 28. junija**
Rai 3, ob 21.05

L'attentato - Sarajevo 1914

Avstrija 2014
Režija: *Andreas Prochaska*
Igrajo: *Heino Ferch, Melika Foroutan, Florian Teichtmeister in Friedrich von Thun*

Tudi filmski poklon današnji stoti obletnici atentata v Sarajevu, ki je bil hkrati povod za prvo svetovno vojno. Vojno, ki je zahtevala skoraj devet milijonov mrtvih na bojiščih in trinajst milijonov žrtev med civilisti. Prochaskovo delo pripoveduje o dogodku, do katerega je prišlo na sarajevskem mostu, ko sta pod streljico gimnazijca Gavrila Principa omahnila avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova soproga, vojvodinja Sofija in je Avstro-Ogrska napovedala Srbiji vojno. Atentat je bil namreč kaplja čez rob v že zelo napetem ozračju takratne Evrope. Principa so na tisti vidovdan takoj po dogodku aretirali, med preiskavo pa je v svoj bran dejal, da je bil atentat maščevanje za zatiranje Srbov. Sodnika Lea Pfefferja pa so na Dunaju pooblastili, da dokaže točno to kar so si želeli v Hofburnu, in sicer, da je bila pri vsem tem vpletjena tudi srbska vlada.

VREDNO OGLEDA

menska napoved in prometne informacije; 7.15 Jutranji dnevnik; 8.00 Calle degli orti grandi; 8.05 Horoskop; 8.40 Robe del mio orto; 8.50, 15.00 Pesem tedna; 9.00 Gostje tedna; 9.35 Appuntamenti d'estate; 10.15, 19.20 Sigla single; 10.25 Televizijski in radijski programi; 10.35, 13.00, 14.35, 19.00, 22.00, 23.00 Glasbena lestvica; 11.00 L'alveare; 12.01 Ora musica; 12.30 Dogodki dneva; 13.35 My chance on air; 14.00 Slot Parade/Playlist; 15.30 Dogodki dneva; 16.00 E... state freschi; 18.00 London Calling; 19.30 Večerni dnevnik; 20.00 La radio a modo nostro (enkrat na mesec); 20.30 Luoghi e sapori; 21.00 Tutti i topi vogliono ballare; 22.30 Sonoricamente Puglia; 0.00 Notte-tempo.

SLOVENIJA 1

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00, 0.00 Poročila; 6.10 Rekreacija; 6.15 112, 113 - nočna kronika; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Radijski ringaraja; 9.05 Program za mlade; 10.10 Kulturomat; 10.30 Gori, doli, naokoli; 10.50, 16.15, 19.30 Obvestila; 11.10 Kviz; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Ura slov. glasbe - vmes; 12.30 Nasveti; 13.00 Danes do 13.ih; 13.20 Obvestila in osmrtnice; 13.45 Labirinti sveta; 14.30 Sobotno branje; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 DIO; 16.30 Razkošje v glavi; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 18.15 Minute za šanson; 19.00 Dnevnik; 19.40, 22.20 Iz sporedov; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sobotni glasbeni večer; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna odd. v angleščini in nemščini; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno.

SLOVENIJA 2

5.00, 6.00, 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 17.30, 0.00 Poročila; 6.40 Športna zgodba; 7.00 Kronika; 7.30 Vreme po Sloveniji; 8.00 Zapis iz močvirja; 8.25 Vremenska napoved; 8.45 Kulturne prireditve; 8.55, 13.30, 18.50 Sporedi; 9.15, 17.45 Naval na šport; 9.35, 16.08 Popevki tedna; 10.00 – 15.30 Gora Rocka; 10.55 Zapis iz močvirja; 11.35, 14.20, 17.35 Obvestila; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Express; 15.03 RS napoveduje; 15.30 DIO; 16.30 Hotel Franz Ferdinand; 17.00 Proti etru; 18.50, 22.50 Nogomet SP; 19.00 Dnevnik; 19.30 Športna sobota; 22.00 Zrcalo dneva; 22.25 Glasba svetov.

SLOVENIJA 3

6.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 7.20 Spored; 7.25 Glasbena jutranjica; 8.00 Lirični utrinek; 10.05 Zborovski panoptikum; 11.05 Naši umetniki pred mikrofonom; 11.25 Oddaljeni zvočni svetovi; 12.05 Arsove spomničke; 13.05 Kulturna panorama; 14.05 Divertimento; 14.30 Razgledi in razmisleki; 15.00 Jazz siesta; 15.30 DIO; 16.05 Sporedi; 16.10 Baletna glasba; 17.00 Sobotni knocert; 18.00 Izbrana proza; 18.30 Arsov sobotni večer; 20.00 Operni večer; 23.50 Slovenski koncert; 23.55 Lirični utrinek (pon.).

RADIO KOROŠKA

6.00-9.00 Dobro jutro; 9.00-10.00 Bi-Ba-Bo veseli vrtljak; 12.00-13.00 Studio ob 12-ih; 15.00-18.00 Farant; vmes 17.00-17.30 Studio ob 17-ih; Radio Agora: 13.00-15.00 Agora - Divan; 18.00-6.00 svobodni radio; Radio Dva: 10.00-12.00 Mozaik (105,5 MHz).

Primorski dnevnik

Lastnik: Zadruga Primorski dnevnik d.o.o. - Trst

Izdajatelj: Družba za založniške pobude DZP doo z enim družabnikom PRAE srl con unico socio Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380, fax 040 7786381

Tisk: EDIGRAF srl, Trst

Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, faks 040 7786339 email: trst@primorski.eu

Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 356320, faks 0481 356329 email: gorica@primorski.eu

Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432 731190, faks 0432 730462 Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510, fax 0463 318506

Internet: http://www.primorski.eu/

Naročniško - prodajna služba Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, faks 040 7786339 Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 356320 faks 0481 356329

Cena: 1,20 €
Celoletna naročnina za leto 2014 230,00 €
Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347
Cena za Slovenijo: 1,20 €
Letna naročnina za Slovenijo za leto 2014 230,00 €
plačljiva preko DISTRIEST doo, Partizanska 75, Sežana, tel. 05-7070262, fax. 05-7300480
transakcijski račun pri banki SKB D.D. v Sežani, št. 03179-1009112643

Primorski dnevnik prejema neposredne državne prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

OGLAŠEVANJE
Oglaševalska agencija TMedia s.r.l. www.tmedia.it GORICA, ul. Malta 6 TRST, ul. Montecchi 6

KOMERCIJALNI OGLASI
advertising@tmedia.it Brezplačna tel. št. 800129452 Iz tujine +39.0481.32879 Faks +39.0481.32844

Cene oglasov: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 29,2mm) 35,00 €, finančni in legalni 92,00 €, ob praznikih povišek 20%

NEKOMERCIJALNI OGLASI
oglasit@tmedia.it Brezplačna tel.št. 800912775 Faks +39.0481.32844

Cene oglasov: mali oglasi 20,00 € + 0,50 € na besedo; nekomercialni oglasi po formatu, osmrtnice, sožalja, čestitke in zahvale na besedo. DDV - IVA 22%

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Primorski dnevnik je včlanjen v Evropsko zvezo manjšinskih dnevnikov MIDAS

Izdajanje Primorskega dnevnika podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v tujini in po svetu.

Tekstov, fotografij in drugega gradiva, ki je bilo v kakršni koli obliki poslano uredništvu, ne vračamo. Dostavljeno gradivo ne obvezuje uredništva oziroma založnika za objavo ali drugačno uporabo; za objavo člankov, ki jih posredujejo uredništvo, imajo avtorji pravico do morebitnega honorarja samo po predhodnem dogovoru z založnikom.

Sodnika iz Anglije in Nizozemske

RIO DE JANEIRO - Fifa je določila tudi glavna sodnika, ki bosta delila pravico na prvih tekmah osmine finala. Na tekmah med Brazilijo in Čilom bo pravice delil Anglež Howard Webb (na sliki ANSA). Ob 22. uri bosta nato na Maracani v Rio de Janeiru igrala še Kolumbija in Urugvaj, glavni sodnik pa bo Nizozemec Björn Kuipers, ki je sodil finale letošnje lige prvakov med madridskim Realom in Atletico.

Že 230 milijonov uporabnikov

SAO PAULO - Družbena omrežja so velika uspešnica na svetovnem prvenstvu v nogometu v Braziliji. Mednarodna nogometna zveza Fifa je sporočila, da ima njihova uradna spletna in mobilna aplikacija Global Stadium (Globalni stadion) ob koncu skupinskega dela mundiala že 230 milijonov uporabnikov. Nogometni navijači iz vseh koncev sveta so sicer opravili že več kot 7,5 milijarde ogledov uradnih spletnih in mobilnih vsebin o svetovnem prvenstvu.

AQUARELA DO BRASIL

Upravičene plače?

Zelo pogosto je veliko govora o tem, ali so bajne vsote evrov, ki jih prejema nogometaši, upravičene. V njihove žepe se namreč neprestano doliva denar, ne glede na to, ali so na igrišču uspešni, ali ne. Navijači pa se zaradi tega močno zgražajo nad zaslužki nogometašev, ko ti razočarajo, zadržljivi pa so, ko so ti uspešni. Zaradi tega se verjetno v tem trenutku zdi, da si Balotelli ne zasluži štirih milijonov evrov letno, Messijeva plača, ki znaša celih dvajset milijonov evrov na leto, pa naj bi bila, glede na predstave na igrišču, skorajda upravičena. Mnogo manj pa se govori o plačah trenerjev, ki so se npr. na SP v Braziliji zelo razlikovale, kot tudi rezultati posameznih selektorjev reprezentanc, ki v večini primerov niso znali upravičiti tako visokih zaslužkov. V tem elementu izstopa Italija, saj je Fabio Capello najbolj plačan trener na Mundialu, saj Ruska federacija odšteva zanj kar 8 milijonov evrov bruto letno. Na lestvici najbolj plačanih trenerjev imamo nato selektorja angleške reprezentance Roya Hodgsona (4 milijoni), pred odstopom pa je Cesare Prandelli služil po 3 milijone evrov letno. Kaj pa je skupnega vsem tem trenerjem? Da se niso prebili skozi prvi krog. To pa je uspelo nekaterim drugim selektorjem, ki prejemale bistveno nižje plače. Miguel Herrera (selektor Mehike) je npr. prvi »revez« s plačo 155.000 evrov letno. Selektorja Hrvaške in BiH Niko Kovač ter Safet Sušić prejmeta pa vsak po približno 185.000 evrov na leto, vsi trenerji afriških reprezentanc služijo manj kot milijon evrov letno, Sabri Lamouchi pa s svojimi 750.000 evri na leto ima približno 800 krat večjo plačo kot povprečen državljani Slonokoščne obale. Upravičeno? (av)

OBRAČUN - Pred začetkom osmine finala

Rekordno število golov

RIO DE JANEIRO - Na svetovnem prvenstvu v nogometu v Braziliji je znanih že vseh 16 udeležencev osmine finala. Evropa je prav tako kot že pred štirimi leti v Južnoafriški republiki v osmini finala SP zastopana s šestimi državami. Prvič sta v drugem delu dve afriški državi, kar osem držav pa prihaja iz Novega sveta, iz obeh Amerik. Azija in Avstralija sta ostali brez predstavnika med najboljših 16 ekip sveta. Z Alžirijo in Nigerijo sta se v osmino finala prvič v zgodovini prebili dve državi črne celine.

Gostiteljica Brazilija se bo pomerila s Čilom, Kolumbijo čaka Urugvaj, Nizozemska tekma z Mehiko, Kostariko Grčija, Francija bo vstopnica za polfinale naskakovala na tekmi z Nigerijo, Nemčija čaka Alžirija, Argentino Švica, Belgija pa ZDA.

Enega od štirih zadetkov, neposredno s prostega strela, je argentinski zvezdnik Lionel Messi dosegel proti Nigeriji

ANSA

Drevi prvi osmini finala

Po prvem prostem dnevu bosta drevi na sporedu prvi tekmi osmine finala. V Belo Horizonteju se bosta ob 18. uri v južnoameriškem derbiju merili Brazilija in Čile, ob 22. uri sledi v Rio de Janeiru tekma med še dvema južnoameriškim tekmečema Kolumbijo in Urugvajem. Nizozemska bo jutri ob 18. uri napredovala v četrtfinale iskala v tekmi z Mehiko, Kostarika v Recifeju štiri ure kasneje proti Grčiji.

V ponedeljek bodo nekdanji svetovni prvaki Francozi v Brasili ob 18. uri merili moči z Nigerijo, ob 22. uri se bosta v Porto Alegreju srečali reprezentanci Nemčije in Alžirije. V torek je še zadnji dan osmine finala, v Sao Paulu se bo Argentina ob 18. uri merila s Švico, v Salvadorju pa bosta ob 22. uri igrali Belgija in ZDA.

Trije s štirimi zadetki

V skupinskem delu prvenstva je padlo rekordno število golov, kar 136, šest več kot na prvenstvu, ki sta ga leta 2002 gostili Japonska in Južna Koreja. V osmi-

na finala so s polnim izkupičkom treh zmag oziroma devetih točk napredovale štiri ekipe Nizozemska, Kolumbija, Argentina in Belgija.

Po prvem delu mundiala so sicer na vrhu seznama najboljših strelcev trije posamezniki. S po štirimi goli si prvo mesto delijo zvezdnik Argentine Lionel Messi, prvi mož Brazilije Neymar in nemški mojster okroglega usnja Thomas Müller.

Po tri gole so doslej na prvenstvu dosegli Nizozemca Robin Van Persie in Arjen Robben, Francoz Karim Benzema, Kolumbijec James Rodriguez, Švicar Xherdan Shaqiri in Ekvadorec Enner Valencia.

Brazilija - Argentina?

Le v finalu

Od prvenstva se je poslovila polovica udeleženk. Zelo klavno se je tokratno prvenstvo končalo za kar tri nekdanje svetovne prvake, prvake s prejšnjega SP v Južni Afriki Španijo, štirikratne šampione

Italijo in šampione iz leta 1966 Anglijo. Med tistimi, ki so že odpotovali domov, so tudi Hrvati, tretji s SP leta 1998 v Franciji, Portugalci z zvezdnikom Cristianom Ronaldom, četrti s SP leta 2006 v Nemčiji, tretji s SP leta 2002 Južnokorejci ter reprezentance BiH, Rusije, Irana, Japonske, Ekvadorja, Hondurasa, Slonokoščne obale, Kameruna, Gane in Avstralije.

Evropa je prav tako kot že pred štirimi leti v Južnoafriški republiki v osmini finala SP v nogometu zastopana s šestimi državami, sedem reprezentanc pa je odpadlo. Prvič sta v drugem delu dve afriški državi, kar osem držav pa prihaja iz Novega sveta, iz obeh Amerik. Latinska Amerika je v predtekmovanju doživela najmanjši osip. Azija prvič po letu 1990 in Avstralija sta ostali brez predstavnika med najboljših 16 ekip sveta.

Čeprav ni pokazala veliko in predstave njenih igralcev na igrišču niso bile blesteče, si je Brazilija, gostiteljica prvenstva, brez večjih težav zagotovila mesto v drugem delu prvenstva. Zgodovina in statistika sta na strani Brazilcev, ki se bo z ve-

likimi južnoameriški rivali Argentinci, če se bo tako razpletlo prvenstvo, pomerila šele v finalu.

Med večjimi presenečenji prvenstva sta Kostarika in Grčija, ki se bosta v osmini finala prvič pomerili na mundialih. Majhna Kostarika je celo napredovala kot zmagovalka skupine D, potem ko je premagala favorizirani Italijo in Urugvaj, z Anglijo pa je remizirala.

Pari osmine finala

- DANES, 28. JUNIJA**
18.00 Brazilija - Čile (Belo Horizonte)
22.00 Kolumbija - Urugvaj (Rio de Janeiro)
- JUTRI, 29. JUNIJA**
18.00 Nizozemska - Mehika (Fortaleza)
22.00 Kostarika - Grčija (Recife)
- PONEDELJEK, 30. JUNIJA**
18.00 Francija - Nigerija (Brasilia)
22.00 Nemčija - Alžirija (Porto Alegre)
- TOREK, 1. JULIJA**
18.00 Argentina - Švica (Sao Paulo)
22.00 Belgija - ZDA (Salvador)

PO IZLOČITVI - Selektor Rusije

Fabio Capello ne razmišlja o odstopu

BRASILIA - Legendarni italijanski nogometni strateg Fabio Capello (na sliki ANSA), doma iz Pierisa na Goriškem, je na letošnjem mundialu vodil izbrano vrsto Rusije. Kljub slabim predstavam zbornajke komande, ta se po četrtkovem remiju z Alžirijo poslavlja že po predtekmovanju, pa Capello o odstopu ne razmišlja. Capello se ni dobro obnesel niti na angleški klopi, ekipo je vodil pred Rusijo. Čeprav je Anglijo popeljal na evropsko in na svetovno prvenstvo, pa je manjkala pika na i v obliki boljše uvrstitve. Tudi z Rusijo ni blestel in to kljub visokemu honorarju, ki ga prejema za svoje delo.

Rusi so se prvič po 12 letih sploh uvrstili na prvenstvo, se je na novinarski konferenci ruske reprezentance živčno zagovarjal Capello.

Zanj ni sporno niti dejstvo, da se je naslednja gostiteljica prvenstva poslovila že po predtekmovanju in to v skupini z Belgijo, Alžirijo in Južno Korejo. »Nismo delali napak in igrali smo dobro,« je kratko odgovoril. Svojo jezo je preusmeril na sodnike: »Ni nam sodil enajstmetrovke, oškodovali so nas tudi na tekmah proti Belgiji,« je dejal in zaščitil tudi vratarja Igorja Akinfejeva, ki v голу ni blestel: »Igorja so zaslepili z laserjem.« Osemindesetletni Capello tako sploh ne razmišlja o slovesu: »Če me bodo še želeli, bom ostal.«

»Anglijo sem popeljal na EP in SP.

BESEDNO PRVENSTVO

Kazen

»Zakaj ga preprosto ne pošljete v Guantanamo?« je Diego Armando Maradona komentiral diskvalifikacijo, ki je doletela Luisa Suareza. Mnogim se zdi, da je večmesečna prepoved igranja in obiskovanja štadijonov pretirana kazen za urugvajskega napadalca, ki se je proslavil z ugrizom v ramo Giorgia Chiellinija.

A prav italijanski branilec se je

nekoliko presenetljivo postavil v bran kaznovanemu Urugvajcu. »Z mislimi sem pri Luisu in njegovi družini,« je na svoji spletni strani zapisal Chiellini. »Upam, da bo lahko vsaj tekme soigralcev spremljal s prizorišča, saj je za nogometaša takšna odrezanost res boleča.«

Na rabljevo stran se je pred dnevi postavil tudi urugvajski predsednik Jose »Pepe« Mujica, ki meni, da je Suarez žrtev neupravičenega medijskega linča. »Nismo ga izbrali, ker bi bil filozof, mehanik ali človek, ki se vede po bontonu. On je odličen nogometaš,« je Mujica dejal novinarjem.

Zaradi te izjave se je razburil običajno uglajeni novinar Massimo Gramellini. Mujici, ki slovi po moralni integriteti in revnem življenjskem slogu, je očital, da se spreneveda. Včerajšnje kolumno za dnevnik La Stampa je sklenil takole: »Kaj pa treznost, Pepe? In moralna? Tako ste razočarali, da bi vas ugriznili.« (PV)

Premier League, Bundesliga in od klubov Bayern

RIM - Od vseh 132 golov, ki so padli v skupinski fazi SP, so kar 114 dosegli nogometaši, ki igrajo v Evropi. Od evropskih prvenstev imata najboljši strelce na SP angleška Premier League in nemška Bundesliga (po 26 golov vsaka). Sledi jima španska Liga (20 golov). Igralci italijanske Serie A so dosegli le 10 golov (Cuadrado, Gervinho, Pjanić, Klose, Honda, Dzemal, Mertens, Marchisio in Balotelli). Strelsko najbolj razpoloženi so igralci muenchenskega Bayerna, ki so 13-krat zatresli brazilске mreže.

Rodriguez doslej najboljši

RIO DE JANEIRO - Kolumbijec James Rodriguez je bil najbolje ocenjeni nogometaš prvega dela nogometnega svetovnega prvenstva v Braziliji. Za Rodrigueзом (ocena 9,79) sta se zvrstila Hrvat Ivan Perišić (9,74) in Brazilec David Luiz (9,69). Za Francozom Karimom Benzemajem je peti Nizozemec Arjen Robben, sledijo pa Belgijec Daniel van Buyten, Švicar Xherdan Shaqiri in Brazilec Neymar. Argentina Lea Messija ni med prvo deseterico.

V Maleziji aretirali 200 ljudi

KUALA LUMPUR - Policija v Maleziji je aretirala skoraj 200 ljudi, ki so osumljeni nelegalnih nogometnih stav na tekme svetovnega prvenstva v Braziliji. Potem ko so podobne racije izvedli že v Macau, Singapuru in na Tajskem, so zdaj pod drobnogled vzeli še Malezijce, ki naj bi dnevno na nezakonitih stavnih obrnili 2,3 milijona dolarjev.

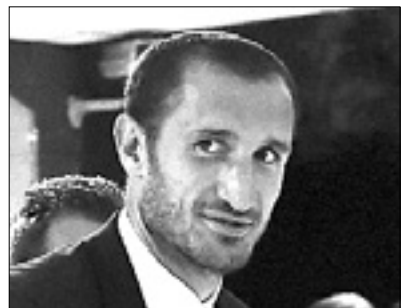
ŠE O SUAREZOVEM UGRIZU

»Prestrogi!«

Tako o odločitvi FIFA meni Giorgio Chiellini

RIO DE JANEIRO - Po prepovedi igranja za urugvajskega grizljivega nogometaša Luisa Suareza se je oglašil tudi ogrizeni Italijan Giorgio Chiellini (na sliki ANSA), ki je kaznen Mednarodne nogometne zveze označil za prestrogo. Fifa je Suarezu prepovedala igranje za reprezentanco na naslednjih devetih tekmah in naslednje štiri mesece za Liverpool. Suarez, ki je medtem zaradi ugriza izgubil tudi pokrovitelja 888.poker in je včeraj že prispel v domovino, saj mu je Fifa odvzela tudi akreditacijo, je na tekmi proti Italiji ugriznil Chiellinija v ramo in si naknadno po ogledu posnetkov prislužil prepoved nastopanja.

»Nikoli nisem dvomil v odločitve disciplinskih komisij, ampak v tem primeru mislim, da je uveljavljena kazen prestroga,« je odločitev Fife komentiral Chiellini.

NAŠI O »MUNDIALU«

27-letni vezni igralec padriške Gaje je zaposlen v dijaškem domu Srečka Kosovele. Kljub nočnim dežurstvom mu je uspelo ujeti tudi nekatera nogometna srečanja.

Katera osmina finala je najbolj presenetljiva?

Gotovo Kostarika-Grčija, kjer bo sicer zmagala srednjeameriška ekipa. Grki pa so se kljub slabi igri, prebili v drugo del prvenstva.

Dve imeni za finale?

Nemčija in Nizozemska.

Kaj pa južnoameriške ekipe?

Razen Brazilije nimajo dovolj kakovosti za nastop v finalu.

Se ti zdi Suarezova kazen poštena ali premila?

Zasluzil bi si višjo kazen. Sploh ne bi smel več stopiti na igrišče. Italija pa si je tudi zaslužila pravično kazen s tem, da je zapustila Brazilijo.

Mogoče določeni igralci niso bili najboljša izbira za italijansko reprezentanco?

Razočaral me je Prandelli. Cassano značajsko ni spadal v tako skupino. Pogrešal sem El Shaarawija.

Katera je rešitev za italijanski nogomet?

Ogromne vsote denarja, ki namenajo zvezdnikom, bi morali vlagati v mladinske sektorje.

Vidiš mogoče neko vzporednost tudi v našem manjšinskem nogometu?

Zdi se mi, da smo tudi pri nas preveč usmerjeni v doseganje rezultatov, vsi poskusi združevanja na mladinski ravni so propadli ali propadajo.

Raje slovensko društvo v D-ligi brez domačih igralcev ali društvo s slovensko postavo v nižjih ligah?

Raje več takih s slovensko postavo v nižjih ligah. Zanimivo je, da pred leti nas je bilo pri Zarji Gaji 10 na 11 standardnih domačih in slovensko govorečih nogometašev, ta trend se je v zadnjih sezonah povsod znižal.

Kako si to razlagaš?

V nekaterih sredinah pa ni poglavitno, če si odrasel v naši športni skupnosti in želiš v njej tudi ostati. Določeni so bili kar odpuščeni. Take pa je treba obdržati na vse načine. (mar)

Igor Ghezo

NOGOMET - Novi D-ligaš NK Kras Repen dejaven na kupoprodajni borzi

Okrepitve iz Slovenije

Saša Ranić

Miroslav Cvijanović

Sebastjan Komel

Saša Gulić

Sezono so končali šele pred slabima dvema tednoma, ko so v finalu državne play-offa elitne premagali ligurijsko ekipo Magra Azzurri. Načrti za prihodnje leto pa so že precej jasni. Pri NK Kras Repen, ki bo v prihodnji sezoni igral v državni D-ligi, so najeli štiri nove igralce. »Z nami bodo igrali zvezni igralec Saša Ranić, branilca Miroslav Cvijanović in Sebastjan Komel ter zvezni igralec Saša Gulić, ki je letos igral pri gradiški ekipi Ism v elitni ligi, v lanskem sezoni pa pri štandreški Juventini (pred tem tudi pri Vesni). Gre za izkušene igralce. Predvsem Ranić, Cvijanović in Komel naj bi v D-ligi odigrali pomembno vlogo, saj so igrali v 1. slovenski nogometni ligi in imajo tudi mednarodne izkušnje,« je razkril predsednik Goran Kocman, ki je še dodal, da so pri repenskem klubu potrdili nekaj nogometašev letošnje zasedbe: »Z nami ostajajo tudi Knežević, Grujić, Capalbo, Žlogar in Spetič. Z drugimi pa se bomo srečali prihodnji teden. Od mlajših bodo ostali vsi, ki so letos igrali s člansko ekipo: Castellano, Petracci, Tawgui in Simeoni. Zadnja dva sta prav ta teden končala z višješolskim študijem in sta uspešno diplomirala (Simeoni je obiskoval višjo srednjo šolo Jožef Stefan op. av.).«

Saša Gulić (letnik 1987), doma iz Sežane, je v deželnem amaterskem nogometu dobro poznan nogometaš. Kdo pa so ostali? Saša Ranić (letnik 1981), doma iz Šempetra, igra v zvezni ligi. V zadnji sezoni je igral pri slovenskem prvotigašu Krki iz Novega mesta. V Sloveniji je pred tem igral pri ljubljanski Olimpiji, Gorici in ajdovskem Primorju. V tujini je branil barve grških ekip Panserraikos, Pae Veria, Kerkyra in v Švici Chiasso. V zadnji sezoni je 180 centimetrov visoki nogometaš v 1. SNL zbral 23 nastopov in en gol.

Miroslav Cvijanović (letnik 1985) se je rodil v Novi Gorici. Tudi on je v zadnji sezoni igral pri novomeški Krki. Pred tem pa še pri Olimpiji in Primorju. Srednji branilec je visok okrog 190 centimetrov. Z goriskega konca prihaja tudi Sebastjan Komel (1986). Njegov zadnji klub je bil bolgarski Chern More iz Varne. Pred tem je igral tudi v Belgiji (Royal Antwerp in Brussels) ter na Danskem (Randers) in domači ND Gorica.

Kras bo priprave na novo sezono začel 28. julija. Vodstvo kluba načrtuje, da bi ekipa odšla na nekajdnevne priprave v Slovenijo (Rogla ali Bled). (jng)

DZP doo-PRAE srl 2014 © Vse pravice pridržane

Boljši obeti za Triestino po srečanju s Cosolinijem

Včerajšnje srečanje na občini med županom Cosolinijem in predsednikom Triestine Hamdijem Mehmetijem ni odpihnilo z neba vseh temnih oblakov, ki so se dvignili v zadnjih tednih, saj zaradi dosedanjih dogajanj v tržaškem taboru ostaja pri mnogih precejšnja skepa, vendar so obeti zdaj nekoliko boljše. Na popoldanskem sestanku sta bila prisotna tudi odvetnik Lunder in nov Mehmetijev sodelavec in tehnični direktor Triestine Poletti, saj je bil na dnevnem redu tudi podpis konvencije za uporabo stadiona Rocco, medtem ko ni bilo Mehmetijeve desne roke Pierra Mbocka. Slednji je istočasno s potekom srečanja vstopil v bančno poslovalnico, kjer je imel nalogo poravnati 15.000 evrov vreden dolg za uporabo stadiona v sezoni 2012/2013, kar je bil predpogoj za podpis devetletne konvencije med Triestino in Občino Trst za nadaljnjo uporabo športnega objekta po znižani ceni. S tem izplačilom je bil narejen odločilni korak naprej vsaj za ugleditev sporov med Triestino in Občino Trst. Sicer nekaj težav bo z uporabo »Rocca« na začetku prihajajočega prvenstva, saj bo na tržaškem stadionu 6. septembra nastopil Ligabue, tržaški stadion pa naj bi za nekatere tekme uporabil tudi Udinese, tako da naj bi septembra prišlo do prenasičenosti tega objekta. Srečanje je bila tudi priložnost za nekoliko bolj poglobljeno analizo splošnega stanja v klubu, saj se je v zadnjih dneh med navijači stopnjevala zaskrbljenost, ker se rok za vpis ekipe v naslednjo sezono bliža, manjkajo pa še nekatere dovolilnice (bivših) igralcev in trenerjev, brez katerih je vpis nemogoč. Tudi s tega vidika naj bi bila rešitev vseh težav le vprašanje časa. Vsaj tako je zagotovil Poletti. Mehmeti se bo v Trstu ustavil še jutri, nakar bo letel v Rim, kjer bodo opravili nekatere birokratske formalnosti na sedežu nogometne zveze. Mehmeti je sicer obžaloval nastalo situacijo in odstop športnega vodje Sergia Vignoniya, katerega bo v kratkem nadomestil Marco Pontrelli. Triestina naj bi priprave na novo sezono začela 14. julija. (I.F.)

MLADINSKI NOGOMET - Sodelovanje

Vesna in Sistiana zdaj tudi uradno

Predsednika Vesne in Sistiane Robert Vidoni ter Andrea Disnan FOTODAMJ@N

V zahodnem delu tržaške pokrajine, bolj natančno v Križu, se je včeraj zvečer (tudi uradno) rodilo novo sodelovanje na mladinski nogometni ravni. Predsednik Vesne Robert Vidoni in Sistiane Andrea Disnan sta po krajši predstavitvi (večji del je potekal dvojezično) vzele v roke pero in podpisale uradni akt. V sezoni 2014/15 bosta kriški klub in društvo iz devinsko-nabrežinske občine (sedež imajo v Vižovljah) sestavila skupne ekipe v treh mladinskih kategorijah. Ekipa mladincev, ki bo nastopila v deželnem prvenstvu, bo igrala pod imenom Vesna na igrišču v Križu. »Tako se bodo lahko najboljši mladinci potegovali za mesto v članski ekipi v elitni ligi,« je poudaril predsednik Sistiane Disnan, ki je pred tem ugotavljal, »kako so končno dozoreli časi tudi za sodelovanje med slovenskimi in italijanskimi društvi. Vsi skupaj moramo stremeti po kakovosti in dobri vzgoji otrok,« je dodal Disnan. Njegovo razmišljanje je podprl in utemeljil Vidoni, ki si želi, »da bi sodelovanje v prihodnje nadgradili in da bi na zahodnem Krasu ustvarili pomembno nogometno šolo, ki bi imela veliko težko ne samo na pokrajinski, ampak tudi na deželni ravni.«

Naraščajniki bodo igrali z dresi Sistiane v zahtevnem deželnem prvenstvu. Rumeno-modre drese kluba iz Vižovelj bodo oblekli tudi najmlajši, ki pa bodo nastopili v po-

krajinskem prvenstvu. »Ciljamo, da se bomo kmalu vrnili na deželno raven,« je napovedal Disnan. V mlajših netekmovalnih kategorijah (začetniki, cicibani, mali prijatelji), v katerih lestvica ni predvidena, bosta kluba delovala avtonomno. Ekipe bodo tako nastopale s imeni Vesna oziroma Sistiana.

Sodelovanje so pozdravili predstavniki javnih in športnih ustanov (Igor Dolenc za Pokrajino Trst, Andrej Cunja za Občino Devin Nabrežina, Mario Adamič za pokrajinsko FIGC, predsednik ZSSDI Ivan Peterlin se je oglašil pismeno, ker je bil na občnem zboru SZ Bor).

Oba predsednika sta pred podpisom pogodbe razkrila še imena trenerjev, ki bodo vodili mladinske ekipe. Mladince bo treniral Giorgio Toffoli, ki je v Križu že vodil mladince tri sezone (leta 2004 je z mladinsko ekipo San Luigija zmagal celo na državni ravni). Naraščajnike bo vodila slovenska dvojica Mario Germani (doma iz Sesljana) in Alessandro Antonic (doma iz Cerovelj), najmlajše pa Giuseppe Distaso. Začetnike Vesne (9:9) bo v novi sezoni treniral Sežančan Nace Kosmač, cicibane Dario Bencic in Stefano Maganja, ki bo treniral tudi male prijatelje. Pri Sistiani bo trener začetnikov Davide Balducci, cicibanov Fulvio Caputo in Alessandro Antonic, malih prijateljev pa Paolo Zaccagnina. (jng)

DZP doo-PRAE srl 2013 © Vse pravice pridržane

KOŠARKA - Finale A1 Po 18 letih »scudetto« Milanu EA7

MILAN - Po 18 letih je milanski košarkarski prvotigaš EA7 osvojil 26. »scudetto«. Milančani so bili v sedmi tekmi finala A1-lige boljši od Siene. Končni izid je bil 74:64. Za Milančane je največ točk dosegel Alessandro Gentile (18). Prav pred 18 leti (28. maja 1996) je na istem parketu z Milanom osvojil naslov državnega prvaka njegov oče Nando. Za Sieno je prvi poraz v finalu za državni naslov. Milano pa je v zadnjih 18 letih izgubil vse štiri finale serije.

Slovo druge nosilke

WIMBLEDON - Kitajka Li Na se je poslovila od travnatih igrišč v Wimbledonu. Drugo nosilko letošnjega tretjega turnirja za grand slam je po dveh urah in 19 minutah premagala Čehinja Barbora Záhlovova Strycova s 7:6 (5) in 7:6 (5).

Španec iz najboljše pozicije

ASSEN - Španec Aleix Espargaro (Yamaha) bo današnje veliko nagrado Nizozemske v motociklizmu začel s prvega startnega mesta v kraljevskem razredu motoGP. V kvalifikacijah je bil drugi njegov rojak Marc Marquez (Honda). Španec Esteve Rabat (Kalex) bo začel s prvega startnega mesta v razredu moto2, v katerem tudi vodi v skupnem seštevku. V kategoriji moto3 je bil najhitrejši Avstralec Jack Miller (KTM).

Wigginsa ne bo na Touru

LONDON - Nekdanji zmagovalec kolesarske dirke po Franciji Bradley Wiggins letos ne bo dirkal na sloviti francoski pentliji. Dirka po Franciji se bo začela 5. julija s prologom v Leedsu, preizkušnja pa se bo po 21 etapah sklenila 27. julija v Parizu. SLOVO - Norveški kolesar Thor Hushovd bo po septembrskem svetovnem prvenstvu končal poklicno pot.

ROKOMET - Žreb skupin lige prvakov: skupina C: Veszprem, Celje Pivovarna Laško, Čehovski medvedi, Rhein-Neckar Löwen, Vardar Skopje, Montpellier.

ODBOJKA - Žreb lige prvakov, moški: skupina C: ACH Volley, Asseco Resovia Rzeszow, Berlin Recycling Volley in Budvanska Riviera. Evropska liga: Slovenija - Turčija 3:0.

ORIENTACIJSKI TEK

EP: De Luisa v ozadju

Orientacijski tekač SZ Gaja Andraž De Luisa, ki v Makedoniji nastopa na mladinskem evropskem prvenstvu v starostni kategoriji U18, je včerajšnje preizkušnjo na srednji progi končal v času 1.32:55 in se je uvrstil v spodnji del lestvice. S časom 46:32 je zmagal Finec Olli Ojanaho. Italijan Riccardo Scalet je bil 7.

REFORMA SENATA - Za voljeni senat se zdaj zavzema 36 senatorjev

Število »oporečnikov« v vladni koaliciji se večja

Premier Renzi nejevoljen na tiste, ki odpirajo že zaključene razprave

RIM - Reforma senata buri duhove italijanske politike in še zlasti vladne koalicije. Včeraj je naraslo na 36 število podpisnikov popravka demokratskega senatorja Vannina Chitija k zakonskemu osnutku ministrice za reforme Marie Elene Boschi, ki se zavzema za to, da bi tudi v bodoče člane senata volili. K podpisnikom se je namreč včeraj pridružil senator Ljudskega gibanja Tito Di Maggio, tako da je zdaj »oporečnikov« iz vrst vladne koalicije 19. To pa je že takšno število, da vladna večina ni več v stanju sama odobriti reforme, medtem ko postajajo odločilni glasovi stranke Naprej Italija in Severne lige, ki reformo načeloma podpirata.

Da je zadeva postala s političnega vidika delikatna, je včeraj potrdil sam predsednik senata Pietro Grasso. »Smo na robu,« je dejal. Poudaril je, da je bilo besedilo že deležno pomembnih popravkov, in pristavil, da gotovo ga bo mogoče še izboljšati. Sam bi rad videl, da bi novi senat imel več pristojnosti od trenutno predvidenih, kar pa nasprotuje dogovoru med vladno večino ter stranko Naprej Italija in Severno ligo.

Nejevoljen pa je predvsem premier Matteo Renzi. Včeraj je ob robu evropskega vrha v Bruslju obžaloval, da se takšne stvari dogajajo, vsakokrat ko se nahaja »v tujini.« »Res je presenetljivo, da del Demokratske stranke, pa čeprav izrazito manjšinski, čuti potrebo, da na novo odpira razpravo o reformah, ki je bila že zaključena,« je dejal. »Takšnega ravnanja ni treba komentirati, saj se samo od sebe,« je pristavil.

Zaradi novih zapletov se bo postopek sprejemanja reforme nekoliko upočasnil. O zakonskem osnutku Boschije-

Skupina »oporečnikov« z Vanninom Chitijem (na sredi)

ANSA

ve bodo v komisiji za ustavna vprašanja začeli glasovati v ponedeljek, kot je bilo prvotno predvideno, a glasovanja v zbornici se bodo predvidoma pričela 7. in ne 3. julija, kot so načrtovali. To tudi zato, ker bodo senatorji stranke Naprej Italija o za devet razpravljali v četrtek dopoldne. Tudi med njimi se krepijo vrste »oporečnikov«, tako da bo na zasedanju nastopil sam Silvio Berlusconi.

Razpoke so tolikšne, da se tudi Gibanje petih zvezd zdaj skuša vplesti v igro. Grillovi privrženci so po porazu na evropskih volitvah spremenili strategijo. Zdaj se ne držijo več sami zase za vsako ceno, ampak iščejo možnosti soočanja z drugimi silami. Tako so se minulo sredo srečali z Demokratsko stranko, da bi se z njo pogovorili o volilni reformi.

V milanski Scali zaradi stavke odpovedal predstavo

MILAN - Milanska Scala je zaradi stavke dela uslužbencev odpovedala sinočno uprizoritev Mozartove opere *Così fan tutte*. Del zaposlenih protestira zaradi novih pravil v primeru izostanka z dela zaradi bolezni, ki jih je uvedla italijanska vlada. Še eno stavko načrtujejo za prihodnji petek, 4. julija.

Del zaposlenih v operni hiši je prekinilo delo kljub posredovanju milanskega župana in predsednika Fundacije Scala Giuliana Pisapie. Ne strinjajo se namreč z znižanjem plače za prvih deset dni bolniške odsotnosti. Za bolne delavce bi to pomenilo, da bi lahko izgubili tudi do 50 odstotkov plače, so pojasnili predstavniki zaposlenih.

Če se ne bodo uspeli dogovoriti, sindikati napovedujejo protest 7. decembra, ko Scala načrtuje odprtje nove sezone z uprizoritvijo Beethovenove opere *Fidelio*. Septembra bo sicer vodenje tega svetovno priznanega opernega gledališča prevzel avstrijski menedžer Alexander Pereira.

VATIKAN - Zdaj tvega aretacijo

Zaradi zlorab otrok izključen nekdanji nuncij Wesolowski

VATIKAN - Cerkevno sodišče je včeraj v Vatikanu nekdanjega papeškega odposlanca v Dominikanski republiki Jozefa Wesolowskega spoznalo za krivega spolnih zlorab otrok in ga izključilo iz duhovniškega poklica, so sporočili iz Vatikana.

Nekdanjega nuncija Wesolowskega je papež Frančišek zaradi obtožb, da je spolno zlorabil več otrok iz barakarskih naselij v Santo Domingu, avgusta lani poklical v Vatikan. Za krivega ga je včeraj spoznala kongregacija za doktrino vere, ki odloča v skladu s kanonskim pravom. 65-letni poljski nadškof ima sedaj dva meseca časa, da se na odločitev kongregacije pritoži. Takoj, ko bo sodba pravnomočna, pa bo lahko proti njemu stekel redni kazenski postopek pred vatikanskimi sodišči.

Sveti sedež je tokrat prvič kakega nuncija zaradi spolnih zlorab izključil iz duhovniškega stanu.

JOZEF WESOLOWSKI

Wesolowskemu grozi aretacija, potem ko se je lahko doslej relativno prosto gibal. Vatikanski tiskovni predstavnik Federico Lombardi je namreč sporočil, da bodo sedaj že nekdanjemu kleriku odvzeli svobodo gibanja.

Proti poljskemu nadškofu, ki naj bi zlorabil sedem otrok, so preiskavo odprli tudi v Dominikanski republiki.

Papež Frančišek »utrujen«

Papež je zadnji hip odpovedal svoj obisk rimske bolnišnice Gemelli, ki je bil napovedan za včeraj popoldne. Iz Vatikana so sporočili, da se papež ne počuti dobro. Namesto njega je bolnišnico obiskal milanski nadškof Angelo Scola, ki je prebral vnaprej pripravljen Frančiškov govor.

Papež je v zadnjih časih že nekajkrat moral odpovedati sprejete obveznosti zaradi zdravstvenih težav. Včeraj so sporočili, da julija ne bo prirejal tradicionalnih srednjih splošnih advenc. Pojasnili so, da je »utrujen«. Sicer pa je znano, da Bergoglio od svojega 21. leta živi z enimi pljuči, saj so druga morali po hudi pljučnici kirurško odstraniti.

ITALIJANSKO DOGAJANJE V ZRCALU TUJIH MEDIJEV

El País izpostavlja Prandellijevo eleganco, The Wall Street Journal pa beleži Armanijeve kritike na račun Renzijevega oblačenja

SERGIJ PREMUR

Te dni so se glede Italije mediji po svetu razpisali predvsem o izpadu »azurro« iz brazilskega nogometnega »mundiala«. Kot sem že nekajkrat zapisal, se ne spoznam na nogomet in zato ne bom povzel ocen žalostnega nastopa Balotellija in tovarišev, bom pa vseeno navedel pisanje španskega *El País*, ki je posvetil poseben dopis trenerju italijanske reprezentance z zgovornim naslovom »La dignidad de Prandelli«, to se pravi Prandellijevo dostojanstvo.

»Eleganten do zadnjega, trener zapušča položaj, ker se počuti, kot da bi kradel denar italijanskih davkoplačevalcev,« ugotavlja dnevnik iz Madrida. »Nismo najboljši, lahko pa bomo premagali najboljši,« je trener napovedal pred začetkom prvenstva, Italija pa ni samo bila poražena, ampak ni niti igrala prepričljivo. In Prandelli, ki bi mu sicer pogodba zapadla leta 2016, je neoprekljivo odstopil, poroča *El País*, ker se ima za odgovornega za očitno pomankljivo strategijo in taktiko, ki sta privedli do izpada. Priznati mu je treba, da je prevzemanje osebne odgovornosti v Italiji neobičajno, vsaj ne v tistem delu Italije, ki ga bolje poznam - v politiki, kjer bi se marsikdo lahko zgledoval po trenerju, ki je »eleganten do zadnjega«, kot mu priznava *El País*.

Ostanimo kar pri vprašanju elegancije: *The Wall Street Journal* piše, da

je na nedavnih evropskih volitvah pomemben del italijanskih volitev glasoval za Renzija, vendar ga ne podpira italijanski »vrhunski modni guru« Gorgio Armani. Na milanskem modnem tednu je namreč pozval Renzija, ki velikokrat nastopa brez kravate kot izraz svojega izziva proti uveljavljenemu establishmentu, naj opusti svoj preveč »casual style«, začeni od vseprisotne bele srajce. V Italiji je garderoba žensk v politiki velikokrat predmet komentarjev, ugotavlja *WSJ*, ni pa pripomnil na račun oblačil moških politikov, kot v primeru Armanijevih kritik Renziju. Ugledni italijanski modni ustvarjalec je tako svetoval Renziju, naj se zgleduje po Obami, ki ga italijanski premier občuduje, kot je sam večkrat priznal. »Tudi Mr. Obama nosi srajce, vendar s kravato, ki mu daje sexy pridih,« je dejal Armani. Glede Renzijevih oblačil, newyorški finančni dnevnik omenja tudi znameniti in sporni televizijski nastop v črnem usnjenem jopiču. Armani svetuje Renziju, naj se oblači bolj resno, ker ni več mladostnik, pa tudi, ker se je očitno zredil.

Newyorški *The Wall Street Journal* pa poroča tudi o problemih, s katerimi se mora spopadati Renzi, ki so resnejši od debeljenja. Še posebej resno je vprašanje priseljevanja oz. beguncev, ki se po morju prebijajo do Italije. Italijanski pre-

mier zahteva, naj se s problemom spopada celotna skupnost 28 držav Evropske unije, predvsem pa naj vsi prispevajo k pomorski reševalni operaciji Mare Nostrum. Od začetka leta je na italijanske obale prispelo že 52 tisoč beguncev, pred koncem leta jih bo gotovo več kot v rekordnem letu 2011, ko so jih zabeležili 62 tisoč. Od lanskega oktobra, ko se je začela sredozemska operacija, je italijanska mornarica že rešila 45 tisoč ljudi, ki jim je drugače grozilo, da bodo utonili, sicer pa so zabeležili že na stotine utopljenec. Za reševanje na morju je Italija doslej namenila več kot 9 milijonov evrov, kar je več od vseh sredstev, s katerimi razpolaga evropska agencija Frontex za vsa mejna območja 28 članic EU. »Evropa se ne more ponášati kot civilizirana celina, če se obrne stran od trupel utopljenec, ki plavajo po Sredozemlju,« je dramatično dejal Renzi na evropskem vrhu, kjer pa zavračajo možnost, da bi Frontex prevzel pomorsko reševanje beguncev. Vsekakor je pomenljiv podatek, ki ga navaja newyorški časopis: Italija je šele na petem mestu med državami EU, ki sprejemajo begunce, saj je največkrat le prehodna točka za tiste, ki so namenjeni v države evropskega severa - predvsem v Švedsko in Nemčijo.

Nedavno ostro obsodbo mafije, ki jo je izrekel papež Frančišek v Kalabri-

ji, je zabeležil celo ugledni *The New Yorker*, ki se ukvarja predvsem z vprašanji kulture. Očitno tudi Frančiškovo izobčenje mafijcev izstopa iz verskega vsakdana in spada med pomembnejše svetovno kulturno dogajanje, saj je mafija pravzaprav pojav svetovnih razsežnosti. Newyorški tednik piše, da je med obiskom v Kalabriji, kjer deluje krajevna mafijska varianta n'drangeta, papež presenetljivo naznanil, da so mafijci izobčeni. Cerkev je vedno obsojala kriminalne združbe, doslej pa se še nikoli opredelila tako jasno kot Frančišek, ugotavlja *New Yorker*. Dosedanja nejasnost je omogočila, da si je mafija, v svoji dolgi zgodovini, prisvojila katoliške simbole, kar jo je opravičevalo v očeh ljudi predvsem na jugu Italije, kjer je simbolna religioznost še močno zasidrana. V 40. letih prejšnjega stoletja je rimska Cerkev izobčila komuniste, podobnega izobčenja pa niso nikoli bili deležni mafijci, ugotavlja newyorška revija, in mafijska zaprisega pred podobami svetnikov ni še bila obsojena kot bogokletna. »Sedaj je končno jasno: n'drangheta časti zlo in prezira skupno dobro, kot je dejal papež Frančišek. Mafijci so zato izobčeni.«

Internetni *Oye! Times* iz Toronta objavlja reportažo o Trstu, in sicer s posebnega zornega kota dolgoletnega bivanja Jamesa Joyceja v njem. Dopisnik izhaja iz dejstva, da je meja s Slovenijo

samo nekaj kilometrov daleč od središča, da se na cestah sliši tako »buon giorno« kot »dober dan« in da je v telefonskem imeniku veliko priimkov, kot sta Gravnik in Decic. Mimogrede: preveril sem, da tako v papirnatem imeniku kot v elektronskem ni niti enega Gravnika in Decica. Nekoliko površen je tudi krajši zgodovinski prikaz mesta: res je, da je Trst uradno italijanski od leta 1954 in da je prej bilo glavno pristanišče avstro-ogrskega cesarstva, res je tudi, da je po drugi svetovni vojni okolica v glavnem pripadla Jugoslaviji, netočno je omenjanje povojne vojaške okupacije, preden je mesto postalo neodvisno pod okriljem Združenih narodov. A to so podrobnosti; bistvena je ugotovitev, da je Trst »ambiguos«, dvoumen - delno slovenski, delno italijanski, delno avstrijski. Avstroogrska prisotnost je očitna, čim izstopimo z železniške postaje, ugotavlja dopisnik, ker je poslopje postaje »očitno cesarsko«, na trgu pa stoji spomenik cesarici Elizabeti. Daljši in poglobljen opis Joycejevega Trsta se konča z ugotovitvijo, ki se mi zdi pomenljiva: »Po mnenju pisatelja Anthonyja Burgessa, v članku v New York Timesu iz leta 1982, Ulysses lahko zadeva Irsko, vendar le burni in svetovljanski Trst je lahko dal Joyceju spodbudo za začetek pisanja.« Burni in svetovljanski Trst ..., ki ga žal že dolgo ni več.

EVROPSKI VRH - Proti sta glasovala le britanski premier Cameron in madžarski premier Orban

Evropski voditelji za predsednika komisije predlagajo Junckerja

Luksemburžana bo na čelo komisije Evropski parlament predvidoma potrdil 16. julija

BRUSELJ - Voditelji članic EU so včeraj v Bruslju za predsednika Evropske komisije predlagali Luksemburžana Jean-Clauda Junckerja. "Odločitev je sprejeta. Evropski svet predlaga Jean-Clauda Junckerja za naslednjega predsednika Evropske komisije," je tvitnil predsednik Evropskega sveta Herman Van Rompuy.

Na zahtevo predsednika britanske vlade Davida Camerona so voditelji o Junckerju glasovali. Proti sta bili Velika Britanija in Madžarska. Po pravilih sicer kandidat potrebuje kvalificirano večino voditeljev, a ti običajno odločitve o vodilnih položajih sprejemajo s soglasjem.

Cameron je kandidaturu Junckerja po navedbah britanskih medijev pospremil z besedami, da je to žalosten trenutek za Evropo in da je razočaran nad napačno odločitvijo, češ da je to zelo resna napaka, ki bo Britance potisnila bližje k izhodu iz EU. Po njegovi oceni pomeni grožnjo za spodbujanje položaja nacionalnih vlad.

Madžarski premier Viktor Orban pa je svoj glas proti pred vrhom pojasnil z besedami, da gre za načelno odločitev, ker nasprotuje federalističnim spremembam pogodbe, a izpostavil, da si bo kljub temu prizadeval za dobro sodelovanje z Junckerjem, ki ga je opisal kot razumnega in mirnega človeka.

Juncker je na Twitterju dejal, da je "ponosen in počaščen" zaradi imenovanja.

Jean-Claude Juncker ANSA

Juncker za izvolitev na položaj potrebuje še absolutno večino v Evropskem parlamentu, ki bo o tem predvidoma glasoval 16. julija. Na isti dan naj bi bil v Bruslju izredni vrh unije, na katerem bodo odločili še o drugih vodilnih položajih v uniji.

Luksemburžan lahko v parlamentu pričakuje pozitiven rezultat, saj sta mu največji politični skupini, desnosredinska Evropska ljudska stranka (EPP) in evropski socialdemokrati (S&D) že izrekli podporo. Obe skupaj imata dovolj glasov za njegovo izvolitev.

Vrh je včeraj tudi potrdil strateški načrt prednostnih nalog unije v prihodnjih petih letih, ki naj bi ga uresni-

čeval Juncker. To so rast, delovna mesta in konkurenčnost, zaščita državljanov, energetska unija, unija svobode, pravice in varnosti ter krepitev vloge unije v svetu.

Predsednik EPP Joseph Daul je ocenil, da je vrh ravnal pravilno, ko je upošteval demokratični izid majskih evropskih volitev in imenoval Junckerja, kandidata EPP, zmagovalne evropske politične skupine. Prepričan je, da bo potrjen tudi v Evropskem parlamentu. Predsednik EPP v Evropskem parlamentu Manfred Weber pa je ocenil, da je bil "slišni glas evropskih državljanov", so sporočili iz EPP.

Začasni predsednik Evropskega parlamenta Gianni Pittella je prav tako ocenil, da so voditelji spoštovali demokratično voljo evropskih državljanov na evropskih volitvah. Še nikoli prej izveden volilni proces pa pomeni zgodovinsko prelomno točko za EU. "Žoga je sedaj trdno na igrišču Evropskega parlamenta, in našo nalogo bomo izvedli hitro, transparentno in demokratično," je dejal.

Vodja glavne opozicijske stranke v Veliki Britaniji, vodja laburistov Ed Miliband pa je ocenil, da pomeni izid glasovanja popolno ponižanje za Camerona, saj kaže na to, da ni uspel ustvariti zaveznitva znotraj EU - ne samo v tem primeru, ampak na splošno. Namesto da je gradil zaveznitva, jih je "požgal", saj so

Evropejci mislili, da je deloval samo v interesu evroskeptikov. Zato je v britanskem nacionalnem interesu, da na podlagi te odločitve ni bil uspešen. Izpostavlja pa potrebo po evropski strategiji, ki gradi širša zaveznitva v nacionalnem interesu, je dejal za Sky News.

Renzi: Imamo zagotovila glede politike rasti

Italijanski premier Matteo Renzi je ob koncu vrha potrdil, da je podprl Junckerja, a pojasnil je, da je to naredil šele potem, ko so bile tudi na zahtevo Italije sprejete programske smernice za prihodnje petletje s poudarkom na politiki rasti. Evropski voditelji so se dogovorili, da država, ki bo izvajala potrebne reforme, bo imela pravico do »elastičnega« sploštanja evropskih pravil.

Premier je ob tem zanikal, da bi kdoli predlagal Enrica Letto za predsednika Evropske komisije. »To ne bi moglo priti v poštev preprosto zato, ker Italija že predseduje eni izmed treh temeljnih evropskih ustanov,« je pojasnil premier, nanašajoč se na Maria Draghija, ki je na čelu Evropske centralne banke. Potrdil pa je, da se Italija zaveza za to, da bi njena zunanja ministrica Federica Mogherini postala visoka predstavnica EU za zunanje zadeve in varnostno politiko.

ZDA nad Bagdad poslale oborožena brezpilotna letala

WASHINGTON - Ameriška vojska je z namenom zaščite svojih vojakov in diplomatov nad iraško prestolnico Bagdad v zadnjih 48 urah poslala nekaj oboroženih brezpilotnih letal.

ZDA so v zadnjih dneh v Irak napotile 180 vojaških svetovalcev z namenom pomagati iraški vladi v boju proti sunitiskim skrajnežem, ki so zavzeli dele severno in zahodno od Bagdada. Sedaj pa so ameriške oblasti tja poslale še oborožena brezpilotna letala. Teh ne nameravajo uporabiti v boju proti sunitiskim skrajnežem, za kar bi potrebovali odobritev ameriškega predsednika Baracka Obame, temveč so letala tam preventivno, da zaščitijo Američane v Bagdadu, če bi to bilo potrebno. Brezpilotna letala so sicer samo dodatek drugim ameriškim letalom, ki dnevno opravijo kakih 30 do 35 nadzornih preletov.

Ameriški pogajalec vrgel puško v koruzo

WASHINGTON - Ameriški pogajalec za mir na Bližnjem vzhodu Martin Indyk je včeraj odnehal od prizadevanj za pomiritev Izraelcev in Palestincev. Državni sekretar ZDA John Kerry je izkušnega diplomata na položaj imenoval pred manj kot letom dni, vendar pa tudi ta zadnja v vrsti prizadevanj ZDA niso rodila sadov. Indyk se vrača na staro delovno mesto analitika pri liberalnem think tanku Brookings, Kerry pa je včeraj kljub vsem nasprotnim dokazom za trjeval, da mirovni proces, v katerem je Indyk igral ključno vlogo, še ni mrtev.

Severna Koreja izstrelila novo vodeno raketo

PJONGJANG - Severna Koreja je poskusno izstrelila novo vodeno raketo. Izstrelitev taktične rakete, ki naj bi bila izjemno napredna, je spremljal severnokorejski voditelj Kim Yong Un. KCNA ne navaja točnega časa dogodka, najverjetneje pa naj bi sovpadal z izstrelitvijo treh raket kratkega dosega v Japonsko morje v četrtek. Severna Koreja naj doslej še ne bi imela tovrstne rakete, glede na analizo nedavnih propagandnih posnetkov pa naj bi najverjetneje kupila različico ruske manevrirne rakete KH 35. ZDA še preučujejo tehnične lastnosti izstrelka, na podlagi česar bi lahko določile stopnjo nevarnosti, je sporočil State Department.

EVROPSKI VRH - Podpis sporazumov o krepitvi vezi z Ukrajino, Moldavijo in Gruzijo

Evropska unija krepi vezi z Ukrajino, ruski predsednik Putin svari pred posledicami

BRUSELJ/MOSKVA - Voditelji EU so v Bruslju podpisali sporazum o krepitvi političnih in gospodarskih vezi z Ukrajino. Ob tem so Rusiji postavili ultimatum, da mora do ponedeljka konkretno ukrepati za umiritev razmer, sicer so ji zapretili z novimi sankcijami. Moskva je po podpisu sporazumov posvarila pred resnimi posledicami.

"Ta podpis je točka prihoda po dveh desetletjih krepitve naših odnosov. Obenem je to točka začetka najambicioznejšega zunanjega odnosa, ki ga je kdaj razvila EU. Ti sporazumi niso končna postaja našega sodelovanja," je po podpisu sporazumov o krepitvi vezi z Ukrajino, Moldavijo in Gruzijo poudaril predsednik Evropskega sveta Herman Van Rompuy.

"To niso kateri koli sporazumi, to je mejnik v naših odnosih," je še izpostavil Van Rompuy pred podpisom gospodarskega dela pridružitvenega sporazuma z Ukrajino ter pridružitvenih sporazumov z Moldavijo in Gruzijo.

Vsi trije voditelji, ukrajinski predsednik Petro Porošenko, gruzijski premier Irakli Garibašvili in moldavski premier Iurie Leanca so ob "zgodovinskem" podpisu sporazumov izpostavili cilj, da njihove države nekoč postanejo članice evropske družine.

"Kakšen dan! To je najpomembnejši dan za mojo državo po neodvisnosti ... Ta podpis kaže, kako dramatično se lahko stvari spremenijo v zelo kratkem času," je poudaril Porošenko. Dodal je, da je Ukrajina k temu podpisu korakala sedem let po trnovi poti.

Ukrajinski predsednik je še izpostavil, da je Ukrajina v minulih mesecih plačala visoko ceno za ambicijo, da postane del Evrope, ki pa se je splačala, saj je bila na kocki prihodnost države. "Naj

Petro Porošenko med Josem Manuelom Barrosum in Hermanom Van Rompuyjem

živi Ukrajina! Naj živi Evropa!" je sklenil.

"To je zgodovinski dan za vse tri države in za EU," pa je poudaril predsednik Evropske komisije Jose Manuel Barroso. Ob tem je trojico opozoril pred iluzijami, da bo naloga lahka, in izpostavil pomen nacionalnega konsenza, ki ga ne more nadomestiti noben sporazum.

Rusija je po podpisu sporazumov posvarila pred resnimi posledicami. "Posledice podpisa s strani Ukrajine in Moldavije bodo gotovo resne," je opozoril namestnik ruskega zunanjega ministra Grigorij Karasin. Ob tem je dodal, da je "podpis tako resnega dokumenta seveda suverena pravica katerekoli države".

"Protiustavni udar v Kijevu, poskus vsiljevanja umetne izbire med Evropo in Rusijo sta potisnila družbo v razdor, v bolečo notranjo konfrontacijo," pa je v Moskvi izjavil predsednik Vladimir Putin. Njegov tiskovni predstavnik je dejal, da se bo Rusija odzvala, če bo sporazum ško-

doval njenim gospodarskim interesom. "Sprejeli bomo vse potrebne ukrepe za zaščito našega gospodarstva," je izjavil Dmitrij Peskov.

Je pa vrh EU Rusiji postavil ultimatum, da mora do ponedeljka konkretno ukrepati za umiritev razmer, sicer je zapretil z novimi sankcijami. EU od Rusije do ponedeljka pričakuje dogovor o prekinitvi ognja in učinkovitem nadzoru meje, vrnitev mejnih prehodov Izvarino, Dolžanskij in Krasnopartizansk ukrajinskim oblastem, izpustitev talcev, vključno z vsemi opazovalci Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse), ter začetek pogajanj o izvedbi mirovnega načrta ukrajinskega predsednika Porošenka.

Voditelji so prvotni osnutek sklepov občutno zaostrili po pogovoru z ukrajinskim predsednikom Porošenkom, ki jim je poročal o razmerah v Ukrajini.

Porošenko naj bi ob vrnitvi v Ukrajino za 72 ur podaljšal premirje na vzhodu

Ukrajine, ki se je iztekel včeraj. Ukrajinski predsednik te novice včeraj sicer ni potrdil, dejal je, da se bo ob vrnitvi domov o tem posvetoval z nacionalnim varnostnim svetom.

Z vzhoda Ukrajine so sicer tudi včeraj poročali o spopadih med proruskimi separatisti in ukrajinsko vojsko. V bližini Slavjanska je vojska po navedbah notranjega ministrstva uničila oklepno vozilo separatistov, ti pa so v Donecku po večurnih spopadih zavzele postojanko nacionalne garde. Več vojakov je bilo ranjenih.

So pa proruski skrajneži izpustili štiri opazovalce Ovseja, ki so jih ugrabili konec maja. Opazovalci Ovseja so bili ponoči pripeljani v hotel v Donecku, so sporočili skrajneži. Kot je potrdil samooklicani premier doneške regije Aleksander Borodaj, za njihovo izpustitev niso bili postavljeni nobeni pogoji. Dodal je, da gre za Danca, Turka in Švicarja ter domnevno estonskega državljan. V rokah proruskih skrajnežev je še ena skupina opazovalcev, ki so jih prav tako ugrabili konec maja.

Predsedujoči Ovseju, švicarski predsednik Didier Burkhalter je pozdravil izpustitev štirih opazovalcev organizacije, hkrati pa je zahteval izpustitev preostalih štirih opazovalcev, ki jih še vedno zadržujejo separatisti v Lugansku.

Združeni narodi so medtem sporočili, da je pred spopadi iz Ukrajine v Rusijo pobegnilo 110.000 ljudi, več kot 54.000 pa je notranje razseljenih. Od 110.000 beguncev, ki so se zatekli v Rusijo, jih je le 9500 zaprosilo za azil. Večina si jih po podatkih UNHCR poskuša urediti drugačen status, ker se bojijo zapletov, povezanih s prošnjami za azil, ali povračilnih ukrepov, če se bodo vrnili v Ukrajino. (STA)

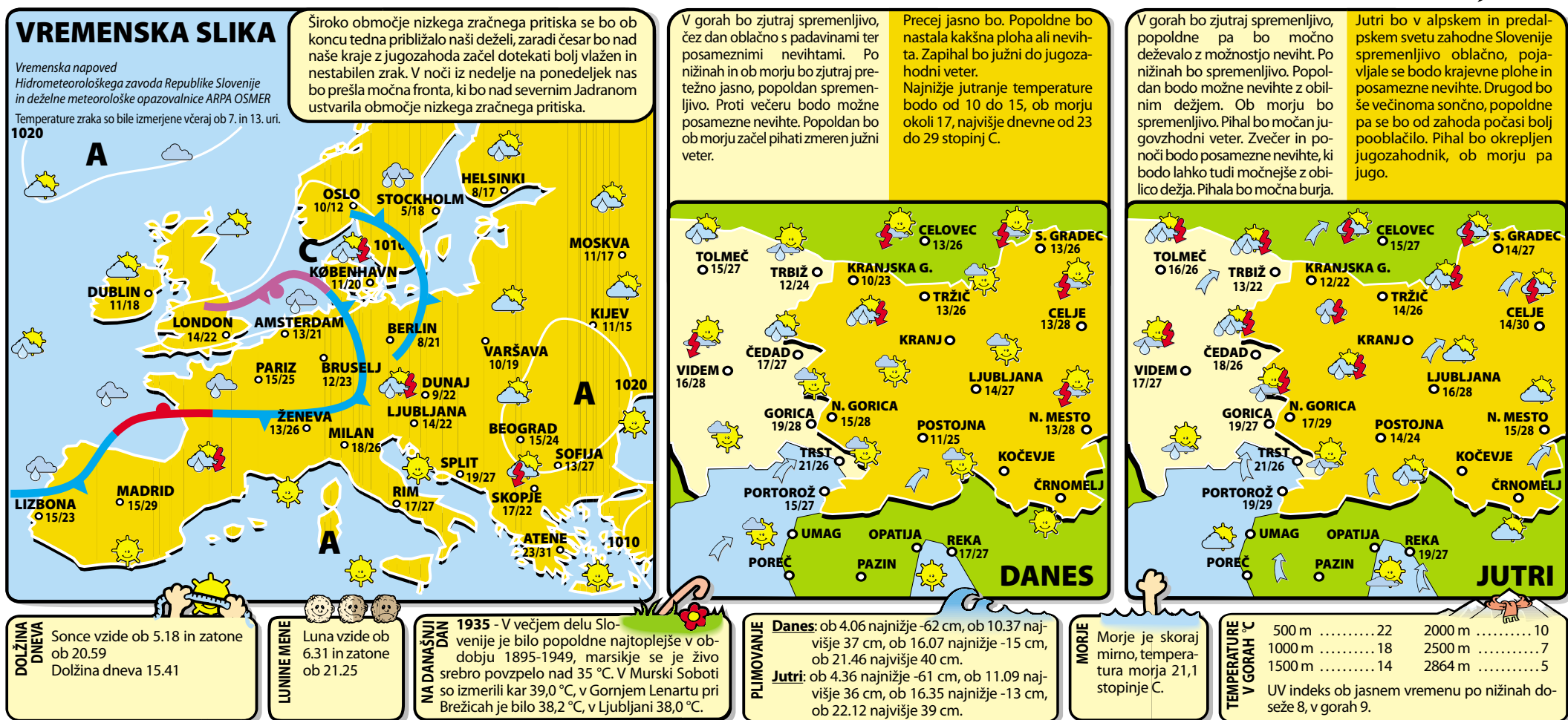
ZLATO
(999,99%) za kg
31.060,65 +47,10

SOD NAFTE
(159 litrov)
113,22 \$ +0,01

EVRO
1,3620 \$ +0,10

EVROPSKA CENTRALNA BANKA 27. junija 2014

valute	evro (povprečni tečaj)	
	27. 6.	26. 6.
ameriški dolar	1,3620	1,3606
japonski jen	138,09	138,49
bolgarski lev	1,9558	1,9558
češka krona	27,459	27,447
danska krona	7,4571	7,4559
švedska krona	9,1962	9,1841
švicarski frank	1,2162	1,2164
norveška krona	8,3680	8,3565
hrvaška kuna	7,5730	7,5728
ruski rubel	45,8969	45,8775
turška lira	2,8944	2,9000
avstralski dolar	1,4460	1,4460
brasiljski real	2,9905	3,0112
kanadski dolar	1,4556	1,4577
kitajski juan	8,4689	8,4696
mehiški peso	17,7087	17,7164
južnoafriški rand	14,4394	14,4987

Ceneni polnilca za računalnik ubil žensko

SYDNEY - Avstralske oblasti so med preiskavo smrti 28-letne ženske, ki jo je ubila električna, ko je imela na glavi slušalke, vklopljene v prenosni računalnik, v trgovinah v Sydneyju zasegle polnilce USB, ki niso ustrezali veljavnim standardom. Sheryl Adeguer, mater dveh otrok, so našli mrtvo na njenem domu z opeklinami na ušesih in prsih. Po poročanju tamkajšnjih medijev naj bi jo stresla električna iz polnilca USB, s katerim se je polnil njen prenosni računalnik. Polnilca, kakršne se običajno uporablja za polnjenje tablic in mobilnih telefonov, ni bil skladen z avstralskimi standardi. Sydneyjskega trgovca, ki je prodajal cenene polnilce, je zaslila policija in morda ga čaka pregon. (STA)

Nemško sodišče starejšemu kadilcu naložilo izselitev

DÜSSELDORF - Nemško okrajno sodišče je razsodilo, da se mora upokojenec, ki je strasten kadilec, izseliti iz svojega stanovanja, v katerem je prebival 40 let, potem ko so se sosedje pritožili zaradi cigaretne dima na skupnem hodniku. Friedrich Adolfs mora svoje stanovanje v Düsseldorfu izprazniti do konca leta. Okrajno sodišče je dejalo, da samo kajenje podnarnika ni zadostna podlaga za izselitev. V prid stanovalcem bloka pa je odločilo zato, ker Adolfs ni poskušal preprečiti uhanja cigaretne dima na skupni hodnik. Na to ga je večkrat opozorila tudi njegova najemodajalka. (STA)

BiH - Kip atentatorja na avstroogrskega prestolonaslednika V vzhodnem Sarajevu odkrili spomenik Gavrilu Principu

SARAJEVO - V novozgrajenem parku v vzhodnem Sarajevu so včeraj v luči stote obletnice začetka prve svetovne vojne odkrili spomenik Gavrilu Principu, atentatorju na avstroogrskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. V Sarajevu bodo sicer obletnico slovesno obeležili danes, bosanski Srbi pa bodo pripravili ločeno slovesnost.

Tudi včerajšnjega odkritja dva metra visokega bronastega kipa so se udeležili le visoki predstavniki bosanskih Srbov - član predsedstva BiH Nebojša Radmanović, predsednik Republike srbske Milorad Dodik in vodja občine Vzhodno Novo Sarajevo Ljubiša Čosić, poroča beogradska tiskovna agencija Beta.

Radmanović je ob odkritju kipa poudaril, da je bil strel Gavrilu Principu prvi strel za svobodo. "Njegov strel je bil uvod v tisto, kar so nekateri Evropejci pripravljali leta, Srbi pa so iz te vojne izšli kot zmagovalci," je med drugim poudaril. Izpostavil je tudi, da bodo v Sarajevu danes stoletnico srbskega atentata obeležili brez predstavnikov Republike srbske, pri tem pa ga je zanimalo, "koga se oni spominjajo".

Namesto spravni slovesnosti se Republika srbska in Federacija BiH ločeno spominjata začetka prve svetovne vojne, sarajevski atentat pa obe entiteti tudi različno interpretirata. Za Srbe je Princip narodni junak, ki se je boril proti avstroogrski nadvladi v BiH, za druge terorist in kriminalca.

V Sarajevu bodo danes obletnico med drugim zaznamovali s koncertom dunajskih filharmonikov, ki se ga bo v množici gostov udeležil tudi avstrijski predsednik Heinz Fischer. Predstavniki bosanskih Srbov pa bodo svojo ločeno osrednjo slovesnost pripravili v Andrićgradu, ki ga je v bližini Višegrada uredil režiser Emir Kusturica. (STA)

Za člana predsedstva BiH Nebojša Radmanovića je bil strel Gavrilu Principu "prvi strel za svobodo"

ANSA

NEMČIJA - Konec leta 2015 se iztečejo avtorske pravice Hitlerjevo delo Moj boj bo tudi v bodoče prepovedano

BERLIN - Razpečevanje dela Moj boj (Mein Kampf) nacističnega vodje Adolfa Hitlerja bo v Nemčiji prepovedano tudi po izteku veljavnosti avtorskih pravic konec leta 2015, so se ta teden dogovorili ministri za pravosodje nemških zveznih dežel. Kot je po konferenci v nemškem Binzu pojasnil bavarski notranji minister Winfried Bausback, ima Nemčija posebno zgodovinsko odgovornost, ki jo je treba spoštovati. "Svetovna javnost natančno spremlja, kako obravnavamo to ljudomrzno pisanje," je dodal.

Prav zaradi tega so se z ministrskimi kolegi dogovorili, da bodo nekoč komentirano širjenje dela tudi po izteku veljavnosti avtorskih pravic 31. decembra 2015 prepredili. "Dosludno bomo izčrpal obstoječa sredstva kazenskega prava - to smo žrtvam holokavsta in njihovim svojcem tudi dolžni," je dodal Bausback.

Ministri so na srečanju izrazili prepričanje, da obstoječi pravni položaj zadostuje in da zato v primeru Hitlerjevega dela ne bo treba sprejeti posebnega zakona.

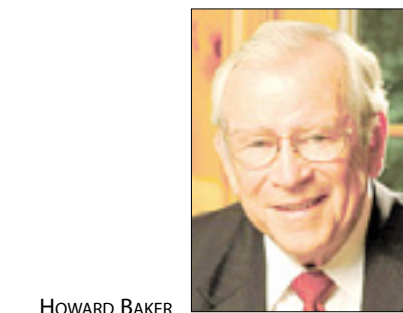
31. decembra 2015, dobrih 70 let po Hitlerjevi smrti, bodo prenehale veljati avtorske pravice za njegovo sporno delo. Bavarska, ki ima sedaj pravice zanj, se po omenjenem datumu pri prepovedanju tiskanja spornega dela v Nemčiji ne bo več mogla sklicevati na avtorske pravice.

Münchenski inštitut za zgodovino že leta dela na komentiranju izdaja Mojega boja, ki naj bi ga objavili po izteku veljavnosti avtorskih pravic. (STA)

ZDA - Politik, ki je znal sprejemati kompromise Umrli senator Baker, ključen v aferi Watergate

WASHINGTON - Američani so v četrtek ostali brez enega redkih politikov, ki je bil sposoben sklepati kompromise. Nekdanji senator iz Tennesseeja, republikanec Howard Baker, ki je izrekel znameniti stavek v času škandala Watergate, je umrl v 88 letu starosti na svojem domu.

Baker je bil senator od leta 1967 do leta 1985, ko se je preselil v administracijo Ronalda Reagana kot šef kabineta Bele hiše. Leta 1980 se je potegoval za republikansko predsedniško kandidacijo proti Reaganu, vendar je izgubil prav zaradi svoje sposobnosti sklepanja kompromisov. Reagan je republikanec premaknil na desno, z njimi pa za osem let večino Amerike. Kljub temu ga je Reagan prosil, naj pride voditi njegov kabinet prav zaradi tega, ker so ga spoštovali tako republikanci kot demokrati. Baker je zaslovel leta 1973, ko je med senatno preiskavo škandala

HOWARD BAKER

Watergate zastavil vprašanje: "Kaj je predsednik vedel in kdaj je to vedel?". Iskanje odgovora na to vprašanje se je nadaljevalo do današnjih dni, saj je Richard Nixon odstopil s položaja predsednika ZDA, preden je bilo docela jasno, da je naročil vlom v sedež Demokratske stranke v washingtonskem stanovanjskem kompleksu Watergate.

"Najbolj so ga občudovali, ker je bil sposoben sprejemati kompromise," je ob Bakerjevi smrti sporočil ameriški predsednik Barack Obama, ki lahko o kompromisih od današnjih republikancev le sanja. Vodja senatne manjšine Mitch McConnell, ki se je v zgodovino zapisal s trditvijo, da je naloga republikancev v kongresu spodnašati Obama na vsakem koraku, je o pokojnem dejal, da je bil ena največjih osebnosti senata v zgodovini.

Da so ga imeli radi tako demokrati kot tudi republikanci, je o Bakerju dejal vodja senatne večine, demokrat Harry Reid, podpredsednik ZDA Joseph Biden pa ga je imenoval za velikega prijatelja in dobrega človeka. "Znal se je postaviti v kožo sogovornika in je sklepal častne kompromise," je sporočil Biden in citiral nekdanjega predsednika ZDA, demokrata Harryja Trumana: "Razumevanje je tisto, kar nam omogoča mir. Ko razumete poglede sogovornika in ko on razume tvoje poglede, se lahko usedeta in zgladita razlike." (STA)